

ΦΙΛΩΝΟΣ ΚΤΕΝΙΔΟΥ

Βιβλιοθήκη Γ. Γ. Καποδιστριακού Πανεπιστημίου - Κωνσταντίνου

Ὁ Ζενήτεας

ΠΟΝΤΙΑΚΗ ΗΘΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ 1947

ΕΚΔΟΣΗ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ "ΛΑΜΠΑΔΙΑ"

Κάθε γνήσιο αντίτυπο φέρει την υπογραφή του συγγραφέως.

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

ΜΙΑ ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΗ ΚΡΙΤΙΚΗ

... Ήταν ή πρώτη τοῦ «ΞΕΝΗΤΕΑ». Ἑπτὰ Ἀπριλίου 1946...

Εἶχε τελειώσει ή παράσταση. Ἦμουν εὐχαριστημένος, γιατί, ἄσχετα μὲ τὰ συγχαρητήρια τῶν γνωστῶν — πού τὸ κάτω κάτω τῆς γράφῃς μπορούσαν πολλὰ νὰ ἦσαν καὶ τυπικά, — ἔβλεπα τὸν κόσμον πραγματικὰ συγκινημένο καὶ ἐνθουσιασμένο.

Σὰν ἄδειασε ὁλότελα ή αἴθουσα, πού ἦταν «κατάμεστη κόσμου», βγῆκα κ' ἐγώ. Στὰ προϋλαιο ἦσαν πολλοὶ πού μ' ἐπερίμεναν· ἄρκετοὶ γνωστοί, οἱ περισσότεροι ἄγνωστοι. Τοὺς εὐχαρίστησα ὅλους γιὰ τὰ καλά τους λόγια.

Ἦμουν πιά ἐλεύθερος καὶ τράβηξα γιὰ τ' ἀμάξι. Ἐκεῖ συνέβηκε αὐτὸ πού θὰ σᾶς διηγηθῶ, καὶ πού δὲν θὰ τὸ ξεχάσω ποτέ...

Μὲ σταμάτησαν τρεῖς γρηοῦλες Πόντιες, ἀπ' τὴν Κρώμνη, τὸ χωριὸ τοῦ «ΞΕΝΗΤΕΑ», τὸ χωριὸ μου.

Ἡ νεώτερη θὰ ἦταν πάνω ἀπὸ ἐξῆντα πέντε χρόνων. Ἦσαν βουρκωμένες. Οἱ δυὸ μ' ἀγκάλιασαν καὶ μὲ φίλησαν· δὲν εἶπαν λέξη, γιατί κλαίγανε. Ἡ τρίτη ἔβαλε τὰ δυὸ της κοκκαλιάρικα χέρια πάνω στοὺς ὠμούς μου καὶ κοιτώντας με μέσ' στὰ μάτια μοῦ εἶπε :

—«Ναί, ρίζα μ'! Πῶς ἐπόρεσες καὶ ἔγκες μας ἀπὲς σὴ Κρώμ', κ' ἔζησαμε μὲ τ' ἀποθαμμέντς καὶ μὲ τοὶ ζωντανούς ἐμουν; Ναί, στερέα μ', ντὸ φώτισην ἐδῶκε σε ὁ Θεὸν καὶ ἐχάρτσες μας ἀγοῦτο τὴν ὥραν; Νὰ ἔεις τὴν εὐσὴν ἐμουν. Τὴν εὐσὴν ἐμουν νὰ ἔεις. Ὅσήμερον ἂν ἀποθάνωμε, ἄχ! κὶ θὰ λέγωμε! καὶ κανεὶς μὴ κλαίγει μας(*)».

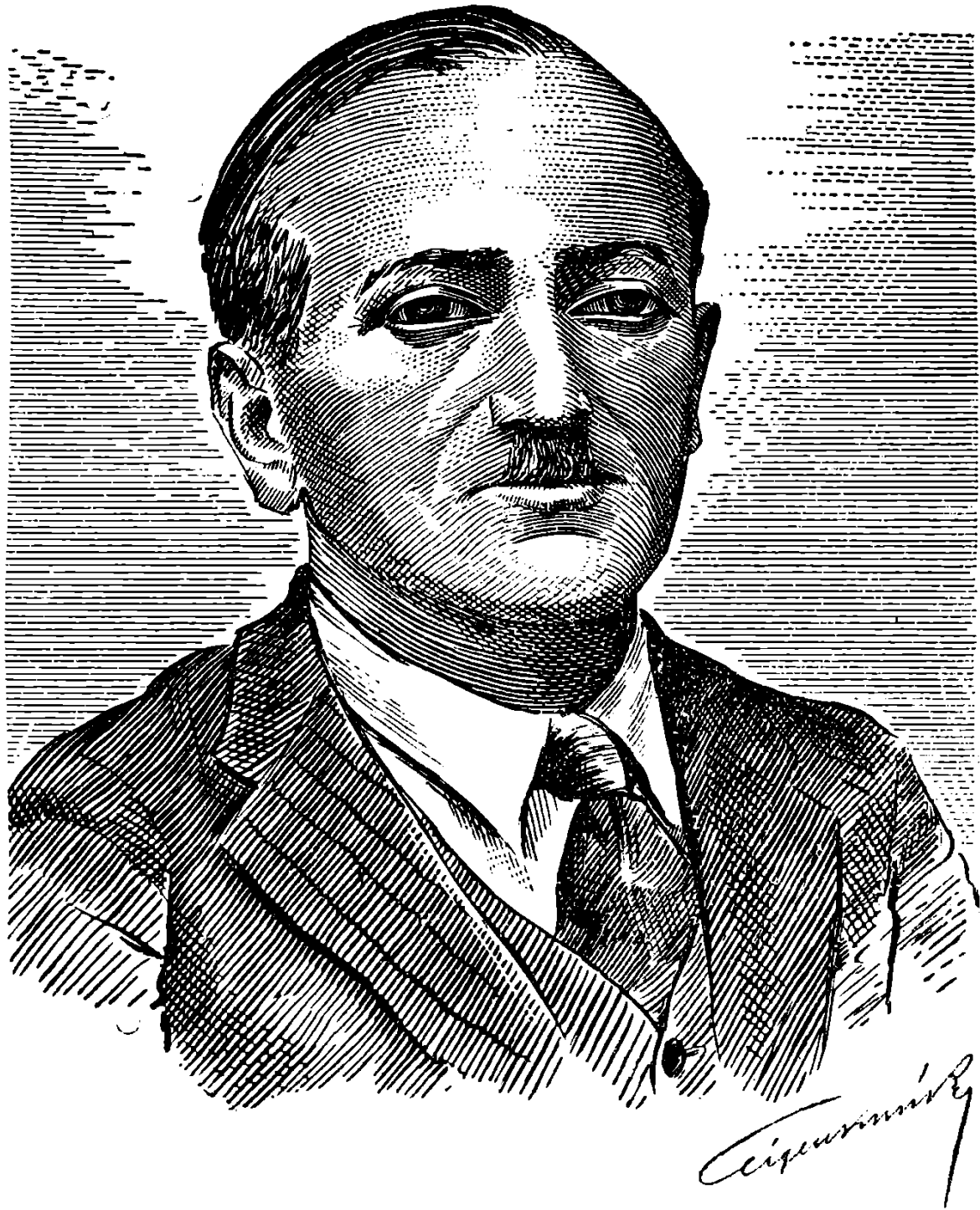
Μ' ἀγκάλιασε, μὲ φίλησε, καὶ μαζὺ μὲ τὶς ἄλλες μ' ἄφησε δακρυσμένο, σὰν τὶς ἴδιες.

Αὐτὴ ἦταν ἡ πρώτη, αὐθόρμητη, καὶ πιὸ κολακευτικὴ κριτικὴ γιὰ τὸν «ΞΕΝΗΤΕΑ» μου.

ΦΙΛΩΝ ΚΤΕΝΙΔΗΣ

(*) «᾽Ω! ρίζα μου (προσφώνημα μάνας στὸ παιδί, ποὺ τὸ παρομοιάζει μὲ ρίζα ποὺ τὴν συγκρατεῖ στὴν ζωὴ): Πῶς μπόρεσες καὶ μᾶς ἔφερες μέσα στὴν Κρώμνη, καὶ ξαναζήσαμε μὲ τοὺς πεθαμένους μας καὶ μὲ τοὺς ζωντανούς μας; ᾽Ω στήριγμά μου, ποιά φώτιση σοῦδωκε ὁ Θεὸς καὶ μᾶς χάρισε αὐτὴ τὴν ὥρα; Νὰ ἔχης τὴν εὐχὴ μας. Τὴν εὐχὴ μας νὰ ἔχης. Σήμερα ἂν πεθάνουμε δὲν θὰ ποῦμε ἄχ, καὶ κανεὶς ἄς μὴ μᾶς κλάψη».

Ἡ ἀνατύπωση, μετάφραση ἢ παράφραση,
καθὼς καὶ ἡ διδασκαλία ἀπὸ σκηνῆς ἀπαγο-
ρεύονται χωρὶς τὴν ἄδεια τοῦ συγγραφέως.

Ο ΞΕΝΗΤΕΑΣ

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α Τ Η Σ Ε Ι Κ Ο Ν Α Σ

Ο ΓΕΡΟΝ		χρονών (περίπου)	80
Η ΓΥΝΑΙΚΑ		" "	40
ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ	(2 αγόρια, 2 κορίτσια)	" "	15
ΤΑ ΠΑΙΔΑΚΙΑ	(" ")	" "	4-5

Στήν αυλή σύγχρονου χωριάτικου σπιτιού της Μακεδονίας. Δέντρα, γλάστρες με λουλούδια, φράχτης κτλ. Ό Γέρον κάθεται σε μία ψάθινη πολυθρόνα. Δίπλα του ένα μικρό τραπεζάκι, με τόν δίσκο και τόν καφέ σερβιρισμένο. Ή Γυναίκα ποτίζει μ' ένα δοχείο τὰ λουλούδια. Τὰ Παιδιά, γύρω σ' ένα άλλο τραπέζι καθισμένα, διαβάζουν. Τὰ Παιδάκια παίζουν, καθισμένα κατὰ γῆς, με κάτι ψευτοπράματα.

Η Λ Ι Ο Β Α Σ Ι Λ Ε Μ Α

ΣΗΜΕΙΩΣΗ.—Ή εικόνα αυτή δεν ανεβάστηκε ως τὰ σήμερα γιατί έλειπον τὰ τεχνικά μέσα. Όστόσο τῇ δημοσιεύουμε σάν σημαντικό εισαγωγικό στο κλίμα τοῦ έργου στοιχείο.

ΕΙΚΩΝ ΠΡΩΤΗ

Ἐνῶ ἀνοίγει σιγὰ σιγὰ ἡ αὐλαία, ἀκούγεται, σὰν ἡχώ ἀπὸ τὸ βάθος, ὁ κεμεντζές μὲ συνοδεία τραγουδιοῦ ἀπὸ ὅλον τὸ Χορὸ :

—Νὰ σάν' ἐκεῖνον π' ἀποθάν' σὸν τόπον π' ἐγεννέθεν,
ποὺ κ' ἐφῆκεν τὰ χώματά τ' καὶ ποὺ κ' ἐξενητεῦτεν...

(Ὁ Γέρον ἀκούει μὲ τὸ χέρι στ' αὐτί, τελείως ἀπορροφημένος).

Η ΓΥΝΑΙΚΑ—Πάππο ! ἡ καβέ σ' ἐκρύωσεν... κατὶ πίντς ἀτο ;

Ο ΓΕΡΟΝ—(Δίχως νὰ γυρίζη σ' ἐκείνη): Φέρε με ἕναν ρακίν.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ—... (Τὸν βλέπει ξιππασμένη).

Ο ΓΕΡΟΝ—Ἔξες ντὸ εἶπα σε ;.. Φέρε με ἕναν ρακίν...

Η ΓΥΝΑΙΚΑ—Πάππο ! Εἵκοσ' χρόνια ἐγέντον ἀσοῦ ἔρθαμε
ἀσὴ Κρώμ', καὶ καμμίαν σὸ στόμα σ' κ' ἐντῶκες ἀτο ! Ἀτώρα
ντ' ἔπαθες ;..

Ο ΓΕΡΟΝ—(Τῆς κάνει νόημα νὰ σωπαίνει): Κανεῖται...

(Φεύγει ἡ Γυναίκα, κουνώντας μὲ ἀπορία τὸ κεφάλι).

Ο ΓΕΡΟΝ—Ναί, εἵκοσ' μαυρα χρόνια !.. Σὰ εἵκοσ' χρόνια
ἀπάν' θὰ πατῶ τὸν ὄρκο μ' ! Ἀλλομίαν, γιὰ κουσμέτ !.. ν' ἀκούω
ἀγοῖκον κεμεντζέν ! ! Ἔ... Ἡ Κοινωνία δίχρα ἴψωμαν κὶ πέρκεται,
κ' ἡ κεμεντζέ χωρὶς ρακίν κὶ ἀκουδέφκεται...

(Ἐπιστρέφει ἡ Γυναίκα μὲ τὸ οὔζο, κάθεται δίπλα στὸ Γέρο, καὶ τοῦ
βάζει οὔζο σιωπώντας. Τὰ παιδιὰ σταματοῦν τὶς ἀσχολίες τους καὶ
κοιτοῦν περίεργα τὸ Γέρο).

Ο ΓΕΡΟΝ—(Πίνει σιγὰ-σιγὰ, κοιτώντας πάντα στὸ μέρος ἀπ'
ὅπου ἔρχεται τὸ τραγούδι, καὶ σιγοτραγουδεῖ κὶ ὁ ἴδιος... Ἐπειτα
γυρίζοντας πρὸς τὰ παιδιὰ):

Ἔ παιδόπα μ' ! Ἀκοῦτεν ἀγοῦτο τὴν κεμεντζέν ;.. (Ὅλοι κά-
μουν καταφατικὸ νεῦμα). Ναί... Ἐσεῖν ρίζα μ'... μόνον ἀκοῦτι' ἀτο !..
Ἄμαν ἐγὼ τὴν κεμεντζέν ἀκούω, κὶ ἀσὴν λαλίαν-ἀθε ἀνά-
μεσα... νὰ ἔξερετεν ντὸ θαμαστὰ πράματα ἐλέπω ! !.

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ—Πάππο, ντὸ εἶν' ἀτὰ ντ' ἐλέπς;

Ο ΓΕΡΟΝ—Ἔ ρίζα μ', ἐσεῖν ἀτὰ καμμίαν κ' εἶδετι' ἀταί..
Ἰντιαν κι' ἄν λέγω σας... τηδέν ἄσ' ἀτὰ κί θὰ ἐγροικᾷτεν...

(Σιγή. Ἄλλος σκοπὸς κι' ἄλλο τραγούδι):

—Ἔστραψεν καὶ ἐβρόντεσεν, κ' ἐσκῶθεν χαλαρδία
κ' ἐπάτεψεν ὅλεν τῇ Κρώμ' καὶ οὐλία τὰ χωρία...

Ο ΓΕΡΟΝ—Ἔ Θεέ μ', ἀγοῦτα τὰ χάταλα μ' ἀδὰ ἐγεννέθαν,
ἄς ἔχνε τὴν εὐδὴ μ', ἀδὰ ἄς τρανῆννε, κι' ἀδὰ ἄς θάφκουνταν...
Ἐμᾶς ντὸ εὖρεν ἡ Κατάρρα, σ' ἀτὰ εὐλογία νὰ γίνεται... Ἡ χα-
λαρδία ντ' ἐχάλασεν τ' ἐμέτερα τὰ τεμέλια... τὸ τελευταῖον νὰ
ἔν... Ὀργὴ Κυρίου ἔφερεν κ' ἐροῦξ' ἐμας ἀδὰ σ' ἀνεγνώριμα τὰ
μέρη. Δόξα τὸν Θεόν. Ἀγοῦτα πα ξένα κ' εἶν'. Ἀγοῦτα πα τ'
ἐμέτερα εἶν'. Πάντα Ἑλληνικά ἔσαν. Ἑλληνικά εἶνε, καὶ Ἑλλε-
νικά θ' ἀπομέννε... ἔμορφα μερόδες, ἡμερα, εὐλογημένα, ἅμαν
ἐγὼ ντὸ ν' ἐφτώγ' ἀτα;..

Ἐμᾶς π' ἐγεννέθαμε κ' ἔζησαμε σ' ἐκεῖνα τ' ἀγιασμένα τὰ
χώματα, ὅμπου ἐφήκαμε ἀλειτούργητα τὰ ταφία τ' ἀποθαμενίων
ἐμουν, καὶ κλειδωμένα καὶ χαλασμένα τ' ὀσπίτια καὶ τ' ἐκκλη-
σίας ἐμουν... ἐμᾶς ἐκεῖνα τὰ χώματα λαλοῦνε μας...

Ἀδὰ ζοῦμε, κι' ὁ νοῦς κι' ὁ συλλογισμὸς ἐμουν, κ' ἡ ψὴ
ἐμουν τὰ παλαιὰ τὰ φωλέας ἀραεῦνε... τὰ χαλασμένα τὰ φωλέας.

Ἔ πουλόπα μ'! Τρανὸν εὐδὴν δίω σας. Τὴν φωλέαν ντὸ θὰ
χτίζετεν, καμμίαν νὰ μὴ χαλάεται... Ἐῖ Θεέ μ'! Ἐναν ψὴν
χρωστῶ σε... λελεύω σε, ἔπαρ' το. Τσ' ἔξερ; πέλκι πετᾶ καὶ
πάει κι' ἀναπάγεται ἐκεῖ ἀπ' ὅθεν ἔρθεν!..

(Σιγή. Ἀκούγεται: «Τὸ μακρὸν» ἢ «Σὴ Σπέλιας τὸν ἀνέφορον»...).

Ο ΓΕΡΟΝ—(Εὐχάριστη ἐκπληξη). Χὰ θάμαν! Μῶ σε, ντὸ εἶν'
ἀγοῦτα ντ' ἐλέπω!

Η ΓΥΝΑΙΚΑ—Ντὸ ἐλέπς; Ναι Πάππο!..

Ο ΓΕΡΟΝ—(Δίχως νὰ δώση προσοχὴ στὴν ἐρώτηση): Ἄ ἐχπά-
σταμε ἀσὴ Λαραχανῆς τὰ χάνια... Ἐσέβαμε σ' ὀρμάν... Τὸ πο-
τάμ' βοᾷ, τ' ὀρμία κατιβάζνε τὰ νερόπα τουν καὶ γομῶννε τὰ
στράτας. Τὰ κέτζια, ἅμον νυφέπαρμαν, διλιοπλούμιστα, ταρά-

γουνταν σ' αλάτια καὶ χάνταν ἀφκακές σὰ πελίτια... "Αχ λελεύ' ατα. Τ' ἀγελαδόπα μουγκράζνε ἀπές σ' ὀρμάν καὶ τὰ κωδωνόπα τίγκ τίγκ... ἐθαρρεῖς - κι τραγωδοῦν... 'Αχὰ καὶ τὸ γεφύρ καὶ τὰ καγκέλια τῇ Τζατάλ - Καγιᾶς. 'Ατώρα ἐτιζλέγεψαν τὰ κέτζια! 'Εξέβαμε σὰ ραδία μουν.

(Ἀλλάζει τὸ τραγούδι: —«'Εναν ἄστρεν ἐξῆβεν σὴν 'Ανατολήν»...).

"Ε μαῦρα ραδία!.. Νιὰ ὀρμάνια καὶ νιὰ βοετός... ὅσον ντὸ πέρ' τ' ὀμμάτι σ', πράσινα, ἔμορφα, ἡμερα... κι' ὁ ᾿Ηλεν ὄλεν τὸν τόπον ὀλόγερα ἐγόμωσεν μὲ τὸ φῶς ν' ἀτ'... "Α καὶ τ' 'Αρμαλου τὸ Χάν!.. 'Ατό πα, σὸν τόπον ἀθε... 'Εδέβαμε καὶ τῇ Ξερέα... "Αλλ' ἐκότξεψαν ἐκεῖ... ἐμεῖς, κ' ἐχάλασαμε... ἐκόνεψαμε σ' 'Αλβιαδία!.. σὸν Παρχάρ'...

(Ἀρχίζει τὸ ἄλλο τραγούδι—'Ομάλ):

—Παρχάρ', ἄς ἔεις τὰ μάραντα σ', ἄς ἔεις τὰ μανουδιάκια σ'... ἄς ἔεις τὰ κρύα τὰ νερά σ' καὶ τὰ χουλιὰ τὰ διόνια σ'...

(Γιὰ μιὰ στιγμή σιγοτραγουδᾷ κι' ὁ ἴδιος. Κουρασμένος, σιωπᾷ):

"Ε μαῦρον Λουτρόν... Τὸ ζουγούδ' σὸ γόνατον... ποῖον δέρ' ἐπλοῦμσεν ἀτο μὲ τ' ἀτὰ τὰ μανουδιάκια, τὰ τουτουγιάδες, τὰ μάραντα... Σ' ὀρμία ἀπές ἄλυτα τὰ διόνια... τὰ χουλιὰ τὰ διόνια...

'Εντώκαμε καὶ σ' 'Αε - Ζαχαρέα τὸν ἀνέφορον!.. "Ατα χα τὰ μααζια... τὰ χάνια... τ' ἐκκλησόπον. (Μὲ ἀγωνία σχεδόν, ἀπλώνει νὰ ξαναπάρη οὖζο, κοιτώντας σὲ μιὰ κατεύθυνση μὲ τεταμένη τὴν προσοχή, καὶ ξάφνου ἀφίνοντας τὸ ποτήρι, φωνάζει):

Δοξασμένον νὰ ἔν τ' ὄνομα Σ'...! Ξὰν ἐξιῶθα ν' ἐλέπω Σε Πατρίδα!.. Πατρίδα!.. Κρώμ'!.. Κρώμ'!.. (Σταυροκοπιέται καὶ σκουπίζει τὰ μάτια του).

(Ἀλλάζει τὸ τραγούδι:—'Αετέντς ἐπαραπέτανεν...).

'Εκατηφόρτσάμε... ἐφάνθαν τὰ δώματα... 'Αχὰ καὶ τ' ὀσπίτια... ναί... ναί... ἄ καὶ τ' ἐμόν τ' ὀσπίτ... "Ε μαῦρον ὀσπιτόπο μ'... 'Η πόρτα ἀνοιχτὸν περμέν με... ἄμον πάντα... Τ' ἀγέτ!.. Γιάτι ἔν σκοτεινόν ;.. Ν' ἀοιλοὶ ἐμέν!.. Τ' ἀγέτ, τ' ὀσπίτ, τὰ ράφια μὲ τὰ

χαλκοματικά, τ' ἀμπάρ', τ' ἀνακρέββατον, Εἰκονοστάτες, τὸ τζάκ, τὸ δρανίν... οὐλία, οὐλία σὸν τόπον ἀτουν... καὶ οὐλία ἀπὲς' σ' ἀράχνας... καὶ σάμανέας... (Φωνάζει) : Σωτήρα !.. Γιάννε... Ἀνθή... Κανάν κ' ἐλέπω... οὐλ' ἐχάθαν...

Σ' ἀτὸ τὸ σπὶτ' ἀπὲς' πόσα μουχαπέτια ἐγένταν ! πόσα χαράντας... καὶ ἴλιαμ· ἴλιαμ ἢ χαρὰ τῇ Τότο τῇ Ξενητέα... Ἐμαῦρα χρόνια !..

(Σταματᾷ τὸ τραγούδι κι' ὁ κεμεντζές. Ξαφνίζεται, σὰν νὰ συνέρχεται ἀπὸ κάποιο ὄνειρο· τρίβει τὰ μάτια του) :

Ντ' ἐγενταν ;.. Ἐχάθαν... οὐλία ἐχάθαν... κρῖμαν· κρῖμαν !..

(Πέφτει ἐξαντλημένος στὴν πολυθρόνα, κρύβει τὸ πρόσωπο μὲ τὰ χέρια).

Η ΓΥΝΑΙΚΑ— Πάππο ! κατὶ λές μας γιὰ τ' ἀτὸ τὴν χαρὰν τῇ Ξενητέα ;..

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ— Πάππο... Πέ μας γιὰ τὸν Ξενητέαν...

Ο ΓΕΡΟΝ— Κιὰ ἄς λέγω σας ἀτο, ρίζα μ'... ἄρ' ἄμον μεσέλ... Ἐπῆγεν ἐπῆγεν ἔτον ἴνας Κρωμέτες παιδὰς ἀσὴ Φραγκάντων κ' ἔλεγαν ἀτον...

(Ἀρχίζει τὸ τραγούδι : — Ὁ Γιάννης ὁ Μονόγιαννης...).

Γιόκ, γιόκ, πουλόπα μ'... Μὲ τὴν κεμεντζὲν μεσέλια κὶ λέχουνταν... Ἄετε... Ἄς πᾶμε ἀπὲς'. Ζατὶ ἐβράδυνεν κ' ἔλα...

(Πομπή. Ἡ γυναίκα ὑποβαστάζει τὸ Γέρο. Τὰ παιδιὰ ἀκολουθοῦν).

Ο ΓΕΡΟΝ— (Σταματᾷ γιὰ μιὰ στιγμή) : Ἐ Μαῦρε Τότο, πάντα τυχερὸς ἔσ... Ἄλλο σὴν ξενητείαν κ' ἐπῆγες, ἀσὴ Κρωμῇ τὰ ραδία κ' ἐπιδέβες, ἐκεῖ ἔθαψαμε σε... καὶ Ξενητέας ἐπέμνες... Ἀτώρα ἐσὺ φυλάττεις τὰ χώματα καὶ τ' ἀποθαμμέντς ἐμουν, κ' ἐμεῖς οἱ φίλτς, πού μαυροζοῦμε... ἐγέμες οὐλ' Ξενητιάντ...

Ν' ἀοιλοὶ τὸν Ξενητέαν...

Ο ΞΕΝΗΤΕΑΣ

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α Τ Ο Υ Ε Ρ Γ Ο Υ

Ο ΤΟΤΟΝ	τῇ Λισάφς	χρονῶν	35
Ο ΜΗΤΟΝ		„	27
Ο ΓΙΑΝΝΕΣ	Ἐξάδελφος τοῦ Μήτου	„	22
Ο ΔΗΜΟΝ	Φίλος τους	„	22
Η ΣΩΤΗΡΑ	Θεία τοῦ Γιάννε	„	50
Η ΒΑΡΒΑΡΑ	Μαμή τοῦ χωριοῦ	„	50
Η ΑΝΘΗ	Κόρη τῆς Βαρβάρας	„	17
Η ΠΗΝΗ	Ἀνεψιά τῆς Βαρβάρας	„	23

Χ Ω Ρ Ι Κ Ο Ι , Χ Ω Ρ Ι Κ Ε Σ , Κ Ε Μ Ε Ν Τ Ζ Ε Τ Ζ Η Σ

Ἐνδυμασίες ποντιακές, περιοχῆς Κρώμνης.

ΣΤΗΝ ΚΡΩΜΝΗ, ΕΠΟΧΗ 1890—1900.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΚΤΕΝΙΔΟΥ

Ὁ Ζενντέας

ΠΟΝΤΙΑΚΗ ΗΘΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ 1947

ΕΚΔΟΣΗ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ "ΛΑΜΠΑΔΙΑ,"

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

Στὸ «ἀγέτ» (δωμάτιον·εἴσοδος) τοῦ σπιτιοῦ τῆς Βαρβάρας. Ἐντικρυ στήν πόρτα τῆς εἰσόδου ἄλλη πόρτα, κι' οἱ δύο μονόφυλλες. Στὸν ἕνα τοῖχο, τὸ «κλιβιάν». Στὴ μέση τῆς σκηνῆς, κοντὰ στήν ἔξοδο, «τὸ χαμελὸν τὸ τραπέζ'» μὲ «χαμελὰ σκαμνία» ὀλόγυρα. Σὲ μιὰ γωνία, σκευὸς μὲ νερόν πόσιμο. Στὸν ἄλλο τοῖχο, ἕνας ξύλινος μικρὸς πάγκος.

Σ Κ Η Ν Η 1

Ἡ Βαρβάρα καὶ ἡ Σωτήρα εἶναι καθισμένες κοντὰ στὸ τραπεζάκι. Ἡ μιὰ πλέκει «ὀρτάρ» κ' ἡ ἄλλη «κάμ' τ' ἀρδάχτ'», χωρὶς νὰ μιλοῦν.

Σ Κ Η Ν Η 2

(Μπαίνει ἡ Πηνή, κρατώντας ἕνα «χαλκοπούλ»).

ΠΗΝΗ—Θεῖα Βαρβάρα... Ἐγκα τὸ χαλκοπούλ. (Προχωρεῖ καὶ μπαίνει στήν ἄλλη πόρτα) :

ΒΑΡΒΑΡΑ—Ἄς εἶσαι καλὰ ρίζα' μ'... (Στὴν Σωτήρα) : Ἀγοῖ-

κον προκομένον κορίτσ'! Τὰ δουλείας ἀτς κι κανεῖνταν ἀτεν... σκοτοῦται καὶ μὲ τ' ἄλλτς...

ΣΩΤΗΡΑ—Κιὰ παδκίμ τὸ εἶσαι χώρα ;..

Σ Κ Η Ν Η 3

(Παρουσιάζεται ἡ Πηνή).

ΒΑΡΒΑΡΑ—Ναὶ κουτῶη... Ἔλα κάθκα ἓνα ξάϊ... ἄς ἐλέ-
πωμε σε κ' ἐμεῖς... Πάντα ἀτζελετζίσα καὶ πάντα σὸ ποδάρ'...

ΠΗΝΗ—Κιὰ ντὸ ν' ἐφτάγω, ναὶ θεία! Οὐλια πρέπ' νὰ γίν-
ταν... κι' οὐλια ἄσὸ δέρι μ' πρέπ' νὰ διαβαῖννε... (Στὸ μεταξὺ
συγυρίζει κάτι μιλώντας).

ΒΑΡΒΑΡΑ—'Αέτς ἔν ρίζα μ'... Τὰ δουλείας καμμίαν κι τε-
λεῖνταν... 'Ατώρα ξάν ντὸ δουλείαν ἔεις... καὶ κι κάθεσαι ν'
ἀναπάγεσαι ἔλιγον ;..

ΠΗΝΗ—Ποῦ νὰ κάθουμαι ; 'Εκατέβασα τὴν ταρχανάν ἀσὴν
φωτίαν, κ' ἔβαλα ἀπάν τὸ νερόν. Θὰ πάγω λούζω τὸν παιδάν...
Τὸ μαῦρον! Ὅλεν τὴν ἡμέραν σὸ φόρτωμαν ἔτον... ἀτώρα περ-
μέν με, θὰ λούζω κι' ἀλλάζ' ἀτον...

ΒΑΡΒΑΡΑ—Νὰ ἔεις τὴν εὐδὴν τὴ κυροῦ σ' καὶ τῇ μάνας ισ',
ρίζα μ'... Ἄμε σὸ καλόν!

ΠΗΝΗ—Εὐχαριστῶ θεία. (Φεύγει).

Σ Κ Η Ν Η 4

ΣΩΤΗΡΑ—'Ε μάρσα Πηνή... 'Αδελφή καὶ μάνα, κι' ἀσ' οὐ-
λια... ὁ Θεόν πα, ποδεδιζ' ἀτον, κάποτε ἐφτάει ἀδικίας... ἡμαρ-
τον... ἡμαρτον...

ΒΑΡΒΑΡΑ—'Αοῖκον ἄτυχον κορίτς! ἄδελφη...

ΣΩΤΗΡΑ—Προκομέντσα, στόμαν ἔδ' καὶ λαλίαν κ' ἔδ', τὰ
ἄέριατς χρυσά, ἄδκεμος κ' ἔν... καὶ κανεῖς ἄκύλ' υἱὸς κ' ἐβρέ-
θεν νὰ κρούη τὴν πόρταν ἀτς...

ΒΑΡΒΑΡΑ—Καὶ τὰ χρόνια διαβαῖννε...

ΣΩΤΗΡΑ—'Ε! σὰ χρόνια ἀκόμαν μικρέσσα ἔν...

ΒΑΡΒΑΡΑ—'Εγὼ κ' εἶπα ἐγέρασεν! Ἄμαν τὰ εἰκοστρία
ἐγὼ μωσεν... Τὰ συγκόρτζιατς, ἄλλε ἓναν κι' ἄλλε δύο παιδία
πα ἐποῖκαν,...

ΣΩΤΗΡΑ—'Ο Θεόν καλὸς ἔν... Τὸ κορίτς ὅσον κάθεται, ἡ τύχη ἄθε τρανεῖν... 'Ο Θεόν τὸ πλάσμαν ἄτ' κι' ἀνασπάλ'...

ΒΑΡΒΑΡΑ—'Ανάθεμα τὴν ξενητείαν... 'Εκεῖνος ἐσχωρεμένον ἀντράδελφο μ', ὁ κύρτς ἄτς, ἄν κ' ἐπέγνευ σὴν Ρουσσίαν, τὸ σπίτν ἄτ' κι' θὰ ὀρφάνιζεν...

ΣΩΤΗΡΑ—Ντό νὰ λέγῃ κανεῖς! "Ολῖα τυχηρὰ εἶν'...

Σ Κ Η Ν Η 5

(Μπαίνει ὁ Μῆτον. Ζίπκας. Κουκούλα. Μιὰ «τζάνταν» στὸν ὄμο. Κουρασμένος. Εὐθυμος).

ΜΗΤΟΝ—Καλησπέρα θειάντ!.. Ντ' ἐφτᾶτεν;..

ΒΑΡΒΑΡΑ—Καλῶς τὸν Μῆτον!

ΣΩΤΗΡΑ—'Αμῶ σε στραβὲ καὶ τὸν παιδάς... Ναὶ ψεῦτε! 'Ακόμαν περμένω σε νὰ ἔρδεσαι χτίεις τὸ περβόλ... Ναὶ ἀγιαράεφτε!.

ΒΑΡΒΑΡΑ—Μέτα Σωτήρα, ἄφς ἄτον ἄς κάθεται κι' ἀπονεγκάσκεται, κ' ἐπεκεῖ τονατέφσ' ἄτον...

ΜΗΤΟΝ—(Γελᾷ): Μὲ τὸ δίκαιον ἄτς... θεία Βαρβάρη... Χωρὶς νὰ θέλω, ἐφῆκα τὴν δουλείαν ἄτς ἀπὲς σὴν μέσεν (Στὸ μεταξὺ πίνει νερὸ ἀπὸ τὴν στάμνα) κ' ἐθαρρεῖ ἐκόμπωσα τεν. "Ονταν μαθάν' τὴν αἰτίαν, θὰ διαβαίν' ἡ χολή ἄτς...

ΣΩΤΗΡΑ—(Χαμογελώντας): Κατακέφαλε! 'Ατδιάπα ντὸ ψέματα θὰ λές ξάν, γιὰ νὰ σκεπάεις τὸ καπαέτι σ'... Κιὰ παδκίμ τὸ κι' ξέρω σε;..

ΜΗΤΟΝ—(Κάθεται): "Ιντιαν ἐθέλνες εἶπες... 'Αρ ἁτώρα ἄξον κ' ἐμέν... 'Οσήμερον πολλὰ δουλείαν εἶχα, κ' ἐνεγκάστα...

ΣΩΤΗΡΑ—Ν' ἄοιλοὶ ἐμέν. 'Εποῖκεν κῶι... τὰ κοσάρας, κ' ἐπέρεν ἄτον ἁσὴν καρδίαν...

ΜΗΤΟΝ—"Αμαν, θ' ἐφτᾶς με καὶ τηδὲν κι' θὰ λέγω σας...

ΒΑΡΒΑΡΑ—Μέτα Μῆτο, ἁτώρα τὴν θεία σ' θὰ συνερίδκεσαι;.. 'Αρ' ἁτὲ ἁ σὴν ἀγάπν ἄτς ἐρίει' σε...

ΜΗΤΟΝ—'Ανεψιὸς ἄτς εἶμαι. Θέλ κι' θέλ θ' ἀγαπᾶμε... ἄμαν ἄρ' ἁέτς πάντα ἐβγάλ' τὴν ψή μ'...

ΣΩΤΗΡΑ—Ναίπαι! Ξάϊ ἄν κ' ἔν, τὸ ἡμερκὸ σ' ἐξέγκες ἄτο ἄλλοῦ;..

ΜΗΤΟΝ—'Ημερκόν ;.. 'Ασὸ χαφταλούκ καὶ παραπάν ἐξέγκα.

ΒΑΡΒΑΡΑ—Καὶ πόσα κορόδια ἐπέρες, κ' ἐδέβες καὶ τὸ χαφταλούκ ; Ντό δουλείαν ἔτον ἀτό ;..

ΜΗΤΟΝ—Δουλείαν !.. Ντό νὰ λέγω σας ! 'Εγὼ ἕναν πρᾶμαν ἐγροίξα. Μὲ τὴν δουλείαν ντὸ λές σκοτοῦσαι καὶ τὸ ψωμί σ' ἐμὲ τὸ ζόρ ἐβγάλτς ἀτο... ἔχ... Τὰ πολλὰ τὰ παράδες μὲ τὴν δουλείαν κ' ἐβγαῖννε... τ' ἀφορισμένα !

ΣΩΤΗΡΑ—Κι' ἄμ' πῶς ἐβγαῖννε, ναὶ ἔξυπνε ;..

ΜΗΤΟΝ—Γιὰ μὲ τὸ ψέμαν, γιὰ μὲ τὸν κλεψίον, γιὰ μὲ τὸ τρανὸν τὴν τύχην.

ΣΩΤΗΡΑ—'Αρ' ἐσύ, μὲ τὰ ψέματα θὰ ἐπαδάρεψες ἀτο !..

ΜΗΤΟΝ—Γιὸκ θεία... γιὸκ. 'Αδὰ σὴν σειρὰν τρανὸν τύχην εἶχα... νιὰ ἔκλεψα, νιὰ ψέμαν εἶπα, καὶ νιὰ ἐδούλεψα... κ' ἐκάζανεψα πέντε μανάτια...

ΣΩΤΗΡΑ—Ναίπαι, ἄμε χάθ' ἀπαδακές !.. 'Εμᾶς εὔρες νὰ περιπαίεις ;..

ΜΗΤΟΝ—Μὰ τὸ σταυρόν ! λέγω σας...

ΣΩΤΗΡΑ—Καὶ πῶς ἐγέντον ἀτό ;.. Σὴν στράταν ἔσπειραν ἄτα, καὶ ἔβρες ἄτα ;..

ΜΗΤΟΝ—'Ακοῦστεν ! 'Οψὲ τὸ βράδον ἐμέντσε με ἡ Καρτερὴ ἡ Παρχαρέτσα νὰ πῶγω παίρω τὸ βούτερον τ' ὀσπιτί, καὶ νὰ φέρ' ἀτεν κι' ὀλίγον ἄλας γιὰ τὰ χτήνια... Μὲ τὰ χαράγματα ἐχπάστα ὀσήμερον καὶ μὲ τὸ σερίν ἔφτασα σ' 'Αλβιαδία...

ΒΑΡΒΑΡΑ—Λελεύω σε, Μῆτο. Τὴν 'Ανθή μ' εἶδες ;.. 'Οψὲ ἐπῆγεν μὲ τὴν Παλάσσαν καί...

ΜΗΤΟΝ—Κι' ἄμ' κ' εἶδα तेन ;.. 'Εχόρεψαμε πιλὲ ἐντάμαν !

ΒΑΡΒΑΡΑ—Ναίπαι ντό λές ;.. ἐπαλαλῶθες ;.. Σάββαν ἡμέραν, τσί χορεύ σὸν παρχάρ ;..

ΜΗΤΟΝ—Ξαμμέν' πολλοί !.. Νέϊσα, ἀπάν σὸ μεσημέρ', ἔφαγα, ἐντώκα τὴν τζάνταν μὲ τὸ κοβλάκ' σ' ὠμί μ' κ' ἐτοιμάστα νὰ κλώσκουμαι... ὄνταν ντὸ τερεῖς ! "Ἐναν παρχανὰν ἀτλήδες καὶ πινετζῆδες, μὲ τὴν κεμεντζέν, μὲ τ' ἀγγεῖον, μὲ τὰ τραγωδίας καὶ τὰ τοναμάδες, ἐβούρτσιξαν ἀσὴ Ξερέα μερέαν... "Ὀνταν ἔρθαν κ' ἐκόνεψαν ἐμπροστὰ σὰ καλύβια... ντὸ νὰ λέγω σας... ἐδάδεψα !.. Τέσσερα πέντε Μαντδιανέτκα παιδία, τρία Σαμαναντέτκα, κι' οὐλῖα τὰ παιδία τῇ μαχαλάσ' ἐμουν, ντ' ἔσαν

σὴν Τραπεζοῦνταν, οὐλ' ἄρμα - πέρμα καὶ τὸ μέγα ἔλεος...

ΣΩΤΗΡΑ—Ναίπρε... 'Εξάδελφο σ' ὁ Γιάννες μὲ τ' ἀτουνούς κ' ἔτον;

ΜΗΤΟΝ—'Εστά. Γιὰ τ' ἐκεῖνον πα θὰ λέγω σε. Ντ' ἔλεγαμε... 'Απέσ' σὴν μέσεν τ' ἀλαγὶ ὁ Γιαβούις τῇ Γιάννε, κι' ἀπάν' ἀτ' καβαλκισμένος τσ' ἔτον λέτεν; 'Αν ἐβρῆκετὶ ἀτο θὰ λέγω σας 'Αφερουμ...

ΒΑΡΒΑΡΑ—Μέτα, ἀρ πέ τσ' ἔτον, κι' ἄφς τὰ κεβεζελοούκια...

ΜΗΤΟΝ—(Γελᾷ): Καλόν... 'Ας λέγω σας τὰ σημάδια τ'... κ' ἐσεῖν...

ΣΩΤΗΡΑ—Ναίπρε, ντὸ ν' ἐφτᾶμε τὰ σημάδια τ'... Τ' ἀνθρώπ' τὴν ψὴν ἐβγάλτς ἐσὺ ὁ παιδάς...

ΜΗΤΟΝ—'Ακοῦστεν! 'Αμον τὴν πυρίφτεν λεγνὸς καὶ μακρύς· μὲ τὰ στενὰ καὶ τὰ τσαγκία. Τὸ μουστάκν' ἀτ' ἄμον τῇ κασάπ' τὸ τζεγκέλ', καὶ σὴν τζεγκέν ἀτ' κι' ἄν κάτ' γενόπα, τδῖπ τῇ Ποπαχρήστο ὁ κέτζον... 'Εναν ρούσσικον παπάχ σὸ κιφάλν ἀτ. 'Εναν κολάρον, ἕναν καρούδ' σὴν γούλαν ἀτ' κι' ἄν, ἐκράτνεν ἴσα τὸ κιφάλν ἀτ', ἐθαρρεῖς καὶ ἐκούρτεσεν ἕναν στελίν... ἀρ' ἐγροίξετεν τσ' ἔτον;..

ΣΩΤΗΡΑ-ΒΑΡΒΑΡΑ—(Μαζύ): Τρανὸν δουλείαν... κάτς Τραπεζουντέες θὰ ἔν...

ΜΗΤΟΝ—'Εγὼ πα σὴν ἀρχὴν ἀέτς ἐθάρρεσα... 'Αμαν ὄνταν ἐτέρεσα καλὰ - καλὰ, μῶ τὴν πίστη σ'—λέγω—«ἐγὼ ἀγοῦτο κάπ' εἶδα το»... Τερῶ ἀτον ἀπ' ἀδά, τερῶ ἀτον ἀπ' ἀκεῖ... 'Ολαν... ἐκεῖνος ἔν λέγω! Μὰ τὸ σταυρὸν ἐκεῖνος ἔν... 'Ο Τότον, ὁ Τότον ἔν...

ΒΑΡΒΑΡΑ-ΣΩΤΗΡΑ—Ποῖος Τότον;

ΜΗΤΟΝ—'Ολαν... ὁ Τότον τῇ Λισάφς, τῇ Λυγομέν!..

ΒΑΡΒΑΡΑ-ΣΩΤΗΡΑ—Μῶ τὴν πίκας! 'Ερθεν ὁ Τότον... καὶ κανεῖς χαπάρ κ' ἐπέρεν!..

ΜΗΤΟΝ—Νεῖσα! ἐκατῆβαν ἀσ' ἄλογα, ἐκούρεψαν τὸ χορόν. 'Εφῆκαν οἱ ρομάνες τὰ δουλείας ἀτουν καὶ οὐλ' ἐσέβαν σὸ χορόν, κορίτζια, νυφάδια, οἱ παρχαρομάνες πιλέ... οὐλ! (Στὴν Σωτήρα): Τ' ἐμέτερον ὁ Γιάννες μόνον ἐθαρρεῖς-κι τὰ παπόρια τ' ἐπάτεψαν... ἔσυρεν τὸν Γιαοῦζ σὴν ἄκραν τῇ γιατακί, ἐκάτσειν καὶ ἐτέρνεν τὰ χτήνια, ντ' ἄγνα λαΐζνε τ' οὐράδια τουν...

ΣΩΤΗΡΑ—Κιά παδκίμτο ἔξαψεν ἄμον τ' ἄλλτς; Τζίπ καλὰ ἐποῖκεν... Νεγκασμένος, σκοτωμένος...

ΜΗΤΟΝ—᾽Εεις δίκαιον... ἄλλ' με τὸ φαῖτόν, ἄμον ντὸ φαίνεται, θὰ ἔρθαν...

ΒΑΡΒΑΡΑ—᾽Ατὰ οὔλια καλὰ κι' ἄγια! ᾽Αμαν τὰ παράδες πῶς ἐκαζάνεψες;..

ΜΗΤΟΝ—᾽Εστὰ,.. τῇ παρὰς ἡ σειρά πα θὰ ἔρται... Σίτια ἐχόρευα κατ' ἐνοῦντσα. Σουμῶνω τὸν Τότον, ἐβγάλ' ἄτον ἀσὸ χορόν. —Τότο, λέγ' ἄτον, κανεῖς κ' εἶπε μας ντὸ θὰ ἔρχουσουν' ἡ μάννα σ' ἐξέρι' ἄτο;..—Γιόκ, λέει' με, ἀναχάπαρα ἔρθα!.. —Κιά, ρίζα μ', λέγ' ἄτον, κ' ἐνοῦντσες, γιὰ μ' ἀχπαράεις τῇ μάννα σ', καὶ κατ' παθάν' ἀσὴν χαράν ἄτς, γραῖα γυναῖκα!.. ᾽Αμον ἐσά-δεψεν. —᾽Ατό, εἶπεν, κ' ἐνοῦντσα το... ᾽Ατώρα ντὸ ν' ἐφτάγω; —᾽Αξον, λέγ' ἄτον... ᾽Ατό τὸ πρᾶμαν ἀέτς κ' ἐποροῦμε ν' ἀφίνωμ' ἄτο. ᾽Εγὼ θὰ διαβαίνω ἐμπροστά, καὶ θὰ φέρω τὸ χαπέρ ἔμορφα, καὶ με τὸν τρόπον, σὴν μάννα σ'. —Τζίπ καλὰ θ' ἐφτᾶς, λέει με... ἄμε, Μῆτο, ἄμε... —Καλόν, εἶπα, καὶ ἀρχίζω τὰ ἐτοιμασέας. ᾽Αμαν τερῶ ἐκεῖνος ξαΐ κὶ ταβρανέφκεται. (Κάνει τὴ σχετικὴ χειρονομία τῆς πληρωμῆς): Νουνίζω... ᾽Ασὴν πιπὴ μ' τὴν Λισάφ κορῶνα κὶ γαστροῦται, ἀγοῦτος πέραν βρέδ'... ντὸ ν' ἐφτάγω νὰ φέρω τὸ νερόν σ' αὐλάκ';.. —Τότο, λέγ' ἄτον, ἐξέρτς; σ' ἀγοῖκον σειρὰν ἀτέτ ἐν νὰ δίγνε στοιχα-ριάτκα! ᾽Ατώρα ἐγροικᾶς, ἐγὼ γιὰ τ' ἐμὲν κὶ λέγ' ἄτο, ἄμαν τ' ἀτέτ, ἀτέτ ἐν... καὶ φογοῦμαι, γιάμ' κ' ἔδ' ἡ μάννα σ' ψιλὰ καὶ σταναχωρεύκεται ἡ γυναῖκα... ᾽Ατό ἔτον, ἐπέρνιξεν τὸ πο-τάμ.—᾽Ολαν, λέει με, ἐσὺ ὄλια νουνίεις... νὰ εἶσαι καλὰ! Νά! Νά! ἐξέγκεν κ' ἐδῶκε με ἀγοῦτο (Δείχνει τὸ χαρτονόμισμα), πέντε ρούπλια, ἐξῆντα δύο ἡμς κορόσια! (᾽Εκπληξη).—᾽Αγοῦτο, λέει' με, δεῖς ἄτο τὴν μάννα μ', κ' ἐκεῖνε δεῖ σε τὰ στοιχαριάτκα. ᾽Εγὼ ἐγροῖξα πῶς ὁ Τότον ἐνέσπαλεν ντὸ μέρτσαν μάνναν ἔδ'...—Τζιά-νουμ, λέγ' ἄτον, ἀτὸ κολαΐ ἐν. Θὰ λέγ' ἄτεν: «Θεία, μὴ στανα-χωρεύκεσαι!.. ὁ Τότον ἐδῶκε με τὰ στοιχαριάτκα»... —᾽Αέτς πὰ γίνεται, εἶπεν... Πέλκι κατ' κι' ἄλλο πα νὰ εἶπεν... ἄμαν ἐγὼ ἄλλο στέκω;.. ᾽Εντῶκα τὴν τζάνταν σ' ὠμί μ', κ' ἐδέβα πλάν...

ΣΩΤΗΡΑ—᾽Η Λισάφ σὸ σπὶτ' ἔτον; Ντ' ἄγνα εἶπες ἄτεν τὸ χαπέρ;..

ΜΗΤΟΝ—Τὸ σωστὸν ἂν θέλτς, ἓνα ξάϊ ἐγληγώρεσα. ὄν-
ταν ἐσέβα ἀπέσ' σ' ἀγέτ, ἐκεῖνε ἐκράτνεν τὴν τσάπαν μὲ τὴν
τζορβάν. Ἐγὼ πα, τὸ χαῖβάν, κάπως εὐκαιρα εὐρέθα.—Θεία
Λισάφ, ἐκούξα, φῶς σ' τ' ὀμμάτια σ', ἔρθεν ὁ Τότον!

ΣΩΤΗΡΑ-ΒΑΡΒΑΡΑ—Μῶ σε παλαλέ, ἐχπάραξες τὴν γαρήν!

ΜΗΤΟΝ—Ἐγὼ πα ἀέτς ἐθαρρῶ!.. Ἡ μάρσα! ἐροῦξεν ἡ
τσάπα ἄσᾶ ὀέρια τς, ἐτσακῶθεν, ἐξύγεν τὸ παδκιτανένεν ἡ
τζορβά, κ' ἐκεῖνε ἐλάϊξεν ἐλάϊξεν τὰ ὀέρια τς, καὶ ἄετ' ὅπ'
οὐζούμ', ἐξαπλῶθεν ἀπὲς σ' ἀγέτ!..

ΒΑΡΒΑΡΑ-ΣΩΤΗΡΑ—Ὅϊ τὸν ἀφορισμένον!.. Ἐσκοτώ-
σεν τὴν γαρήν...

ΜΗΤΟΝ—Γιόκ... γιόκ... κ' ἐσκοτῶθεν... Ἀτὸ ντ' ἔπαθεν,
ἄσῃν χαράν ἄτς ἔτον... Ἐξῆσα σὸ κιφάλν ἄτς ἓναν χαλκοτσούκ
νερόν, ἐποῖκα τεν λουλούτς, κ' ἐσκῶθεν κεντὶ παδινά...

ΣΩΤΗΡΑ—Τρανὸν τύχην εἶδες καὶ τηδὲν κ' ἔπαθεν ἡ μάρσα!

ΜΗΤΟΝ—Πῶς κ' ὀκνεῖς! Ἐσεῖς οἱ γυναῖκ' ἄμον τὰ κάτας
ἐφτὰ ψῆα ἔδετεν...

ΒΑΡΒΑΡΑ—Ἀτώρα θὰ παίρω σε καὶ στέκω ἐγὼ, σὴν θεία σ'
κὶ θ' ἄφινω σε κομενόχρονε... (Γελᾷ): Νείισα! ὕστερ' ἄντ' ἔγεντον;..

ΜΗΤΟΝ—Ἐθέλεσεν, νὰ λελεύ' ἄτεν ἐγὼ, νὰ δῇ με πέντε-
ἔξ ὠβγά, γιὰ τὰ στοιχαριάτκα... Εὐχαριστῶ, εἶπα τεν, θεία Λι-
σάφ, ὁ Τότον ἐδῶκε μ' ἄτα, κὶ ἐφέκα κ' ἔφυγα... Τὴν τζορβάν
ἐχάσεν, σωστὸν κ' ἔτον νὰ χάν' καὶ τ' ὠβγά... ἄς ἐφτάει φοῦ-
δτρον καὶ τρώει ἄτα... Ἐμέναν τὰ πέντε μανάτια κανεῖντανε
με... Κρῖμαν ἔν!..

ΣΩΤΗΡΑ—Χὰ καλὸν ψῆν... Ἐπέρεν πέντε μανάτια καὶ ἐχάρ-
τσεν πέντ' ὠβγά!..

ΜΗΤΟΝ—(Ξαναπίνει νερό): Ἐ, κάμποσον ἐκεβεζελέεψα!
Ἀτώρα ἄς πώγω λέγ' ἄτο τὸν ποπᾶν καὶ τὸν διάσκαλον, νὰ
πέρνε τὸν δίσκον καὶ τὸ ροδόσταμον κ' ἐβγαῖνε σὴν ἀπαντὴν
ἄτ. Ἐγὼ ἐπέρα. Ἄς πέρ' καὶ τὸ σκολεῖον κ' ἡ ἐκκλησία...

ΒΑΡΒΑΡΑ—Ἄμε, ἄμε... Ἀτὸ τζῖπ καλὰ ἐνοῦντζες ἄτο.

(Φεύγει ὁ Μῆτον).

Σ Κ Η Ν Η 6

ΣΩΤΗΡΑ—Ἡ μάρσα ἡ Λισάφ! ἄρ' τὰ ὕστερνά τς καλὰ ἔρ-

θάν... Δεκαπέντε χρόνια ξενητείαν! 'Εγώ ἔλεγα, ἀτός ὁ παιδάς καμμίαν κι θά ἐγύριζεν...

ΒΑΡΒΑΡΑ—Δεκαπέντε χρόνια! 'Αρ' ἀτό ἐν' ξενητεία! Γιόκ ἄμον τ' ἄλλτς... Οὓς νά κρύφκεται ἡ κορφή ἀτούν, φαίνταν τὰ κότζια τουν...

ΣΩΤΗΡΑ—Ντό ν' ἐφτάμε! Οὕλτς ἡ ξενητεία κι σκών...

ΒΑΡΒΑΡΑ—'Ατά λόγια εἶν'... 'Ο Τότον προκομμένος ἔτον. Καμμίαν χωρίς χαδλοῦκ κ' ἐφῆκεν τήν μάναν ἀτ'... Κι' ἀτέ μίαν «δόξα τόν Θεόν» κ' εἶπεν... 'Ατόσα παράδες... οὐλια κορδύλια ἐποίνεν ἀτα... κι' ἄμον γυρευέσσα ἐζῆνεν... Ντό νά λέγω σε «ὁ ποδάς παδάς κι γίνεται»... (Σιωπή).—'Εξέρτς πόσα χρονῶν θά ἐν ἀτώρα ὁ Τότον;..

ΣΩΤΗΡΑ—Καλά κι ξέρω, ἄμαν ἀσά τριάντα ἀπάν θά ἐν...

ΒΑΡΒΑΡΑ—Τριανταπέντε, Σωτήρα, τριανταπέντε! 'Εγέρασεν σά ξενητείας καί νιά γυναίκαν καί νιά παιδία...

ΣΩΤΗΡΑ—'Ε ἀτώρα, ἀσοῦ ἔρθεν, ἔλπετε θά γυναικίζ'...

ΒΑΡΒΑΡΑ—Θά γυναικίζ' ἕναν λόγος ἐν... Σά χρόνια τ' κεριάν ποῦ θ' εὐρίκ' ;..

ΣΩΤΗΡΑ—Κοτζιά Κρώμ'. Κάτς θά εὐρίεται καί γιά τ' ἀτόν !..

ΒΑΡΒΑΡΑ—Καλά λές! Σοράδες πολλοί !!! (Μικρὴ σιωπή).

ΣΩΤΗΡΑ—Ναί, Βαρβάρα, ἂν ἐπροξένευσάμε τον...

ΒΑΡΒΑΡΑ—Σ' ἴναν;..

ΣΩΤΗΡΑ—Σὴν Πηνήν.

ΒΑΡΒΑΡΑ—Σὴν Πηνήν, τὴν ὀρφανέσσαν, τὴν ἀνεψιά μ' ;..

ΣΩΤΗΡΑ—Ναί... ναί, τὴν Πηνήν τὴν ἀνεψιά σ'... 'Εγὼ ἐθαρρῶ ὁ Θεὸν ἔστειλεν ἀτόν τὸν παιδάν γιά τ' ἀτό τ' ὀρφανόν...

ΒΑΡΒΑΡΑ—Κιά, ἄμον ἄδκεμον κ' ἐν !.. Παραλῆς ἐρίφς ἐν... Σά χρόνια πα ἂν ἐν ὀλίγον δεβασμένος, ἐκείνε πα μικρέσσα κ' ἐν... 'Ατό καλὰ ἐνοῦντσες ἀτο... Τέδκιμ νά ἐγίνουτον... ἄμαν τοῖ θ' ἐφτάει ἀτο;... Κάτς πρέπ' νά ἐμπαῖν σὴν μέσεν...

ΣΩΤΗΡΑ—'Αξον, Βαρβάρα! 'Εγὼ, πρῶτα ὁ Θεόν, ἀτό τὴν δουλείαν παίρ' ἀτο ἀπάν ἱμ... 'Η Λισάφ ἄμον συγγενέσσάν ἐδ' με καί ἴντιαν λέγ' ἀτεν τὸ χατήρ' ἱμ καμμίαν κι χαλάν...

ΒΑΡΒΑΡΑ—Ναί... ναί, ἐσὺ ἂν θέλτς, ἀτό τὴν δουλείαν ἐφτάς ἀτο...

ΣΩΤΗΡΑ—Πρῶτα ὁ Θεόν... 'Εγὼ τὴν ἀνεψιά σ' θά στε-

ρεών' άτεν... "Αμαν σ' άτό άπάν έγώ πα κάτ' θά λέγω σε... Πολλά καιρόν έν νουνίζ' άτο, καί κάπως...

ΒΑΡΒΑΡΑ—Κιά πέ γειτόντσα... πέ!.. 'Ατόσον τεκλίφ πα κ' έχομε;..

ΣΩΤΗΡΑ—"Αξον, Βαρβάρα!.. 'Εσύ έξέρτς πώς έτράνηνα τό παιδίν τ' άδελφής ίμ...

ΒΑΡΒΑΡΑ—Τόν Γιάννεν;.. Κι' άμ' κι ξέρω...

ΣΩΤΗΡΑ—Παιδί μ' νά έτον, πέλκι άτόσον άδυναμίαν νά μή είχα άπάν' άτ'... 'Ο Θεόν παιδία κ' έδώκε με, άτόν έχάρτσε με... 'Εκεϊνος πα, Μάνα λέει με, καί μάναν έδ' με...

ΒΑΡΒΑΡΑ—Ναί, ναί... τ' έμέκια σ' χαμένα κ' έπήγαν...

ΣΩΤΗΡΑ—Εύχαριστώ τόν Θεόν! "Αμαν έγέντον κάμποσον καιρόν, πολλά στεναχωρεμέντσα είμαι, για τ' άτό τό γουρζουλόσπαχτον...

ΒΑΡΒΑΡΑ—Καί ντ' έπαθεν καί στεναχωρεύκεσαι, Σωτήρα;..

ΣΩΤΗΡΑ—Κ' έξες ντό είπεν ό Μήτον;.. Οϋλ' έχόρευαν κ' έτραγώδναν, κ' έκεϊνος έκάθουτον κ' ένούνιζεν... 'Ο Μήτον έξέρ' ντό λέει... 'Εξάδελφος άτ' έν, τζίζι' άτόν!..

ΒΑΡΒΑΡΑ—Μώ σε ντ' έπαθεν, κ' έγέντον καί τή τζιζιμάτ;..

ΣΩΤΗΡΑ—Τό κομμενόχρονον, έσεβταλανέφτεν... 'Εσεβταλανέφτεν πολλά άδκεμα... Νύχταν κ' έδ, καί ήμέραν κ' έδ... Φογούμαι, για μ' κακοπαθάν τό παιδί μ'.

ΒΑΡΒΑΡΑ—Γιά σους, μετά λάλα. "Αμον τζεχέλαινα καλατζεύς... 'Αρ' άμον δλια τά παιδία, άτός πα κάτιναν θά έσέγκεν σ' όμμάτ'... Καί τίναν έγάπεσεν ό διάβολον;..

ΣΩΤΗΡΑ—"Αξον Βαρβάρα! Πέ πώς είσαι πνευματικός... Θά λέγω σε τό μυστικόν άτ, άμαν ανάμεσά μουν θ' άπομέν... άν μαθάνι' άτο ό παιδάς έχάθα...

ΒΑΡΒΑΡΑ—'Αμέτα Σωτήρα... ά θ' όρκίεις με κ' έλα... Μωρόν είμαι καί θά κρούω τά καμπάνας;.. "Α, άπ' άδά θ' έμπαίν (Δείχνει τ' αυτιά της), κιά π' έκεϊ θ' έβγαίν...

ΣΩΤΗΡΑ—(Κυττάζει νά μήν άκούη κανείς άλλος): Βαρβάρα! ό Γιάννες ίμ' άγαπᾷ τήν 'Ανθή σ'...

ΒΑΡΒΑΡΑ—(Συγκρατημένος θυμός). Σούς γειτόντσα...σούς... Καλά κ' έποϊκες νά λές με έναν άγοϊκον πρᾶμαν...

ΣΩΤΗΡΑ—Καί γιατί; λελεύω σε;..

ΒΑΡΒΑΡΑ—Κιὰ έχαθάν οί προξενητάδες ;.. Σ' ἐκείντς ἄνθρωπον λέει' τὸ «ναί», λέει' τὸ «γιόκ», καὶ κανινὸς χατήρ' κὶ χαλάν...

ΣΩΤΗΡΑ—Κιὰ ἐγὼ ἡ μάρσα ξένον πόρταν κ' ἐντώκα, γιὰ νὰ στείλω προξενείαν...

ΒΑΡΒΑΡΑ—"Αἰκεμα ἐποῖκες... "Αξον, Σωτήρα ! "Οντας ἐρχίνεσες, ἐγὼ ἐγροῖξα ντὸ ἔεις ἀφκὰ σὴ γλώσσα σ'... 'Εφῆκα σε νὰ τελειώντς... γιὰ νὰ μὴ κακοφαίνεται σε... 'Εγὼ ἐσέναν σαγεύω σε, κὶ' ἄσὸ κιφάλι μ' κὶ' ἅπᾶν τόπον ἔεις... ἀνεψιὸς πα καλὸν καὶ χρυσὸν παλληκάρ' ἔν... ἄμαν ντὸ νὰ λέγω σε... γιὰ τ' ἐμὸν τὴν θυγατέραν κ' ἔν...

ΣΩΤΗΡΑ—Λελεύω σε Βαρβάρα, μῆά...

ΒΑΡΒΑΡΑ—Ξαί' μὴ παρακαλεῖς με... 'Εσὺ ἐξέρτς. Πέντε παιδία ἔθαψα· ἡ 'Ανθὴ μόνον ἐπέμνε με· τὸ γεροντοπαίδι μ' ἔν. Γιὰ τ' ἅτᾶν τὰ μουράτια μ' ἄλλα εἶν'. 'Εγὼ δύο λογὲν λόγια κ' ἔχω. Καὶ ψέματα νὰ λέγω κ' εἶμαι. Γιόκ ρίζα μ'. Σὸ πεγάδ' ποὺ κὶ θὰ πίν' τ' ἄλογο σ', γιὰτὶ νὰ σύρτς ἄτο. Τὰ κορίτζια ἄσῃ γῆς τὸν πρόσωπον κ' ἐχάθᾶν. Θὰ εὐρίκς ἄλλεν γιὰ τὸν Γιάννεν...

ΣΩΤΗΡΑ—Μὴ ἀγληγωρεῖς, Βαρβάρα, μὴ ἀγληγωρεῖς καὶ δεῖς με ἀγοῖκον τζοάπ. Ποδεδίζω σε. Νοῦντσον ! Πέλκι ὁ Θεὸν φωτίζει' σε. 'Εγέρασα κὶ' ἀκόμαν κανίναν κ' ἐπαρακάλεσα· ἄμον "Αγιεν παρακαλῶ σε... τζῖξον τὸ παιδί μ', κρῖμαν ἔν. Νοῦντσον ἄτο καλά !..

ΒΑΡΒΑΡΑ—Μέτα ντὸ νὰ νουνίζω ; 'Εκατὸν χρόνια πα νὰ νουνίζω, ὁ Γιάννες Γιάννες ἔν, κ' ἡ 'Ανθὴ μ' 'Ανθὴ ἔν... 'Εγὼ ἄσ' ἐξέρω παραπᾶν κὶ θὰ μαθάνω, μὲ τὸ νούνισμαν...

ΣΩΤΗΡΑ—Καὶ ντ' ἐξερτς καὶ παραπᾶν 'κὶ θέλτς νὰ μαθάντς γιὰ τ' ἐμὸν τὸ παιδί ; ἔ ! "Αφς τὰ μασεμένα τὰ λόγια, καλάτζεψον ἄμον ἄνθρωπος.

ΒΑΡΒΑΡΑ—Τὴν ἀνθρωπίαν ἄσ' ἐσέν κὶ θὰ μαθάνω... κὶ' ἄμον ντὸ θέλω θὰ καλατζεύω. Μὲ τὸ ζόρ' θ' ἐφτᾶς με νὰ λέγω σε ντὲ ξέρω καὶ ντὸ κὶ ξέρω ;..

ΣΩΤΗΡΑ—Νὰ ξεραίνεται' ἡ τζεγκέ δ'... 'Ανάθεμα τὴν ὀργή σ' καὶ τὴν καρὴ σ' ! "Αμον τὸν ἐωσφόρον κολατίζεις τὸν ἄνθρωπον !.. Ντ' ἐξερτς γιὰ τὸ παιδί μ', ἔ ; Τεμπέλτς ἔν ; Μεθύστακας ἔν ;

Κλέφτες ἔν καὶ κι θέλτς νὰ δῆς ἄτον τὴν θυαγατέρα σ' ;.. 'Ο Θεὸν νὰ χαρίει σ' ἄτεν... καὶ καλλίον τύχην νὰ εὐρίκω ! "Αμαν γιὰ τὸν Γιάννε μ', τὰ λόγια σ' μετρεμένα ἄς εἶν' ! 'Εγροῖξες ;..

ΒΑΡΒΑΡΑ—'Εγὼ γιὰ τὸν Γιάννε σ' τηδὲν κ' εἶπα ! "Αμαν ἄσοῦ θέλτς ν' ἐξέρτς ἄρ' ἄξον ἄτο. 'Εγὼ τὴν θυαγατέρα μ' κατουρτζῆν κι δίγ' ἄτεν !..

ΣΩΤΗΡΑ—"Α ἄτὸ ἔτον ! Κιὰ ἔλπετε τὴ μαμῆς ἡ θυαγατέρα πῶς νὰ πέρ' κατουρτζῆν ! Τῇ βασιλέα ὁ γέν ἄς ἔν καλὰ !..

ΒΑΡΒΑΡΑ—Τὴν πίστη σ', ἂν ἀγαπᾷς, τοπλάγεψον τὸ στόμα σ', κι ἄφς τὰ μαϊτάπια... Τεμὸν τὸ κορίτσ' ἐγὼ ἐξέρω τίναν θὰ δίγ' ἄτο. Τ' ἐμὸν ὁ γαμπρόν, ξάϊ ἂν κ' ἔν, ἐγερλῆν ἄλογον θὰ καβακέλβ'... 'Ασ' οὐράδν ἄθε ἀπὸ πίσ' κι θὰ τρέδ'... 'Εγροῖξες ; Πρῶτα ὁ Θεόν ! Τὰ κάλλια τς κ' ἡ προῖκα τς ἄς εἶν' καλὰ !..

ΣΩΤΗΡΑ—"Η προῖκα τς ! Καὶ τσ' ἐκαλάτξεψεν γιὰ τὴν προῖκαν ἄτς ; 'Ο Θεὸν νὰ χαρίεις ἄτα... 'Εγὼ τὴν 'Ανθὴν θέλω, καὶ ἡ προῖκα τ' ἐσὸν ἄς ἔν.

ΒΑΡΒΑΡΑ—Κιὰ παδκίμ το ἐπαλαλώθα ! 'Εγὼ τὸ παιδί μ' τζιπλάκον κ' ἐτράνηνα το, καὶ τζιπλάξ κι θὰ δίγ' ἄτο !..

ΣΩΤΗΡΑ—"Α ! Θ' ἐφτᾷς με κι ἀποκαλατδεύω !.. 'Αμῶ σε τζιγκιανέ σοῖ ! 'Εμεῖς εἶμες τζιπλάκ ! ἔ ;.. Κιὰ ἡ γειτονία, κι' ὅλεν τὸ χωρίον ἐξέρ τὸ σόϊ σ' ! "Ονταν ἔντρισέ σε ἡ μάνα σ', ὁ πεντικὸν σ' ἀμπάρν ἐσουν ν' ἐροϋζνεν κι' ἄλευροῦτον !.. 'Η ἀνάσα σου ἀσὴν πείναν ἐδκύλαζεν... 'Εθαρρεῖς ἐνέσπαλαμ' ἄτα, ἔ ;.. Καὶ θὰ λές μας καὶ τζιπλάξ ! ἐσύ ! 'Εσὺ π' ἐποῖνες τὴν μαμὴν καὶ τὴν χαρτοδεβάστραν γιὰ νὰ ζῆς...

ΒΑΡΒΑΡΑ—"Αρ' ἐκανέθε σε !.. 'Ανάθεμά σε καὶ τὴν καρή σ' ! Τὸν Θεό σ' ἂν ἀγαπᾷς... ἄμε δέβα πλάν... καὶ πλῦσον τὸ στόμα σ' μὲ τὸ μουσκοσάπωνον ὄνταν θ' ἀγκέβς τ' ἐμὸν τὸ σόϊ...

ΣΩΤΗΡΑ—Τὸ σόϊ σ'. 'Αρ' ἄτὸ τὸ σόϊ σ' κ' ἐσὺ ἔβαλετεν σὰ μαθαίρια τὸν ἄντρα σ' μὲ τὸν ἀδελφόν ατ'. "Εφαγετεν τὸν ἐρίφ', ἔφαγετεν καὶ τὸ βίον ἄτ', κι' ἐκάτσετεν ἀπάν ! 'Εφήκετεν τὰ παιδία τ' πεινασμένα, κι' ἄτῶρα ἐφτᾷς καὶ τὴν ἀρχόντσαν, κι' ὄνειδιάεις καὶ τ' ἄλλτς !.. 'Αμῶ σε νεριαξί !..

ΒΑΡΒΑΡΑ—"Ανάθεμά σε, ἀφορισμέντσα ! 'Εφτᾷς καὶ τὴν χριστιανέσσαν, καὶ ἐσὺ νιὰ ζωντανοὺς ἀφίντς καὶ νιὰ ἀποθα-

μέντης... Σὸ σπῖτι μ' ἀπέσ' ἐβρέθες, καὶ ἐντρέπουμει τὸν κόσμον... γιόκοσαμ... ἐγὼ ἐξέρω ἐσέναν ντὸ ἔπρεπέ σε!..

ΣΩΤΗΡΑ—Ἄ! μὸ τὸ νὰ εἶμαι χριστιανέσσα, θ' ἀφίνω σε νὰ ὑβρίεις με, ἔ;.. Τ' ἐμόν τὸ τίμιον τὴν ἐφτωδίαν σ' ἐσὸν τὸ καταραμένον τὴν ἀρχοντίαν κι' ἀλλάζ' ἀτο...

ΒΑΡΒΑΡΑ—Ἡ κάτα σὸ κρέας κ' ἔφτασεν, τάγκαλα Παρασκευὴ ἔν'... Τὸ μάτι σ' ἔλπετε κὶ σκῶνι' ἀτο ντὸ εἶμαι ἀρχόντσα... Εἶμαι, ναί! Ἐδούλεψα κ' ἐκαζάνεψα ντὸ ἔχω... Κ' ἐσὺ ἂν εἶσαι φτωδέσσα... Ἄ, μὴ ἀνοίγω τὸ στόμα μ'...

ΣΩΤΗΡΑ—Νὰ ξεραίνεται ἀγοῖκον στόμαν!.. Τζιαζῆ!!.

ΒΑΡΒΑΡΑ—Ἐξ ἀσὸ σπῖτι μ', δκύλ' θυμαγατέρα! Ἐξ! τσουνὶν ἀφορισμένον! Ἐκάνεθε σε! Ἐξέγκες τὸ αἷμαν σὸ κιφάλι μ'... Ἐξ ἀσὸ σπῖτι μ!..

ΣΩΤΗΡΑ—(Υψώνει τὰ χέρια γιὰ κατάρρα): Σὸ σπῖτι σ'... Ἡμαρτον Θεέ μ'!.. Κὶ καταροῦμαι τὸ σπῖτι σ', ἀσ' Ἀνθῆς τὸ χατήρ!.. Ἐσὺ ἄμαν ἀσὸν Θεὸν νὰ εὐρίξ' ἀτο... Ὁ Θεὸν κ' ἡ Παναγία νὰ ἔρχουνταν ἀσὸ δίκαιο σ'... Καλὸν νὰ μὴ ἐλέψς... Κοχράκα!

(Τὸ τελευταῖο μέρος τοῦ διαλόγου συνοδεύουν χειρονομίες, ποὺ γίνονται ἀπειλητικές, τὴν ὥρα ποὺ ἡ Βαρβάρρα διώχνει τὴ Σωτήρα, κ' ἐκείνη τὴν βρίζει ἔτοιμη νὰ φύγη, ὅταν μπαίνει, ξαφνικά, ὁ Γιάννης).

Σ Κ Η Ν Η 7

ΣΩΤΗΡΑ—(Ξαφνισμένη, τρέχει σ' ἐκεῖνον): Γιάννε, ρίζα μ'...

ΓΙΑΝΝΕΣ—(Ἐκπληκτός). Ἐσεῖν ντ' ἔπαθετεν;..

ΒΑΡΒΑΡΑ—Τὴν μάνα σ' τὴν προκομέντσαν ἐρώτα... (Ὁ Γιάννης κοιτάζει ἐρωτηματικά τὴν Σωτήρα).

ΣΩΤΗΡΑ—Τηδὲν κ' ἔν, ρίζα μ'. Ἄετε πᾶμε. (Προχωρεῖ στὴν πόρτα). Ὁ Γιάννης τοποθετεῖ τὸ καλάθι ποὺ κρατοῦσε σὲ μιὰ γωνία).

ΓΙΑΝΝΕΣ—Θεῖα Βαρβάρρα... Ἐφερα τὴν παραγγελία σ' (Προχωρεῖ πρὸς τὸ μέρος ὅπου εἶναι ἡ Σωτήρα).

Σ Κ Η Ν Η 8

(Μπαίνει ἡ Ἀνθή. Ροῦχα ἐργασίας. Ἐνα μεγάλο σχοινὶ φορτώματος στὸ χέρι. Παιδικὴ ἀφέλεια).

ΑΝΘΗ—Καλησπέρα, θεῖα Σωτήρα... Καλησπέρα, Μάνα... Κὶ ἄκοῦτεν ντὸ γίνεται σὴν μαχαλὰν ἐμουν;.. Ντὸ κάθεστεν;.. Ἐρθεν ὁ Ξενητέας τῇ Λισάφς.

ΣΩΤΗΡΑ—(Στὸν Γιάννεν): "Αετε ρίζα μ'. 'Εσὺ ἄμε με τσι παιδάντς...

ΑΝΘΗ—'Εστά, θεία Σωτήρα, ἄς ἀλλάζω καὶ πᾶμε οὐλ' ἐντάμαν. (Στὴν Βαρβάρα): 'Αέτς κ' ἔν, μάνα;..

ΒΑΡΒΑΡΑ—'Εσὺ πουδὲν δουλείαν κ' ἔεις... ('Ο Γιάννες φεύγει, στενοχωρημένος). "Αμε ἄψον τὴν καντήλαν... ('Η 'Ανθή, ἐκπληκτη, μπαίνει στὸ «ὀσπίτ»).

ΣΩΤΗΡΑ—(Φεύγοντας): Ν' ἐβγάλ' τ' ὀμμάτια σ'... (Φεύγει).

Σ Κ Η Ν Η 9

ΒΑΡΒΑΡΑ—Τὴν πίστη σ' καὶ τὸ θάμα σ'! Οὐλῖα ἔσαν τῇ κατσι μ', κι' ἀγοῦτο πα ἔτον τῇ κοτσι μ'!.. 'Ανάθεμά σε καὶ τὴν καρή σ'... 'Ο Γιάννες ἴμ, ὁ Γιάννες ἴμ! 'Εγέντον κολογκύθ', ἐζάρωσεν καὶ τὴν γούλαν!.. ἀπὸ πᾶν' ἀτ' ἔναν ράμαν νὰ σύρτς ἐφτὰ ἐμπάλια θὰ κρεμίουνταν, κ' ἐκεῖνος ἀποξαμοῦται σὴν 'Ανθή μ' κι' ἄν... Σὴν 'Ανθή μ'... 'Εχαλάεν ὁ κόσμον! Κανεῖς τὴν σειράν ἀτ' κ' ἐξέρ'... Τὸν ἐφτωχὸν θὰ κρούσ' ἄτον ἅπᾶν σὸ μουντζούρ! "Αν δεῖς ἄτον πρόσωπον, θὰ ψαλαφᾷ σε κι' ἀστάρ... "Εμορφα ἐδώκα τεν τὴν μαστίκαν ἄτς...

Σ Κ Η Ν Η 10

(Μπαίνει κατσουφιασμένη ἡ 'Ανθή).

ΑΝΘΗ—Ναὶ μάνα, ντ' ἔπαθες καὶ σὴν χώραν κεκά ἐποῖκες με πέντε παραδῶν;

ΒΑΡΒΑΡΑ—Γιάμ' ἐροῦξες ἄσ' ἀγιάρι σ'; ἔ... Λογαρίαν θὰ δίγω σε;..

ΑΝΘΗ—(Ποῦ σκάλιζε τὸ καλάθι μιλώντας, βγάζει ἓνα ζευγάρι παπούτσια): "Α ἔφερεν τὰ κουντούρας ἴμ'... "Εμορφα ἐποῖκεν ἄτα... Αὔριον θὰ φορῶ ἄτα καὶ πῶγω σὴν 'Εκκλησίαν...

ΒΑΡΒΑΡΑ—'Ασὴν χολόσκασή μ', τὴν κιράν πα κ' ἐδώκα ἐκεῖνον τὸν παιδάν. (Στὴν 'Ανθήν): Νέκουτζη, ἄμε ἐρώτα τὸν Γιάννεν ντὸ χρωστοῦμ' ἄτον...

('Η 'Ανθή πρόθυμη ἐτοιμάζεται νὰ φύγῃ).

ΒΑΡΒΑΡΑ—Π' ἔχπαστες;.. Γιόκ, γιόκ, ἔλ' ἀδᾶ... πουδὲν δουλείαν κ' ἔεις... 'Εσὺ ἄσὸ σπῖτ' μ' ἐβγαίντς... Θὰ πῶγω οὐς τὴν

Πηγήν καί κλώσκουμαι... (Φεύγοντας). Ἄν κ' ἐνούνιζα κ' ἐστείλνα
τὴν Ἀνθήν, σὴ Σωτήρας τὸ ψωμὶν βούτερον θ' ἔλειφτνα... (Φεύγει).

Σ Κ Η Ν Η 11

ΑΝΘΗ—(Ἀκούεται τὸ τραγούδι στὸ βάθος, μὲ τὸν κεμεντζέ.
Τραγουδοῦν ὅλοι μαζύ. Τὰ λόγια δὲν διακρίνονται. Ἡ Ἀνθὴ παρακο-
λουθεῖ τὴν Βαρβάρα ὅπως ἔφευγε, σκεπτική καὶ λυπημένη...).

Τὴν μάνα μ' ἀέτς καμμίαν κ' εἶδα τεν... Ντὸ νὰ ἔπαθαν μὲ
τὴν θεία μ' τὴν Σωτήραν;.. Ἐκεῖνος πα, ἀνάμεσά τουν... τὸ
στόμαν ἀτ' κ' ἐνοιξεν! Μίαν πα κ' ἐτέρεσεν σ' ἐμέν μερέαν...
Τηδὲν κ' ἐπορῶ ν' ἐγροικῶ!!! Καὶ γιατί νὰ μὴ ἀφί(ν) με ἡ μάνα μ'
νὰ πώγω μὲ τ' ἄλλτς;.. Ντὸ καπαέτ ἐποῖκα;..

(Ἀκούγεται τὸ τραγούδι τοῦ Γιάννε...):

—Ἀδὰ σὸν κατακέφαλον λιθάρια θὰ κυλίζω,
ἄρνι μ', σὰ μέσσα σ' σὰ λεγνά, τὰ δέρια μ' θὰ τυλίζω...

ΑΝΘΗ—Ὁ Γιάννες τραγωδεῖ! (Σιγοτραγουδεῖ μαζί του:—Ἀρνί
μ' σὰ μέσσα σ' σὰ λεγνά, τὰ δέρια μ' θὰ τυλίζω...). Λελεύω σε
παλαλέ!.. ἐξέρ' ἄτο, γιὰ τ' ἐμέναν λές ἄτα!..

(Ἄλλο τραγούδι):

—Τ' ὀμμάτια μ' ἀραεύνε σε, ἡ ψή μ' ἀρωθυμᾶ σε
Ὀλίγον νοῦντσον γιὰ τ' ἐμέν τὴν ὥραν ντὸ κοιμᾶσαι.

ΑΝΘΗ—Ἀχ Γιάννε... γιὰ τ' ἐσὲν νύχταν κ' ἡμέραν νου-
νίζω... ἅμα ντό ν' ἐφτάγω; Τίναν νὰ λέγω τὸ μυστικό μ'... (Τὸ
τραγούδι συνεχίζεται ἀπὸ ὅλους μαζύ, ξέμακρο). Καλλίον νὰ μὴ
ἔκουγα... (Πέφτει μὲ λυγμοὺς πάνω σ' ἓνα κάθισμα).

Σ Κ Η Ν Η 12

(Μπαίνει ὁ Μῆτον).

ΜΗΤΟΝ—Ἀνθη! Μῶ τὴν πίστη σ'! Νέκουτζη, ὁ κόσμον
τραγωδεῖ καὶ δαίρεται κ' ἐσὺ ἅμον δέρα γαρή κάθεσαι καὶ
κλαῖς;.. Ἐσὺ ἐπαλαλώθεις;.. Σούκ... σοῦκ... θὰ πᾶμε ἐντάμαν
σὸν χορόν... ἄετς ρίζα μ', σοῦκ...

ΑΝΘΗ—Γιόκ, Μητο, γιόκ, λελεύω σε... ἄφς με... Ἡ μάνα μ' ἐδιατάχτε με, νὰ κάθουμαι καὶ περμέν ἄτεν...

ΜΗΤΟΝ—Ἡ μάνα σ', ρίζα μ', ἐκοτόβωσεν... Σ' ἀγοῖκον ὥραν ἐκεῖνε ἄς ἔρται περμέν τσε... Μῶ σε ἐκάτσαν ἀλογάντ' καὶ θὰ χορεύν' οἱ γαῖδιράντ' ;.. Ἄετε, λέγω σε...

ΑΝΘΗ—Ποδεδίζω σε, Μητο... Ἄμε ἐσύ... Ἐμέν ἄφς με... ἡ μάνα μ' ἀπόψ' πολλὰ χολιασμέντσα ἔτον... Ἐσὺ κ' ἐξέρτς...

ΜΗΤΟΝ—Ἐγὼ κὶ ξέρω, γιόκσαμ ἐσύ;

(Ἀκούεται τὸ τραγούδι τοῦ Γιάννε...):

—Ψηλὰ ραδιὰ καὶ πράσινα καὶ δέντρα φυλλωμένα
γυρίσταν τὰ κλαδόπα σουν καὶ κλάψταν μὲ τ' ἐμέναν

ΜΗΤΟΝ—Ἀκοῦς ἀκοῦς τὸν ἀφορισμένον ;.. Ἄν κὶ πᾶς σὸν χορὸν κάτ' κακὸν θὰ γίνεται ! Κρῖμαν ἔν σὸν παιδάν...

ΑΝΘΗ—Ἄχ ! Μητο ! Ἐγὼ ντὸ καπαέτ ἔχω ; Ἐγὼ ντὸ ν' ἐφτάγω ;..

ΜΗΤΟΝ—Σωστὰ λές, ρίζα μ', ἄμαν ἐγὼ πα ντὸ ν' ἐφτάγω ;.. Κιὰ ἐγροικῶ ντὸ σύρεταν καὶ τζίζω σας... ἡ καρδιά μ' τογραφέφκεται... (Συγκινημένος). Ἐῖ λάλα !.. Σ' ἐμὸν τὸ κιφάλ' πα ἐδέβεν κάποτε ἀτὸ ἡ σεβτά... Τὴν καμονήν ἄθε ἐξέρω... Ἄμον κ' ἐσᾶς ἐκρυφταμε τὴν ἀηγάπν ἐμουν... ἐγὼ πά, κ' ἐκείνε πά... Καὶ ντ' ἔγροϊξαμε...

ΑΝΘΗ—(Πέφτει κλαίοντας στὸν ὦμο του) : Μητο... Μητο...

ΜΗΤΟΝ—Ντ' ἔγροϊξαμε ;.. Σὸ ταφίν ἄτς ἅπᾶν ἐξιῶθα νὰ λέγ' ἄτεν τὸ μυστικό μ'. (Σκουπίζει τὰ μάτια του) : Κι' ὠρκίστα... Ἀφορισμενόπα !! παρηγορήστε με μὲ τ' ἐσέτερον τὴν ἀηγάπ'...

(Ἀκούγεται εὐδιάκριτα ἀπὸ τὸ χορὸ τό :

—Σίτ' ἐπέγνα μάλια μάλια, ἔβρα μάλια καὶ λιβάδια...).

ΜΗΤΟΝ—Ἀκοῦς... ἀκοῦς ; Πᾶμε ρίζα μ'... πᾶμε, ἡ στράτα γιὰ τ' ἐσᾶς ὁμάλ ἔν... Ἀνέφορος καμμίαν νὰ μὴ γίνεται !..

—Τ' ὁμάλ ἡ στράτα ἔν τ' ἀηγάπς, τραντάφυλλα γομᾶτον,
κ' ἴντσαν ἔδ' τύχην καὶ διαβαίν' τραντάφυλλον μυρίζει...

Πάμε... Καί τὰ τραντάφυλλα κ' ἡ στράτα ἐσέν περμέννε...

(Μὲ σιγανὰ βήματα, ἔχοντας περασμένο τὸ ἓνα τοῦ χέρι πάνω ἀπὸ τὸν ὦμο τῆς Ἀνθῆς, ἐνῶ μὲ τ' ἄλλο τῆς κρατᾷ τὸ δεξιὸ τοῦ χέρι, τὴν σύρει πρὸς τὴν ἔξοδο, σὰν ὑπνωτισμένη, τραγουδώντας, συνοδεῖα τοῦ χοροῦ ποὺ μόλις ἀκούεται) :

—Σιτ' ἐπέγνα μάλια-μάλια, ἔβρα μάλια καὶ λιβάδια...

(Ἡ αὐλαία κλείνει σιγά-σιγά, πρὶν τελειώσει τὸ τραγούδι τοῦ Μῆτο).

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

Στὸ σπίτι τῆς Σωτήρας. Μιά πόρτα στὴ μιὰ πλευρά. Εἶναι τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ «ὀσπίτ». Στὸ βάθος τὰ «ταρέσια». Στὴ μιὰ πλευρὰ «τ' ἄμπάρ». Ἀνάμεσα ὁ «εἰκονοστάτης μὲ τὴν καντήλαν». Ἄν εἶναι δυνατόν, νὰ ὑπάρχῃ τὸ «τζάκ» (μεγάλῃ καμάρα), ὅπου νὰ βρίσκονται διάφορα ἱπράγματα. Τραπέζι στρογγυλὸ, μερικὰ χαμηλὰ καθίσματα κ.λ.π.

Σ Κ Η Ν Η 1

ΣΩΤΗΡΑ—(Ἀκούγεται τὸ σήμαντρο· σταυροκοπιέται. Ἐνῶ συγυρίζει κάτι): Ἀγοῦτος ὁ παιδάς ἀκόμαν κ' ἐγύρτσεν, κ' ἐγὼ ἐθέλνα νὰ πώγω σὸν ἐσπερινόν... σὴν μικρέσσαν τὴν Παναγίαν... Ἐκεῖνε, λελεύ' ἄτεν, θὰ τζίζ' τὸ παιδί μ' καὶ θὰ ἐφτάει τὸ θάμαν ἄτς... Τ' ὁρομα μ' ὀλοκάθαρον ἔτον! Θ' ἐβγαίν'. (Ἀκούγεται πάλι τὸ σήμαντρο καὶ σταυροκοπιέται ἡ Σωτήρα): Ἀμήν...

Σ Κ Η Ν Η 2

(Μπαίνει ὁ Γιάννης).

ΣΩΤΗΡΑ—Ναὶ ρίζα μ', ντ' ἔργεβες; Ὀλίγον κι' ἄλλο κι

θ' ἐπροφτάνα σὸν ἐσπερινόν... (Τὸν κοιτάζει ἐνῶ ἐτοιμάζεται).

ΓΙΑΝΝΕΣ—Κι' ἄς ἐπέγνες, μάνα... Μωρὸν ἐγέμ' κ' ἐπερ-
μένες με...

ΣΩΤΗΡΑ—'Επερμένα σε νὰ δῆς με εἴκοσ' παράδες, νὰ
πάγω σὴν ἐκκλησίαν...

ΓΙΑΝΝΕΣ—(*Εκπληκτος). Καὶ μηαέρ' εἴκοσ' παράδες πὰ κ'
ἔεις... *Α θάμαν γυναίκα!

ΣΩΤΗΡΑ—Γιόκ ρίζα μ', παράδες ἔχω, ἅμαν θέλω μὲ τ' ἐσὸν
τὴν παρὰν ν' ἄφτω ἕναν κερὶν γιὰ τ' ἐσέναν..

ΓΙΑΝΝΕΣ—Ναὶ μάνα, ξὰν ντ' ἔπαθες, μὲ τ' ἄης καὶ τὰ κερία,
ἀπέσ' σὴν μέσεν καὶ σὸν 'Εσπερινόν;..

ΣΩΤΗΡΑ—Σὴ γούλα σ' κ' ἐροῦξεν ! 'Εσὺ δὸς ντὸ εἶπα σε...

ΓΙΑΝΝΕΣ—(Γελᾷ): Καλὸν μάνα... νά... (Τῆς δίνει ἕνα νόμισμα
ποὺ τὸ βγάζει ἀπὸ μιὰ σακκουλίτσα).

ΣΩΤΗΡΑ — (Παίρνοντας τὸ νόμισμα τὸ σταυρώνει στὸν Γιάννε,
καὶ τὸ βάζει μὲ προσοχὴ στὸ μαντήλι της): *Αρ' ἀέτς... ἡ Παναγία
θ' ἀκούει με... θ' ἐφτάει τὸ θάμαν ατς... Πρῶτα ὁ Θεόν... (Φεύγει).

Σ Κ Η Ν Η 3

ΓΙΑΝΝΕΣ—*Εἰ Θεέ μ', ἀγοῦτε ἡ γυναίκα ἂν κι' ἀγιάζ' κα-
νὶναν ἄγεν κι' θὰ προσκυνῶ... *Εἰ μάνα, ντὸ πρέπ' ν' ἐφτάγω,
ν' ἐπεβγάλω ντ' ἐποῖκες καὶ ντ' ἐφτᾶς ἐσὺ γιὰ τ' ἐμέν...

Σ Κ Η Ν Η 4

(Μπαίνει τραγουδώντας ὁ Μῆτον).

ΜΗΤΟΝ—... 'Αχά ξαν... τὰ πετεινάρια ἐκοῦξαν
κι' ἄτὰ τὰ κομενόχρονα, ἀπὸ πῖσ' ἰμ' ἐροῦξαν... 'Αχά ξαν...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Καὶ γιὰτι ἐροῦξαν ἀπὸ πῖσ'ις, ἐξάδελφε;..

ΜΗΤΟΝ—Κιὰ θὰ ἔμαθαν ντὸ ἔχω πέντε μανάτια... τ' ἀφο-
ρισμένα... (Γελοῦν).

ΓΙΑΝΝΕΣ—Νέϊσα ! Καλὰ ντὸ ἔρθεν ἀτὸς ὁ Ξενητέας... 'Εγὼ
πα ἐπέρα ἕναν καλὸν κερὰν, κ' ἐσύ πα ἐντῶκες πέντε καρπόβουλα.

ΜΗΤΟΝ—Μόνον ἐμεῖς;.. Σὸν δίσκον ἐξέρτς ντ' ἐδῶκεν;..
'Εναν λίραν γιὰ τὸ σκολεῖον, κ' ἕναν γιὰ τὴν 'Εκκλησίαν...
*Αφεροῦμ σὸν ἐρίφ !.. Πολλὰ χρόνια ἐκάτσεν σὴν Ρουσσίαι,
ἅμαν πολλὰ παράδες πα ἐκαζάνεψεν...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Ναίπαι... γιά μ' ἐζέλεψες ἄτον... κι' ἀφίντς μας καὶ πᾶς κ' ἐσὺ σὴν Ρουσσίαν ; "Ε ;..

ΜΗΤΟΝ—Ντὸ εἶπες ; ντό ; Σὴν Ρουσσίαν ; Νὰ πάγω ἐγὼ σὴν Ρουσσίαν ;.. Τὴν πίστη σ' ! Καὶ μηαγέρ' ἐπαλαλώθα ;.. "Ολαν ἐγὼ, καὶ ν' ἀχπάσκουμαι νὰ πάγω... κι' θ' ἔπορω...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Καὶ γιὰτι ;..

ΜΗΤΟΝ—Κιὰ ὄνταν μαθάνν' ἄτο τὰ ραδία μουν θὰ ροῦζνε ἔμπρια μ', καὶ θὰ κόφτνε τὴν στράτα μ'... ἐξάδελφε ! Σ' ἄτὰ ἀπέσ' ἐτράνηνα... καμμίαν κ' ἐχωρίγ' ἄτα... ἐγὼ ἐθαρρῶ ἢ ψή μ' σ' ἄτὰ κρατεῖ... κι' ἄμον ντ' ἀγαπῶ ἄτα ἐγὼ, ἐγροικῶ πῶς ἄτὰ πα τ' εὐλογημένα ἀγαποῦνε με... Ντὸ νὰ λέγω σε ! 'Εσὺ ἀκόμαν τζεχέλτς εἶσαι... ἄτὸ πῶς γίνεται, κ' ἐπορεῖς ν' ἐγροικᾶς ἄτο...

ΓΙΑΝΝΕΣ—'Εγὼ ἕναν πρᾶμαν ἐξέρω. "Ονταν πῶγω σὴν Τραπεζοῦνταν, ἄσὸν 'Αεζαχαρέαν οὖς τ' 'Αρμαλοῦ τὰ χάνια τραγωδῶ. "Αμον ντ' ἀπιδιαβαίνω τὰ ραδία μουν... χάνω τὸ κέϊφι μ'... 'Ο νοῦς ἴμ' ἄδὰ ἀπομέν' Ι..

ΜΗΤΟΝ—Κιὰ ἔλπετε... 'Ο νοῦς ἴς ἄδὰ ἀπομέν' Ι.. "Ολαν, ἐγὼ ἂν κ' ἐλέπ' ἄτα κάθαν ἡμέραν, ἂν κι' ἀκούγω ἀπὸ πουρνοῦ ὄνταν σκοῦμαι τῇ ποταμί ἔμουν τὸ βοετόν, τῇ τῆιοπᾶν τὸ δύριγμαν, τῇ προατί ἔμουν τὰ κωδωνόπα' ἂν κὶ πίνω ἄσὰ κάθε πεγάδ' κι' ἀπ' ἕναν νερόν, κι' ἂν κὶ ξαπλοῦμαι ὄνταν νεγκάσκουμαι σὴν ἰδκιὰν τ' ἀγρομπηλί, γιά τῇ παρτί... τὴν πίστη σ' ! ἐπορῶ καὶ ζῶ ;.. Ν' ἀφίνω τὰ ραδία μουν Ι.. "Ας λέγω σ' ἕναν πρᾶμαν. 'Εγὼ μόνον κι' εἶμαι ! 'Εκεῖνα πα ἂν κ' ἐλέπνε με ἕναν ἡμέραν ἐθαρρῶ θὰ δαδουρεῦνε ! Θ' ἀραεῦνε με...

ΓΙΑΝΝΕΣ—'Αφορισμένε... ντ' ἀτζαῖпка λέσ' ἄτα...

ΜΗΤΟΝ—"Ε, ρίζα μ' Ι.. Νὰ ὑλίεις τὸ αἷμα μ'... ντὸ θ' εὐρίκς... τῇ ραδί ἔμουν τὰ πέτρας καὶ τὰ χώματα θὰ εἶνε... Κι' ἂν τσακῶντς ἕναν κλαδίν, γιά ἕναν λιθάρ', τὸ αἷμαν ἔμουν θ' εὐρίκς ἀπέσ ΙΙ. 'Εμεῖς μὲ τ' ἄτὰ ἐζουμώθαμε, νὰ χωρίουμες κ' ἐποροῦμε... Γιά τ' ἄτό, ἴντζαν πάει σὴν ξενητεῖαν, τζῖζ' ἄτον...

ΓΙΑΝΝΕΣ—'Εσὺ ἐφτᾶς τὸν ἄνθρωπον νὰ μὴ θέλ' ν' ἀκούει τῇ ξενητεῖας τ' ὄνομαν.

ΜΗΤΟΝ—"Αξον, ἐξαδελφόπο μ' Ι.. Σὴν ξενητεῖαν οὐλία ξένα εἶν'... ἀλλόξενα... 'Αδὰ ἴντιναν ἐλέπς, γιά συγγενός, γιά φίλος,

για γειτονάς, οὐλ' τ' ἐσὸν ἀνθρώπ' εἶν'... Τὰ δ'κυλῖα μουν, τὰ πρόατα, τὰ χτήνια, τὰ κοσάρας ἐμουν πιλέ, ἵνας τ' ἀλλουνοῦ ἐγνωρίζ' κι' ἀγαπᾶ τα. Ἐθαρρεῖς κι οὐλῖα τ' οὐλονῶν εἶν'...

ΓΙΑΝΝΕΣ—“Ολαν, σωστά λές... οὐλεν ἡ μαχαλά μουν τ' ἄλογο μ' ἄσ' ἐμέν καὶ πολλὰ ἀγαπᾶ το...

ΜΗΤΟΝ—Ἀγαπᾶ καὶ φυλάττι' ἄτο... Ἐκεῖ σὴν ξενητεῖαν, ἵνας τερεῖ νὰ σογέβ' τὸν ἄλλον—ἄμον ντὸ λέγνε.—Ἀδὰ τὸ σπίτι σ' ἀφίντς ἀνοιχτόν, τὸ μαντρί σ' ἀφίντς χωρὶς πόρταν, τὸ μααζί σ' κὶ κλειδώντς... καμμίαν κανεῖς κανίναν κ' ἐκλεψεν... Ἄμον ντ' ἀκούγω, ἐκεῖ ἵνας φογᾶται τὸν ἄλλον, καὶ οὐλὶ ἄτουν ἀροθυμοῦν τ' ὁσπίτια τουν, καὶ κλαῖγνε... Ἀδὰ πεινασμέν' πορπατοῦμε, καὶ τὴν τραγωδίαν κι' ἀφίνομε...

ΓΙΑΝΝΕΣ—(Γελᾷ): Ντάν-ντάν κοιλίαν εὐκαιρον καὶ δόντι' ἀκονισμένα...

ΜΗΤΟΝ—Πῶς κι' ὀκνεῖς! Ἀσὴν πεῖναν ἐπέθανεν κανεῖς; Γιόκ! Ἐναν μῆναν ἂν κ' ἔεις νὰ ζουμῶντς, θὰ δανείει σε ἡ γειτονία... Τ' ἄλλ' τὸν μῆναν ντὸ ζουμῶντς, δανείεις ἐσύ... Ἀέτς πα γυρίζομε... κι' ὁ κόσμον οὐλεν τ' ἐμέτερον ἔν... Τρώγομε, πίνομε, νύχταν-ἡμέραν τραγωδοῦμε, χορεύομε, κανεῖς τηδὲν κὶ λέει μας... Σ' ὀμμάτια σ' ἀπὰν ὀφρύδια ἔεις, κανεῖς, κανάν, καμμίαν, κ' εἶπεν... Εἶ... μαῦρον Κρώμ'! Σὰ ραδία σ' π' ἐγεννέθεν κ' ἐτράνηνεν.., σὰ χῶματα σ' ὄνταν θάφκεται... τὸν Παράδειςον ντὸ ν' ἐφτάει;.. Ναίπαι, ὄλεν τὴν Ρουσσίαν τ' ἐσὸν σ' ἕναν μαχαλάν ἐμουν κι' ἀλλάζ' ἄτο!.. ἐγροῖξες;

ΓΙΑΝΝΕΣ—Ναί, Μῆτο, ἄτὰ ντὸ λές καλὰ κ' ἐξήκαλα εἶν', ἄμαν, ἄδ' ἀπέσ' σὸ χωρίον, ἡ γιακά σ' κ' ἡ γιακά μ' δύο λογὲν κὶ γίνεται...

ΜΗΤΟΝ—Γιάτι, ναίπαι;.. Δόξα τὸν Θεόν! Σὸ κιφάλι μ' ἀπὰν κανάν κ' ἔχω! Τὸν ταχτῆζήν ἐφτάγω, τὸν περπέρ' ἐφτάγω, τὸν σαὴν ἐφτάγω, τὸ ψωμί μ' ἐβγάλω καὶ κανάν σὰ κρίματα μ' κ' ἔχω!.. ὄλτς ἀγαπῶ, κι' οὐλ' ἀγαποῦνε με. Οὐμπου μουχαμέτ, κ' ἐγὼ ἐκεῖ, ἄμον τὴ χαρᾶς τὸ πουλίν. Μὲ τὴν τραγωδίαν κάθουμαι καὶ μὲ τὴν τραγωδίαν σκοῦμαι. Ἄλλο ντὸ θέλω;.. Ἐ... κάποτε πα ἂν ἀπομένω χωρὶς παράδες... οἱ φίλ' ἄς εἶν' καλὰ...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Χρωστώ καὶ κὶ χρωστοῦνε με κι' ἂν θέλω πέρω κι' ἄλλα...

ΜΗΤΟΝ—Γιόκ ἐξάδελφε... ὁ λόγος ντὸ φέρ'... Πρῶτα ὁ Θεόν! κανίναν δέκα παράδες κὶ χρωστῶ... Παράδες ἂν κ' ἔχω, χρέατα πα κ' ἔχω... Ἄρ ἔδ' παράδες ἀτὸς ὁ Τότον!.. νὰ δέξι' ἀτα ὁ ὀκύλο μ'!.. Τερεῖς ἀτον καὶ γελαῖς. Νιὰ Ροῦσσοις ὁμοιάζ', νιὰ Τραπεζοῦντές.

ΓΙΑΝΝΕΣ—Νιὰ Κρωμέτες!

ΜΗΤΟΝ—Κουρπὰν ἐφτώγ' ἀτον σοὶ Κρωμέτες! Ὅλαν, ἀτὸς ἐρνέθεν καὶ τὸ γάλαν ντ' ἔπεν. Τὴν πίστν' ἀτ'! Ἐχάσεν τὰ νεό-τητα τ', ἐχάσεν τὴν γλῶσσαν ἀτ, καὶ ντὸ νὰ λέγω σε, ἐθαρρῶ τ' ἀχούλν' ἀτ' πα ὀλίγον ἐλάφρυνεν... τζίπ' ἔντεκα... Καὶ ντ' ἐποικεν;.. Ἐκαζάνεψεν παράδες!.. Ἄς ξάφτ' καὶ κάθεται ἀπάν!..

(Γελοῦν καὶ οἱ δύο. Γίνεται μικρὴ σιγὴ).

ΜΗΤΟΝ—Νέϊσα... πολλὰ ἐκεβεζελέγεψα... ἐστεγνῶθεν τὸ στόμα μ'... Ἐναν ρακόπον ἔπινα το...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Μόνον ρακίν;.. Περμέσον ἓνα ξάϊ... (Πηγαίνει στὸ βάθος, πέρνει πρῶτα τὸ τραπεζάκι, τὸ βάζει στὴ μέση. Ἐπειτα φέρνει τὸ μπουκάλι μὲ τὸ «ρακίν»): Ἐξάδελφε, ἀγοῦτο τὸ γουρζοῦλ ὁψὲ ἔφερ' ἀτο ἀσὴν Τραπεζοῦνταν. Ἀποθαμμένον ἀνασταίν'... (Σὲ δεύτερη βόλτα φέρνει πιατάκια μὲ μεζέδες): Ἀχὰ καὶ ἐλαίας...

ΜΗΤΟΝ—(Κάθεται καὶ βάζει «ρακίν»): ὦχ! νὰ λελεύω σ' ἐγώ...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Ἐστά, ἐστά... Τέρ' ἀδά... γιὰ τέρεν...

ΜΗΤΟΝ—Μῶ τὴν πίστη σ'... Χαψία... Χαψία... Ὅλαν οὔλια ἀγοῦτα γιὰ τ' ἐμᾶς εἶν';.. Κι' ἀτόσον ὦραν τηδὲν κ' ἔλεγε;.. Ἄ, θάμαν! ὁ θεῖο μ' εἶδεν ἀτο, κ' ἡ θεία μ' ἐροθύμα-νεν ἀτο... (Πίνει): Ν' ἀοιλοὶ ποὺ κ' εὐρέθεν! Κ' ἐπεκεῖ λές με «Ρουσσίαν»... Ἀσικτιρ ἀπά τοῦ κές... (Δείχνει τὸ ρακίν): Ἀχὰ ἡ Ρουσσία! (Δείχνει καὶ τὰ χαψιά): Ἀχὰ κὶ ὁ Παράδειςον! Εἰς ὕγειαν ἐξάδελφε!.. ὦχ! τὸ φαρμάκ'... ῤκίζ' καὶ κατηβαίν'...

(Μικρὴ σιωπὴ. Τιμπᾶνε ἀπ' ὄλα καὶ πίνουν).

ΜΗΤΟΝ—Ναίπαι! ἡ μάνα σ' ποῦ ἔν;..

ΓΙΑΝΝΕΣ—Ἐπῆγεν σὴν Μικρέσσαν τὴν Παναγίαν, σὸν Ἐσπερινόν! Θάμαν γυναικὰ! ἐπέρε με εἵκοσ' παράδες, ἐσταύ-ρωσεν ἀτα ἀπάν ἡμ', καὶ πῆγεν ν' ἄφτ ἓναν κερίν γιὰ τ' ἐμέν... ἐθαρρεῖς-κι, ἄρρωστος εἶμαι...

ΜΗΤΟΝ—'Η θεία μ' ἐξέρ' ντ' ἐφτάει !.. Κι' ἄρρωστον πα
 ἄν σαγέβ' σε... ἔ... ἴσως νὰ μὴ ἔδ ἄδικον...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Τὴν πίστη σ' ! Τεμέκ ἄρρωστος εἶμαι ;..

ΜΗΤΟΝ—Κιὰ ἡ σεβτὰ πα ἕναν ἄρρώστεια ἔν... ἐξάδελφε !

ΓΙΑΝΝΕΣ—Λελεύω σε, Μῆτο, ἄφς ἀτὸ τὴν καλατδὴν κι' ἄς
 πίνωμε ἀπ' ἕναν κι ἄλλο.

ΜΗΤΟΝ—'Απ' ἕναν κι' ἄλλο ἔλπετε θὰ πίνωμε... ἄμαν ἀτὸ
 τ' εὐλογημένον λαδών' τὴν γλῶσσαν... πῶς ν' ἀφίνωμε τὴν κα-
 λατδὴν ;..

ΓΙΑΝΝΕΣ—Καὶ παδκίμ τηδὲν ἄλλο κ' ἔχομε νὰ κεβεζελε-
 γέβωμε ;

ΜΗΤΟΝ—Κρῖμαν σ' ἐσέν, ἐξάδελφε... 'Ασ' ἐμέν θὰ κρύφτς
 τὸ τέρτι σ' ; Ναίπαι, ἄρ' τ' ἐμόν τὴν γεράν πα ἐξέρτς ! 'Αέτς ἐγὼ
 πα ἔκρυφτα το, καὶ ντ' ἔγροϊξα ;.. 'Εκείνεν πα ἔφαγα, κ' ἐγὼ
 πα ἐπέμνα ξεροκέφαλος, καὶ κρού' ἀτὸ τ' ἄλλο σὸ σοῖταρι-
 λούκ' καὶ τ' ἄλλο σὸ ρακίν... ν' ἀνασπάλω. (Πίνει) : 'Αγοῦτο τ'
 ἀφορισμένον ἄφτ' φωτίας καὶ βζύν' φωτίας.

ΓΙΑΝΝΕΣ—'Εξέρ' ἀτο, Μῆτο, οὐλια ἐξέρω... ἄμαν τ' ἐμόν
 τὴν γεράν κι θέλω ν' ἀνοίγω...

ΜΗΤΟΝ—Κιὰ ἐγὼ... πα κι θέλω νὰ τιρτεύ' ἀτο... πολεμῶ
 νὰ γιατρεύ' ἀτο...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Μὲ τὸ νὰ πολεμᾶς τηδὲν κι γίνεται...

ΜΗΤΟΝ—'Ε ! τ' ἐσὸν τ' ἀχούλ' ἀτόσον κόφτ ! Ναίπαι, γαμό-
 πιστε, ὁψὲ τὸ βράδον τσ' ἔγκεν τὴν 'Ανθὴν σὸν χορὸν ἔ : τσ' ἔγ-
 κεν ἄτεν ; ἔ ;

ΓΙΑΝΝΕΣ—Καὶ ντὸ ν' ἐξέρω ἐγὼ ;

ΜΗΤΟΝ—Νὰ ξεραίνεται τὸ κιφάλτς, χοντροκέφαλε... 'Η
 μάνα τς ἐφῆκεν ἄτεν ν' ὀριάζ' τὸ σπῖτ', καὶ ν' ἀκούει ἀπὸ μσ-
 κρὰ τὰ τραγωδίας καὶ τὰ ὀφλαέματα σ'... 'Εσύ, τ' ὀμμάτια σ'
 σὴν στράταν ἐπέμναν... Τ' ἐμόν εἶσαι ἔτξιξα σε... 'Επῆγα, μὲ
 τὸ καλόν, μὲ τὸ ζόρ', ἔφερα τεν σὸ χορὸν...

ΓΙΑΝΝΕΣ—'Ατὸ κ' ἔπρεπεν ν' ἐφτᾶς ἀτο !

ΜΗΤΟΝ—Γιὸκ τζάνουμ ! πῶς κ' ἐπέρα τὴν ἄδεια σ' ;..

ΓΙΑΝΝΕΣ—'Εξάδελφε, κ' ἐποῖκες καλὰ !

ΜΗΤΟΝ—Γιὰ τ' ἀτό, ἄμον ντὸ εἶδες ἄτεν... ἐγέλασαν τὰ
 μυτόδειλα σ' !..

ΓΙΑΝΝΕΣ—Κ' ὕστερα ;..

ΜΗΤΟΝ—"Α ! κ' ὕστερα ! 'Ατὰ ἐγὼ ἐξέρ' ἀτα ! 'Ατώρα ἐσὺ θέλτς νὰ λέγω σε ἄλλο ντὸ εἶπε με, ἐγὼ ἄλλο ντὸ εἶπα τεν... Νὰ (Δείχνει τὴν ἀγκῶνα του) αἶμαν πέρτς ; "Αν κὶ βάλτς ἓναν ρακὶν κὶ ἄλλο, τηδὲν κὶ λέγω...

ΓΙΑΝΝΕΣ—(Γελᾷ): Πία ἀφορισμένε, πία (Βάζει ρακὶ)-πία, χαλά-λι σ'... Πία ὅσον θέλτς, ἄμαν ἓναν πρᾶμαν θ' ἐρωτῶ σε. 'Εκεῖνε...

ΜΗΤΟΝ—'Εγροῖξα, ἐγροῖξα... ἄν ἀγαπᾷ σε... ἀκόμαν κ' εἶπε μ' ἀτο ! ἄμαν ἄν κ' ἐγάπανε σε, ἐθαρρῶ κὶ θ' ἔφινεν τὸ σπῖτ' χωρὶς ἄνθρωπον καὶ κὶ θ' ἔτρωγεν τὰ ξυλέας ἀσὴν μάναν ἀτς...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Καὶ ντ' ἔντουνεν ἀτεν, ἀφορισμέντσα ;..

ΜΗΤΟΝ—Μὴ χολοσκάντς, γιαβρί μ'... 'Η σεβτὰ δυναμὼν με τὸ ξύλον... Παρακάλ' τὸν Θεὸν κάθαν ἡμέραν νὰ τρώει ξύλον γιὰ τ' ἐσέναν...

ΓΙΑΝΝΕΣ—"Εμορφον δουλείαν !

ΜΗΤΟΝ—"Εμορφον ἄδκεμον, κὶ ξέρω... 'Ατόσον μόνον λέγω σε... Ποῖσον ὑπομονήν... ἡ 'Ανθὴ γιὰ τὰ κανέναν ἄλλον ὀμμά-τια κ' ἔδ... 'Αγάλια ἀγάλια... θὰ φέρωμε τὸ νερόν σ' αὐλάκ'...

ΓΙΑΝΝΕΣ—'Ανάθεμα τὴν φτώδειαν... (Βάζει ρακὶν).

ΜΗΤΟΝ—'Εφτωχὸν ὁ διάβολον ἔν,.. ἄετε... σὴν υἷα σ'... καὶ σὰ σουμάδια σ'...

ΓΙΑΝΝΕΣ—'Ασὸ στόμα σ' καὶ σὴ Θεοῦ τ' ὦτίν. (Πίνουν).

Σ Κ Η Ν Η 5

(Μπαίνει ἡ Πηνὴ με κλάματα).

ΜΗΤΟΝ - ΓΙΑΝΝΕΣ—(Μαζί): Τὴν πίστη σ' Πηνή, ντ' ἔπα-θες ; (Σηκώνονται καὶ τὴν πλησιάζουν. 'Ο Μῆτον προστατευτικὰ τὴν καθίζει σ' ἓνα σκαμνάκι).

ΜΗΤΟΝ—Ρίζα μ', δεξηματόπο μ', ντ' ἔπαθες ;..

ΠΗΝΗ—Τέδκιμ ἐγὼ κάτ' ν' ἐπαθάνα...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Νέκουτση, κὶ ἄμ' γιὰ τίναν κλαῖς ;..

ΠΗΝΗ—Πῶς νὰ μὴ κλαίω...

ΜΗΤΟΝ—('Ετοιμάζεται νὰ βγῇ): "Ολαν, γι' ἃς πάγω μαθάνω ἀσὰ κανίναν ντ' ἔγεντον, ἀγοῦτε ἡ λάλα ἐδέστεν ἡ γλῶσσ' ἀτς.

ΠΗΝΗ—(Ζωηρά σηκώνεται ἀπὸ τὴ θέση της καὶ τὸν πιάνει): Γιὸκ

γιοκ, πουθεν νά μη πᾶς... Μή μαθᾶννε ντὸ εἶπα το ἐγώ... "Αχ... πουλόπο μ', ἄχ ἐξαδελφίτσα μ'...

ΓΙΑΝΝΕΣ—(Θυμός καὶ ἀνησυχία). 'Αρ' ἄφς τὸ κλάψιμον καὶ... πέ μας. Τίναν ἔβρεν τὸ κακόν;..

ΠΗΝΗ—Τὴν 'Ανθήν... τὴν 'Ανθήν ἐμουν...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Τὴν 'Ανθήν;

ΜΗΤΟΝ—Καὶ ντ' ἔπαθεν καὶ κλαῖς;.. ἐσκοτώθεν;..

ΠΗΝΗ—"Εξ καὶ μακρά! 'Εκείνε ἡ θεία μ' ἡ Βαρβάρα ἐπαλαλώθεν...

ΜΗΤΟΝ—Ντό; ξὰν ἐντῶκεν ἀτεν!..

ΠΗΝΗ—Τέδκιμ ντόσιμον νά ἔτον...

ΜΗΤΟΝ—"Εσὺ ρίζα μ' θ' ἐφτᾶς μας καὶ σπάνομε... ἀρ' πέ ντ' ἔποικεν ἀτεν; Σὸ ποτάμ' ἔσυρεν ἀτεν;..

ΠΗΝΗ—"Εσουμάδεψεν ἀτεν!..

ΓΙΑΝΝΕΣ—"Ε! ντό εἶπες;..

ΜΗΤΟΝ—"Εσουμάδεψεν ἀτεν! Καὶ σ' ἴναν;..

ΠΗΝΗ—Σὸν Τότον τῇ Λισάφς... Σὸν Ξενητέαν...

ΜΗΤΟΝ—Σὸν Ξενητέαν; Λελεύω σε... γιὰ ἄφς τὰ ψέματα!..

ΠΗΝΗ—Μὰ τὸ σταυρὸν λέγω σας... 'Ατὲ ἡ θεία μ' τὸν Θεὸν ντό ψὴν θὰ δεῖ... ἐπαλαλώθεν;.. "Αμον κουρπάν δεῖ ἐκεῖνο τὸ μωρὸν σ' ἴναν κοτζαμὰν ἐρίφ', γιὰ τὰ παράδες ἀτ' καὶ μόνον.

(Μικρὴ παύση).

ΓΙΑΝΝΕΣ—Τὰ παράδες... τὰ παράδες... "Ε, ντὸ ν' ἐφτᾶμε! τὸ κουσμέτ ἀτὸ ἔτον...

ΜΗΤΟΝ—(Θυμός). 'Ανάθεμα κ' ἐσέναν καὶ τὸ κουσμέτς... (Στὴν Πηνή· ψύχραιμα): Κάτ' θὰ λέγω σε, Πηνή. Ναὶ ρίζα μ', ἐγὼ ντ' ἐξέρω, ἡ 'Ανθὴ κι' ἀγοῦτος ὁ παλαλὸν ἐμουν... κάπως, πῶς νά λέγ' ἀτο...

ΠΗΝΗ—Κι' ἂν κ' ἔξερα ντὸ ἐγαπήουσαν, ἀέτς κι' θὰ ἔτξιζεν ἡ ψή μ'... Μῆτο, φογοῦμαι γιὰ μ' παθὰν ἴντιαν ἔπαθεν τ' ἐσὸν ἡ σχωρεμέντσα...

ΜΗΤΟΝ—('Αγρία). Κόψον τὴ λαλία σ'... Κωφὸν τ' ὦτιν ντ' ἀκούει ἀτο... (Πηγαينوέρχεται στενοχωρημένος...): 'Ατὲ ἡ καρὴ κατ' ἔπαθεν... Σὸ χωρίον ἐμουν ἀγοῖκον πρᾶμαν καμμίαν κ' ἐγέντον... 'Αγοῦτος ὁ παιδὰς ντό θὰ γίνεται; (Τὰ τελευταῖα τὰ λόγια του δὲν πρέπει νὰ τ' ἀκούη ὁ Γιάννης).

ΓΙΑΝΝΕΣ—Μῆτο, μὴ σταναχωρέφκεσαι... Ἴντιαν ἐγέντον ἐγέντον... (Στὴν Πηνή): Ἄξον, Πηνή... Ἐσὺ ρίζα μ' ἄμε... καὶ Ἴντιαν ἔτυχεν ν' ἐξέρτς, γιὰ τ' Ἀνθῆς τὰ μουράτια, σὰ κανίναν τηδὲν μὴ λές...

ΜΗΤΟΝ—(Τὴν σταματᾷ στὴν πόρτα): Ἡ Ἀνθὴ ἐξέρτ' ἄτο ; ..

ΠΗΝΗ—Ναί... ἐκείνεν θ' ἐρώταναν... (Φεύγει).

Σ Κ Η Ν Η 6

(Ὁ Γιάννης κάθεται καὶ σιγοπίνει· ὁ Μῆτον τὸν παρακολουθεῖ μελαγχολικός, μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια).

ΓΙΑΝΝΕΣ—Ἔ, Μῆτο... Καλὰ ἔλεγες ! Ἀγοῦτο ἄφτ' φωτίας καὶ βζύν' φωτίας... Ἐλ' ἄς πίνωμε... Κάτ' κι' ἄλλο εἶπες ἀπόψ'. Σὴν ξενητεῖαν ἀνθρῶπ' κλαίγνε... Ἔ... γιὰ τ' ἐμὲν ἀτῶρα ἡ ξενητεῖα ἐπέμνε...

(Στὸ μετὰξὺ ἀκούονται νὰ πλησιάζουν οἱ θόρυβοι καὶ τὰ κουδούνια τοῦ κοπαδιοῦ, ποὺ γυρίζουν μὲ τὸ σουρούπωμα. Σκοτεινιάζει. Ἐνῶ ὁ Γιάννης μιλά, ὁ Μῆτον ἀνάβει τὴ φτωχικὴ λάμπα).

ΓΙΑΝΝΕΣ—(Συνέχεια): Ἀτζάπα ἐκεῖ πα ἔχνε σιρία ;.. Κι' ἂν ἔχνε, τ' ἐκινέτερα πα τὰ κωδωνόπα ἀτζάπα ἀέτς κροῦγνε ;.. Τσ' ἔξερ ! Ὁ Θεὸν καλὸς ἔν... Πέλκι ὅσον μακρὰ πώγω... κι' ἄλλ' ἀγλήγωρα ἀνασπάλω... Ἡ ξενητεῖα πα γιὰ τ' ἀνθρώπς ἔν...

ΜΗΤΟΝ—(Ἀκουμπᾷ χαϊδευτικὰ στὸν ὦμο του): Ἐξαδελφόπο μ', τὰ ξενητεῖας γιὰ τ' ἐμᾶς κ' εἶν'... ρίζα μ' ! Ἐμεῖς τὴν χαρὰν ἐμουν καὶ τὴν λύπην ἐμουν μόνον ἀδὰ πέσ' σ' ἐμέτερα τὰ ραδία ἐποροῦμε καὶ κρύφτομ' ἄτα... Ἀτὰ ἐγροικοῦν τὰ καμονάντας ἐμουν καὶ δίγνε μας παργορίαν... Τ' ἄλλα ὄλια πόδικα εἶν'...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Μῆτο ! τ' ἐμὸν ἡ καμονὴ πολλὰ τρανὸν ἔν... κι' ἀτόσον τρανὸν ραδὶν κὶ θὰ εὐρίκω... νὰ κρύφτ' ἄτο !..

ΜΗΤΟΝ—(Μὲ λυγμοὺς): Κόψον τὴ λαλία σ', γαμῶ τὴν πίστη σ' ! Ἐκανέθε σε... Ναίπαι, ἐσὺ ἐνέσπαλες τὴν μάνα σ' ; Ἐνέσπαλες ἐμέναν ;.. Ἐκείνε ἡ παραδόπιστος ἡ Βαρβάρα, ἂν ἐζάντηνεν, ἐθαρρεῖς ἐμεῖς πα ἐπαλαλώθαμε, καὶ θ' ἀφίνωμε ἀγέτς ἀτὸ τὴν δουλείαν ;.. Νὰ μὴ λέγνε με Μῆτο ἂν κὶ χαλάν' ἄτο...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Μῆτο, ἄφς ἀτὰ τὰ λόγια. Ἴντιαν ἐγέντον ἐγέντον... μὴ ρούζομε καὶ μικροί... καὶ ρεζιλεύκουμες κ' ἔλα.

ΜΗΤΟΝ—Θά έλέπομε τσί θά ρεζιλεύκεται... 'Αγοῦτο τὸ ξε-
ρὸν τὸ κιφάλ', ἔλπετε κάτ' θά κατηβάζ'... 'Εσὺ τὸ κέϊφι σ' τέρεν...

Σ Κ Η Ν Η 7

(Μπαίνει ὁ Τότον. Φράγκικα, μπαστούνι, μούς, παπάχ, ὑποδήματα
ρωσικά, σκληρὸ κολλάρο κλπ.).

ΤΟΤΟΝ—Καλησπέρα, παιδία...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Καλησπέρα.

ΜΗΤΟΝ—Καλῶς τὸν Τότον... Καλῶς ὠρισες... "Ελα κάθκα..

ΓΙΑΝΝΕΣ—'Εσεῖν καθέστεν... ἐγὼ ἀτώρα ἐρχουμαι...(Φεύγει).

Σ Κ Η Ν Η 8

ΜΗΤΟΝ—'Απὸν σὴν ὥραν ἔρθες, Τότο, ὁ Γιάννες ἔφερεν
ἀσὴν Τραπεζοῦνταν ἕναν ρακὶν καὶ κάτ' χαψία, ἡ μάνα τρώει
καὶ τὸ παιδὶν κὶ φάζ'... μὰ τὸ σταυρόν! "Ελα κάθκα... πία κ' ἕναν
ρακόπον...

ΤΟΤΟΝ—Εὐχαριστῶ... θά κάθουμαι (Κάθεται), ἕναν ζακού-
σκαν χαψὶν πα θά πέρω... ἄμαν βότκαν νὰ πίνω κ' εἶμαι...

ΜΗΤΟΝ—Κιὰ ρίζα μ'! 'Ατὸ βότκαν κ' ἕν... 'Ατὸ ρακὶν ἕν.
Πία νὰ ἐλέπς Θεοῦ πρόσωπον...

ΤΟΤΟΝ—'Εξέρω, ἐξέρω... ρακὶν ἕν... Τὸ ρακὶν σὴν Ρουσσίαν
«βότκαν» λέγν' ἀτο... Δεκαπέντε χρόνια ἐκάτσα, καμμίαν βότ-
καν κ' ἐπιγα...

ΜΗΤΟΝ—Μῶ σε! καὶ ντ' ἐπινες ;..

ΤΟΤΟΝ—Τῳάϊ... μόνον τῳάϊ...

ΜΗΤΟΝ—"Ολαν οὔλια ἀτὰ τὰ χρόνια ἄρρωστος ἔς, κ' ἐπι-
νες τῳάϊ ;..

ΤΟΤΟΝ—(Γελᾷ): Ντουράκ!.. 'Εκεῖ τὸ τῳάϊ γιαιτρικὸν κ' ἔχν'
ἀτο. Τρανοὶ-μικροὶ πάντα τῳάϊ πῖννε...

ΜΗΤΟΝ—Τὴν πίστη σ'! καὶ μὲ τὸ τῳάϊ πα μουχαπὲτ γί-
νεται ;..

ΤΟΤΟΝ—"Α Μουχαπὲτ! κανέτζνο... τ' ἐσὸν ὁ νοῦς οὔλεν
σὸ μουχαπὲτ ἕν... Γιὸκ νταραγκοῖ,.. ἐγὼ ἐκεῖ ἐδούλευα... μου-
χαπέτια κ' ἐποίνα...

ΜΗΤΟΝ—Τεμέκ, ἐσὺ ἄμον ντὸ λές, δεκαπέντε χρόνια ἐδού-

λευες καὶ καμμίαν κ' ἐδῶκες ἄτο φωτίαν, κ' ἐτραγώδεσες, κ' ἐχ' ὄρεψες! "Α θάμαν... Τεμέκ ἐκεῖ ἀνθρώπ' μόνον τῳάϊ πῖννε. Μῶ τὸν νόμον ἄτουν... 'Αδὰ οἱ ποπάδες ἐμουν πα ρακὶν πῖννε...

ΤΟΤΟΝ—Μῆτο, ἐκεῖ πα πῖννε... καὶ πολλὰ πῖννε... καὶ με-
θοῦνε καὶ τραγωδοῦνε καὶ χορεῦνε καὶ οὐχάξιβατ πα ἐφτᾶγνε...
οἱ ποπάδες πιλέ... "Αμαν ἐγὼ ἐτέρνα τὴν δουλεία μ'... 'Ετέρνα
πῶς ν' ἐφτάγω καπιτάλια, καὶ νὰ ἔρχουμαι γυναικίζω...

ΜΗΤΟΝ—"Α ! Γιὰ τ' ἄτο ἔπινες τῳάϊ... γιὰ νὰ γυναικίεις !..
'Αρ ἄξον κ' ἐμέν ! "Αν θέλτς νὰ γυναικίεις, ἀπώλεκον τὸ τῳάϊ
καὶ ἀρχίνα νὰ πίντς ρακὶν. Μὲ τὸ τῳάϊ σ', θὰ ἐθαρροῦν ἄρρω-
στος εἶσαι καὶ κανεῖνας κορίτς κὶ θὰ δει σε...

ΤΟΤΟΝ—Λές ;.. νὰ πίνω ;..

ΜΗΤΟΝ—(Τοῦ βάζει ρακί): Πία Τότο, πία, κ' ἕναν ἡμέραν θὰ
σχωρᾶς τὸν κύρ' ἱμ.

ΤΟΤΟΝ—"Ολαν ἐσὺ ὁ παιδάς... μὲ τὰ λόγια σ' Τοῦρκον
ἐφτᾶς Ρωμαῖεν... Τζιόρτ βαζμί... "Ας ἐφτάγω τὸν λόγο σ'... Νού...
εἰς ὑγείαν... (Πίνουν. Μορφασμοί).

ΜΗΤΟΝ—"Ωχ ! τ' εὐλογημένον ! Πῶς ἔτον, Τότο ;

ΤΟΤΟΝ—"Ολίγον ἄψιν ἔτον... κτζιόρτου !! φτοῦ ! ἔκαψεν τὴν
γούλα μ'...

ΜΗΤΟΝ—"Α ἔκαψε σε ;.. "Ολαν ἐγὼ πα ἄρ' ἀέτς ἔπαθα...
ὄνταν ἔπιγα σ' ἕναν Τραπεζουντέϊκον μνημόσουνον τῳάϊ... "Εξί'
ἄτο σὸ στόμα μ' κ' ἐπέρα φωτίαν... ἐχαδέφτα... "Αλλο σὸ στόμα
μ' κ' ἔβαλα τὸ γουρζούλ... (Γελοῦν. Μπαίνει ὁ Γιάννης).

Σ Κ Η Ν Η 9

ΓΙΑΝΝΕΣ—Παιδιά, σὸ κουσούρ' ἱμ μὴ ἀπομένετεν... 'Εγὼ
θὰ πῶγω ποτίζω τ' ἄλογον...

ΤΟΤΟΝ—Γιὰ στὰ Γιάννε! "Ισα-ἴσα ἐγὼ πα γιὰ τ' ἄλογον
ἐρθα κάτ' νὰ λέγω σε...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Γιὰ τ' ἄλογον; Καὶ ντὸ θ' ἔλεγες με γιὰ τ'
ἄλογον ;..

ΤΟΤΟΝ—Κάθκα... κάθκα καὶ ἄξον! 'Εγὼ οὐς τὸν Μοθο-
πώρ' ἂν θέλ' ὁ Θεὸν ἄδὰ θὰ εἶμαι... Δουλείαν κ' ἔχω, καί,
«πανιμάεδ», ὅσον πόσον θὰ κάθουμαι, νουνίζω νὰ γυρίζω οὔλια
τὰ παρχάρια καὶ οὔλια τὰ ραδία μουν...

ΜΗΤΟΝ—“Αδκεμα κι θ’ ἔφτας...

ΤΟΤΟΝ—“Ε άτόσα χρόνια... οὔλια έρωθύμεσ’ άτα... θέλω ξάν νά έλέπ’ άτα, πανιμάεδ ;

ΜΗΤΟΝ—Λελεύω σε Τότο, άτό ντό λές «πανίν πα ἔδ» ντό ἔν ;

ΤΟΤΟΝ—Πανιμάεδ ; Πώς νά λέγ’ άτο ; “Αμον ντό λέμε έμεΐς «έγροικās» ;

ΜΗΤΟΝ—“Εγροικās ! “Α, άτώρα έγροΐξα...

ΤΟΤΟΝ—Ντ’ ἔλεγα και ψέμαν κ’ ἔτον ;.. Ναί... Για νά γυρίζω οὔλια τά ραδία μουν, θά θέλω έναν αλογον... “Α σ’ έσόν τ’ αλογον και καλλιον ποῦ ν’ εύρίκω ;..

ΓΙΑΝΝΕΣ—Ντό ; ν’ αγοράεις άτο ;..

ΤΟΤΟΝ—Γιόκ, νταραγκοΐ... σίν κιράν νά πέρ’ άτο...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Κι’ ώς τόν μοθοπώρ’ έγώ ντό θ’ έφτάγω ;..

ΜΗΤΟΝ—(Τοῦ κάνει νεῦμα): “Εσύ θά τρώς !.. α άτώρα θά ἔλεγα έναν αδκεμον λόγον... ὅλαν τ’ αλογος για την κιράν κ’ ἔεις άτο ;.. “Ερθεν ό κιρατζής σήν πόρτα σ’, κ’ έσύ έρωτās ντό θ’ έφτās ; (Στό μεταξύ αντιλαμβάνεται ό Γιάννης τά νεύματα τοῦ Μ.).

ΓΙΑΝΝΕΣ—“Ε καλόν, ντό κουΐεις... έγώ κ’ εΐπα κι δίγ’ άτο, εξάδελφε...

ΜΗΤΟΝ—Νά ξάφτ’ ή κοτύλα σ’... Ρίξα μ’ Τότο, τ’ αλογον τ’ έσόν ἔν... “Ατό τελειωμένον δουλείαν ἔν...

ΤΟΤΟΝ—Σλάβα τεμπέ Γκόσποντι... Και ντό πρέπ’ νά δίγω για τ’ άτά τά τρία μήνας...

ΓΙΑΝΝΕΣ—(*Επειτα από άλλα νεύματα τοῦ Μήτου): “Εγώ παζαρούκια ν’ έφτάγω κι ξέρω. “Ατά κανόντσον άτα με τόν Μήτον...

ΤΟΤΟΝ—“Αρ πέ έσύ Μήτο... ντό πρέπ’ νά δίγω ;..

ΜΗΤΟΝ—“Αξον Τότο. “Αξον κ’ έσύ Γιάννε. “Εμεΐς γειτόν’ εΐμες, κι’ αμον ξέν’ κι θά καλατδεύομε... “Εγώ θά λέγω τόν λόγο μ’, κι’ αν συμφέρ’ και τοί δυενούς έσουν πα, δέχκεστέν.

ΤΟΤΟΝ—Σαγκλάσεν !

ΜΗΤΟΝ—“Ολαν τσ’ έκλασεν ;.. μώ την πίστη σ’ ;..

ΤΟΤΟΝ—Για τέρεν... για τέρεν... ντ’ έθάρρεσεν ! Γιόκ τζάνουμ ! Σαγκλάσεν ἔν αμον ντό λέμε έμεΐς, σύμφωνος... δέχκουμαι... “Εγροΐξες ;..

ΜΗΤΟΝ—Ντό δέχκεσαι έγροΐξα “το.., αμαν λελεύω σε

Τότο, ἄφς ἀτά τὰ Ρούσικα... ἀτά κάποια κάποια ἄμον ἄχρεια εἶν'. Τυχαιν' νὰ εἶν' ἐμπροστὰ καὶ γυναῖκ καὶ ἄδκεμον πρᾶμαν ἔν.

TOTON—Ντὸ ν' ἐφτώγω! Πώγω νὰ λέγ' ἀτα ρωμέϊκα κ' ἐβγαῖνε Ρούσικα...

MHTON—Νεῖσα, τὸν λόγος μὲ τὸ μέλ' ἔκοψα... Ντ' ἔλεγαμε;

TOTON—Περμένομε νὰ λὲς ντὸ θὰ διγω...

MHTON—Ναί... Ἄς ἐφτᾶμε ἕναν μικρὸν λογαρίαν. Ὁ Γιάννες τὴν ἐβδομάδαν, ξαΐ ἄν κ' ἔν, δύο σεφέρια ἐφτάει σὴν Τραπεζοῦνταν. Ἐφτάει;..

TOTON—Ἐφτάει...

MHTON—Δύο σεφέρια, τ' ἕναν σ' ἄλλ' ἀπάν' ἕναν λίραν, πιάννε;

TOTON—Πιάννε...

MHTON—Ἀτώρα ἐσὺ τ' ἄλογον θέλτς ἀτο τρία μῆνας· τρία μῆνας ἐφτᾶγνε δώδεκα ἐβδομάδες· δώδεκα ἐβδομάδες ἀπ' ἕναν λίραν, ἐφτᾶγνε δώδεκα λίρας... Ἀέτς κ' ἔν μη;

TOTON—Κιὰ ἀέτς ἔν...

MHTON—Γιὰ μ' εἶν' πολλὰ;..

TOTON—Κιὰ πολλὰ-ὀλίγα, ἀτόσον ἐφτᾶγνε... Ἀέτς κ' ἔν μη;

MHTON—Ἀέτς ἔν, ἄμαν ἄσοῦ κι θὰ γράν' τὰ τζάπουλας ἀτ', κι θὰ δεῖ χάν παρασῆ, πέταλα, καρφία, ναλπάν... ζεβζέκς μη ἐθάρρεσε μας, νὰ μὴ ἐβγάλωμ' ἀτα;..

TOTON—Κιὰ ντ' ἔξερω;... Ἰντιαν λὲς ἐσύ...

MHTON—Ἀρ' ἐγὼ λέγω, καρῆ - ἐσαπί, δέκα λίρας κανεῖν-ταν ἀτον... Ἀέτς κ' ἔν μη;

TOTON—Μῆτο, ἄς ἔν γιὰ τῇ κυροῦ σ' τὴν ψήν, ἄλλο μ' ἐρω-τᾶς με... κάπως ἐδέβεν ὁ νοῦς ἰμ', μὲ τ' ἐσὰ τὰ λογαρίας... Νταραγκόϊ... δέχκουμαι... δέχκουμαι...

MHTON—Ἐσὺ δέχκεσαι... κ' ἐγὼ δέχκουμαι... (Στὸν Γιάννην), σ' ἐσὲν λόγος κι ρούζ'... Ἐσὺ δὸς τὸ δέρτς... (Τοὺς ἐνώνει τὰ χέρια): Χαίρλιδικα... κι' ἀτώρα, ἄς πίνωμε σ' ἀτὸ ἀπάν... κι' ἀπ' ἕναν ρακόπον... (Πίνουν): Εἰς ὑγείαν...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Τότο, τ' ἄλογον τσί θὰ τερεῖ;..

TOTON—Κιὰ ἔχω τ' ἀνεψιόπο μ' τὸν Γερίκαν... τὸν παρα-γὲν τῇ Γιαγκάζ...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Τὸν Γερίκαν, ναί, ἀτὸς ἀσ' ἄλογῇ τὸ χουζμέτ' ἐξέρ'.

ΤΟΤΟΝ—'Ατώρα Μῆτο, θέλτς νά δίγω καπάρων;..

ΜΗΤΟΝ—"Όλαν ντό καπάρων! Ξέν' μη εἶμες καί κι θά κρατοῦμε τόν λόγον ἐμουν; 'Αέτς κι' ἔν μη Τότο;

ΤΟΤΟΝ—'Αέτς ἔν... ἴνας τόν ἄλλον νά κομπών' κ' ἔν... γειτόν' καί φίλ' εἶμες...

ΜΗΤΟΝ—"Ελπετε! τὸ καπάρων ντό ν' ἐφτάμ' ἄτο... Δεῖς ὅλια τὰ παράδες ἐντάμαν καί γυρίζ' κι' ὁ Γιάννες πα ἕναν δουλόπον ὡς τόν μοθόπωρον... 'Αβαράς γιατί νά κάθεται ὁ παιδάς; 'Αέτς κ' ἔν Τότο ;..

ΤΟΤΟΝ—'Αέτς ἔν. λελεύω σε, ἄέτς ἔν... Καλά ντό ἔχω κι' ἅπᾶν' ἰμ' παράδες...

ΜΗΤΟΝ—Τζάνουμ, ἄτο κολαΐ ἔν... ἡ ἀτζελέ ἄθε ντό ἔν;..

ΤΟΤΟΝ—Γιόκ ρίζα μ', γιόκ... ἄς δίγ' ἄτα κι ἡσυχάζω... ἄσ' ἄτο τὸ «ἄέτς κ' ἔν μη». (Μετρᾶ τὰ χρήματα).

ΜΗΤΟΝ—Οἰκοκύρτς εἶσαι, ἄμον ντό θέλτς ποῖσον... 'Εγὼ μίαν, μάρτυρας εἶμαι. (Στὸ κοινό): Καμμίαν δέκα λίρας ἐντάμαν κ' εἶδα... 'Υστερνά θά πιάνω μετρῶ, μετρῶ., καί πέρω τὰ μουράτια μ'. ('Ενῶ ὁ Γιάννες βάζει τὰ χρήματα στὸ σελάχι του, ὁ Μῆτον γεμίζει τὰ πότήρια): "Ε παιδία, σ' ἄτο ἅπᾶν' ἅπ' ἕναν κι' ἄλλο θά πίνωμε... (Πίνουν).

ΤΟΤΟΝ—Ναίπαι Μῆτο, μὲ τ' ἀγοῦτο ἐγέντον τρία ρακία ντό πίνω, κι' ἀκόμαν κ' ἐμέτσα !..

ΜΗΤΟΝ—Μὴ ἀγληγωρεῖς... ἐκεῖνο πα θά γίνεται... ἡ ἀρχὴ ἔν' τὸ τζετίν...

ΤΟΤΟΝ—Ντό να λέγω σας! ἄμον ἐσάρεψε με ἀγοῦτο τὸ ρακίν!

ΜΗΤΟΝ—Κιὰ ἐγὼ ντό ἔλεγα σε, Τότο; Ρακὶν καὶ ξᾶν ρακὶν! Πίντς ἄτο κι' ἀνασπάλτς τὰ τέρτια σ', ἔρται τό κείφς... γίνεσαι ἄλλος ἄνθρωπος! Γιόκ κι τᾶϊ... Τὸ τᾶϊ πα ντό ἔν; Πίντς ἄτο καὶ τζιλτέφς !.. Σὴν εἶα σ', Τότο... "Όλαν χαλάλι σ' τ' ἄλογον, κι' οὔλια... Σὴν εἶα σ' καὶ γαμπρός... (Πίνουν).

ΤΟΤΟΝ—'Ατό πα θά γίνεται...

ΜΗΤΟΝ—'Αμὴν κ' ἀγλήγωρα...

ΤΟΤΟΝ—Κάπως ἐλύεν ἡ γλῶσσα μ' μὲ τ' ἀγοῦτο τὸ ρακὶν !.. Θά λέγω σας ἕναν μυστικόν...

ΜΗΤΟΝ—Ντό μυστικόν, ἀφορισμένε ;.. (Στὸ κοινό): 'Εσὺ ὄνταν ἐπέγνες ἐγὼ ἔρχουμουν...

ΤΟΤΟΝ—"Όλαν επίστεψετε ν' επέρα τ' αλογον για τ' έμέν ;

ΓΙΑΝΝΕΣ—Μω σε... κι' άμ' για τίναν θέλτς άτο ;

ΤΟΤΟΝ—"Αρ' άλλο κ' έπορω... θα λέγ' άτο... Για τήν κουτζί μ'... για τήν νιδαλή μ'...

ΜΗΤΟΝ—'Εσουμαδεύτες ;.. καλορρίζικα... Καί σ' ίναν ;

ΤΟΤΟΝ—Νού, νού... άρ έβρηκον άτο, άν είσαι έξυπνος...

ΜΗΤΟΝ—'Εγώ σήν μαχαλάν έμουν έναν κορίτς έξέρω ντό θα έτον εύρεμάτ' για τ' έσέναν... Τήν Πηνήν τήν όρφανέσαν...

ΤΟΤΟΝ—Τήν Πηνήν... 'Ατό άλλ' πα είπανε μ' άτο, άμαν έγώ σ' ίναν άλλεν έβουρουλέφτα... σήν 'Ανθήν... σήν 'Ανθήν...

ΜΗΤΟΝ—Σήν 'Ανθήν τή μαμή ;

ΤΟΤΟΝ—Ναί ναί σήν 'Ανθήν... Ντό νά λέγω σας παιδία ! Σ' 'Αλβιαδία όνταν είδα τεν άμον κάτ' έπαθα... 'Οψέ τó βράδον, άσό χορόν κ' ύστερα κ' έπόρεσα νά κοιμοῦμαι... 'Ενούντσα, έπενούντσα, όσήμερον έκούϊξα τήν μάναν άτς, έψαλάφεσα τεν, καί έτελείωσεν...

ΜΗΤΟΝ—'Ε ντό νά λέγω σε κ' έγώ ! Τρανόν καζάν έρθεν σό κιφάλι σ'... Περαστικόν νά έν... Καλορίζικος...

ΤΟΤΟΝ—Εύχαριστώ...

ΓΙΑΝΝΕΣ—"Αετε... για τά σουμάδια σ'. (Βάζει ούζο): Εύτυχισμένος...

ΤΟΤΟΝ—Εύχαριστώ, εύχαριστώ... έλπετε νά πίνωμε, για τά σουμάδια μ'... "Αετεν έσείν πα κάτ' ποισέστεν... 'Εγώ θα στεφανώνω σας, Γέγε Μπόγου... 'Εγώ έργεψα. 'Εσείν μη άργεύετεν !

ΜΗΤΟΝ—'Εσὺ άφορισμένε, κάτ' έξερες κ' έργεψες !.. Σήν ώρα σ' άν έρχουσουν, άτέν τήν κουτζί, σό κουνίν θα εύρικες άτεν... 'Εσὺ έξέρτς ντ' έφτάς...

ΤΟΤΟΝ—Γιόκ παίζομε !.. (Μισομεθυσμένος): Παιδία... άετε σκωθέστεν... θα πᾶμε σ' έμέτερα... άπόψ' θα δεβάζομ' άτο κά... "Εστειλα χαπέρ καί σόν κεμεντζετζήν, θα έρται με τά κάμποσα παιδία... "Αετε... σκωθέστεν...

ΓΙΑΝΝΕΣ—"Ας είσαι καλά Τότο. "Αμαν έγώ θα πώγω ταίζω τ' αλογο μ'.

ΜΗΤΟΝ—"Αμε Τότο... έγώ πα έχω έναν δουλόπον... τελειών' άτο καί έρχουμαι με τόν Γιάννεν έντάμαν...

ΤΟΤΟΝ—(Προχωρώντας στήν έξοδο): Καλόν... Θα περιμένω

σας... Καί σήν χαρά μ' πα, ἀπ' ἀτώρα προσκαλῶ σας...

ΜΗΤΟΝ—Καί πότε μέ τὸ καλόν ;..

ΤΟΤΟΝ—Σκόρο-σκόρο, τὴν Κερεκὴν...

ΜΗΤΟΝ—Σκόρδον νὰ κρεμάντς καὶ νὰ μὴ ὀμματιάδκεσαι...
(Δυνατά): Τῆιπ' ἔμορφα !.. Καὶρὸν νὰ χάντς σειράν κ' ἔν... Ἡ νύφε
ἐκάτσεν σ' ἄλογον... καὶ ἔλεγεν γιὰ κουσμέτ !..

ΤΟΤΟΝ—Ἀρ' ἐγὼ πῶγω καὶ περμένω σας... (Φεύγει τραγουδώντας). "Αχ ζατζέμ ἔτα νότζ.

Σ Κ Η Ν Η 10

ΜΗΤΟΝ— (Γέλια. Ξεκαρδίζεται, χοροπηδώντας γεμάτος χαρά).

ΓΙΑΝΝΕΣ—(*Εκπληκτός): "Ολαν ντ' ἔπαθες ;.. ἐπαλαλῶθες ;..

ΜΗΤΟΝ—(Τραγούδι):

—Ἐγὼ θ' ἐφτάγω παλαλά, νὰ λέγν' ἐπαλαθῶθεν...

κλώσκουμ' ἐφτάγω τὰ καλά, κι' ἄς λέγνε ἐλαρώθεν... "Ωχ !!!

(Κάθεται κουρασμένος καὶ σκεπτικός. Ὁ Γιάννης φέρνει βόλτες, μέ σταυρωμένα τὰ χέρια στὸ στήθος, λυπημένος).

ΜΗΤΟΝ—(Σηκώνεται σοβαρός, καὶ πιάνοντας τὸν Γιάννη ἀπ' τὸν ὦμο): Ναίπαι, ντὸ εἶπε σε ἡ θεία μ' ὄνταν ἐδέβεν πλάν ;..

ΓΙΑΝΝΕΣ—(*Αδιάφορα): Θὰ πάγω εἶπεν σὴν Ἐκκλησίαν, καὶ θ' ἄφτω ἕναν κερὶν γιὰ τ' ἐσέν...

ΜΗΤΟΝ—(Συνεχίζει): Καὶ ἡ Παναγία θὰ ἐφτάει τὸ θάμαν ἄτς, ἄέτς κ' εἶπεν ;..

ΓΙΑΝΝΕΣ—(Δύσθυμα): Ἐκεῖν' οὐλῖα ἄσὸν Θεὸν κι' ἄσὰ θάματα περμένι' ἄτα...

ΜΗΤΟΝ—Λελεύω τὴν χάρην ἄτς... ἡ Παναγία ἔξεν ἄτεν... Ἐγέντον τὸ θάμαν...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Κιὰ ἔλπετε ἐγέντον !.. Καὶ πέρ' ὁ Τότον τὴν Ἀνθήν !.. (Θυμός). Ἀτώρα θ' ἐφτᾶς με καὶ κατηβάζω Θεοὺς καὶ Παναγίας... Γιὰ ἄφς με σὸ χάλι μ'...

ΜΗΤΟΝ—"Εἶ, ντὸ νὰ λέγω σε... Ἀκόμαν τῆεχέλκον εἶσαι... Ναίπαι, κ' ἐγροικᾶς πῶς ἀγοῦτον τὸν ἄνθρωπον ὁ Θεὸν ἔστειλεν ἄτον νὰ δεῖ σε ἕναν βούραν λίρας...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Καὶ ντὸ ν' ἐφτάγω τὰ λίρας ἄτ' ; Χτῆνον κὶ θ' ἀγοράζω, νὰ θέλω παράδες...

ΜΗΤΟΝ—Χτῆνον ἔς, καὶ χτῆνον θ' ἀπομέντς... Ἀμῶ τὴν πίστη σ' καὶ τὸν παιδὰ σ'... Ναίπαι, μὲ τ' ἀτὰ τὰ παράδες τὴν Ἀνθὴν κ' ἔν, τὴν μάναν ἀτς πα ἐντάμαν πέρω...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Ἐξέρ' ἀτο... Ἐσὺ οὐλῖα κολάγια εὐρίκς ἀτα... Ἰντιαν θέλτς, λές...

ΜΗΤΟΝ—Ἀξον ἐξάδελφε! Ὁ Θεὸν ἐποῖκεν τὸ θάμαν ἀτ'... Ἀτώρα ἄς τεροῦμε πῶς θ' ἐφτᾶμε κ' ἐμεῖς τ' ἐμέτερον...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Ἐσὺ κ' ἡ μάνα μ', ἡ δουλεία σου μὲ τὰ θάματα ἔν... (Ἐτοιμάζεται νὰ φύγῃ) καὶ θάματα εἴσταν... Ἐγὼ ἄς πάγω σ' ἄλογο μ'...

ΜΗΤΟΝ—(Τὸν πιάνει ἀπ' τὸ χέρι): Ἀτώρα ἄφς τ' ἄλογον... κι' ἄξο με!.. Ἐναν πρᾶμαν θὰ ἐρωτῶ σε. Θέλτς νὰ πέρτς τὴν Ἀνθὴν;

ΓΙΑΝΝΕΣ—Ναίπαι, ἐσὺ θέλτς ν' ἐφτᾶς με καὶ σπάνω!..

ΜΗΤΟΝ—Ἄν θέλτς σπάσον, κι' ἂν θέλτς τζᾶκλιξον... Ἐγὼ ἐρωτῶ σε· θέλτς νὰ πέρτς ἀτεν, γιόκσαμ γιόκ;..

ΓΙΑΝΝΕΣ—Ἀσ' ἐσουμαδέφταν κ' ὕστερα;..

ΜΗΤΟΝ—Ἐκεῖνο ἐξέρ' ἀτο! Ἀτὸ τ' ἐσὸν δουλείαν κ' ἔν!..

ΓΙΑΝΝΕΣ—Ἀρ' ἀσοῦ κ' ἔν τ' ἐμόν δουλείαν ντ' ἔρωτᾶς με; Γιά τὴν Ἀνθὴν θὰ λέγω σε πῶς θέλω, γιά τὸν Οὐρανὸν μὲ τ' ἄστρια... ντ' ἔξεβεν;.. Ἀσ' ἐσὸν τὸ δὲρ ντὸ ἔρται;..

ΜΗΤΟΝ—Ἀσὸ δέριμ' ντὸ ἔρται θὰ ἐλέψ' ἀτο... Τὸν οὐρανὸν μὲ τ' ἄστρια κι' θ' ἔπορω, ἄμαν τὴν Ἀνθὴν θὰ δίγω σ' ἀτεν...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Ἀρ' ἐκάνεθε σε! Ἐγὼ τ' ἐσὸν μαῖτάπ' κ' εἶμαι! ἐγροῖξες; Ὅνταν ἔτον ἐλεύθερος, σὸ κότ' ἀφκὰ ἐκεῖσ', κι' ἀτώρα ἀσοῦ ἐσουμαδέφταν κ' ὕστερα θὰ δεῖς μ' ἀτεν... Ὅλαν, ἐμέν μὲ τὸ μαθαίρ' νὰ κροῦγνε με, ἀσὴν καμονή μ' αἶμαν κι' θὰ στάζ', κ' ἐσὺ ἐκάτσεσ καὶ περιπαλεῖς με... ἀδὰ σὴν σειράν... (Τὸν πιάνει ἀπ' τὸν γιᾶκά, ἀπειλητικός): Ναίπαι, τουδμάνος ἰμ' πὰ νὰ ἔς ἀγοῖ-κον ὦραν θὰ ἔτξιζες με... Ἀνάθεμα κ' ἐσέναν καὶ τὴν συγγένεια σ'... (Ὅπως ξαναμμένος τινάζει τὸν Μῆτον μπαίνει ἡ Σωτήρα).

Σ Κ Η Ν Η 11

ΣΩΤΗΡΑ—Ναίπρε, ντ' ἔπαθετεν;

ΓΙΑΝΝΕΣ—Ἄ... ἔρθες κ' ἐσύ; Καλῶς ὠρισες! Ἐψες τὸ κερίν; Βοήθειά σου... Θάμαν ἐπερμένες... ἀρ' ἐγέντον τὸ θάμαν...

ΣΩΤΗΡΑ—Γιάννε, ντ' ἔπαθες; Ντό λόγια εἶν' ἀτά;

ΓΙΑΝΝΕΣ—(*Εξω φρενῶν): Ἐρώτα τὸν ἀνεψιό σ'... (Φεύγει).

Σ Κ Η Ν Η 12

ΣΩΤΗΡΑ—Μῆτο, ντ' ἔπαθεν ἀγοῦτος ὁ παιδάς; Ἀέτς καμμίαν κ' εἶδα τον... κι' ἀέτς ἄδκεμα καμμίαν κ' ἐκαλάτξεψε με...

ΜΗΤΟΝ—Ἔ... ντό ν' ἐφτάς, θεία! Τὸ παιδὶν κάπως στεναχωρεμένον ἔν... Μὴ τυριαννίεσαι. Ἐμέν κι' ἄλλο ἄδκεμα ἐποίκε με...

ΣΩΤΗΡΑ—Κιὰ ντ' ἔπαθεν; Ὅνταν ἐφῆκα τον κ' ἐπῆγα τηδὲν κ' εἶδεν...

ΜΗΤΟΝ—Ἔ... ἀσ' ἐκεῖνο τὴν ὥραν ὥς τ' ἀτώρα πολλά πράματα ἐγένταν...

ΣΩΤΗΡΑ—Ν' ἀοιλοὶ ἐμέν! Τὰ γόνατα μ' ἐκόπαν! Γιά περὶζα μ'... Ντ' ἔγεντον;..

ΜΗΤΟΝ—Πῶς ν' ἀρχινῶ καὶ ντό νὰ λέγω σε!.. Ἐγὼ πὰ κι' ξέρω...

ΣΩΤΗΡΑ—Λελεύω σε, Μῆτο, μ' ἐβγάλτς τὴν ψή μ'... Ὑπομονὴ κ' ἐπέμνε με...

ΜΗΤΟΝ—Ἀξον... Πρῶτα-πρῶτα, ὁ Τότον ἐπέρεν τ' ἄλογον τῇ Γιάννε...

ΣΩΤΗΡΑ—Ἐπῆρεν τ' ἄλογον ἐμουν; Καὶ πῶς ἐπῆρεν ἀτο...

ΜΗΤΟΝ—Τζιάννουμ μὴ τζαίεις... Ἐρίφς κ' ἔκλεψεν ἀτο... Σὴν κिरὰν ἐπῆρεν ἀτο... οὐς τὸν μοθοπῶρ'...

ΣΩΤΗΡΑ—Κι' ἀτὸς ὁ ἄκλερον γιατί ἐδοῦνεν ἀτο; Δοῦλος ἀτ' θὰ ἐμπαίν';..

ΜΗΤΟΝ—Γιὸκ θεία... Ὁ Τότον ἔδ' ἄνθρωπον γιὰ τ' ἄλογον...

ΣΩΤΗΡΑ—Κι' ὁ Τότον τ' ἄλογον ντό θ' ἐφτάγει ἀτο;

ΜΗΤΟΝ—Θέλ' νὰ ἔδ' ἀτο γιὰ τὴν καρὴν ἀτ'...

ΣΩΤΗΡΑ—Ναίπαι, ἄφς τὰ παλαλωτά σ'... Πεκιάρτς ἄνθρωπος...

ΜΗΤΟΝ—Κιὰ θὰ γυναικίζ'...

ΣΩΤΗΡΑ—Ἀκόμαν κ' ἐσουμαδέφτεν, κι' ἀμάν θὰ γυναικίζ'!

ΜΗΤΟΝ—Κιὰ ἐσουμαδέφτεν...

ΣΩΤΗΡΑ—Σοὺς, μῶ σε παλαλέ! Ὅψὲ ἕναν κι' ὁσήμερον δύο, ἀκόμαν κανάν κ' εἶδεν καὶ κανίνας κ' εἶδεν ἀτον...

ΜΗΤΟΝ—Ἐσουμαδέφτεν, λέγω σε, θεία!.. Ἀτὸς ἀτζάηψ,

ἀγλήγωρος ἄνθρωπος ἔν. Ἄέτς ἄμον τουλωτὸν ποτάμ' μ' ἐ-
λέπσ' ἄτον...

ΣΩΤΗΡΑ—Καὶ σ' ἵναν ἐσουμαδέφτεν, ὁ μαῦρον ;..

ΜΗΤΟΝ—Μὴ ἀγληγωρεῖς... Σ' ἵναν ἐσουμαδέφτεν ἀκόμαν
κὶ θὰ λέγω σε... Πρῶτα θὰ λέγω σε ἕναν ἄλλο, γιὰ νὰ μὴ στε-
ναχωρεῦκεσαι βερεσιέν !..

ΣΩΤΗΡΑ—Καὶ ντὸ ἔν ἀτὸ ντὸ θὰ λές ;..

ΜΗΤΟΝ—Ἀτέναν σ' ἵναν ἐσουμαδέφτεν νὰ πέρι' ἄτεν κ' ἔν !

ΣΩΤΗΡΑ—Ἐσουμαδέφτεν, νὰ πέρι' ἄτεν κ' ἔν ! Ναίπαι, γιὰ
ἄφς ἀτὰ τὰ σοῖταριλούκια σ' καὶ καλάτδεψον ἄμον ἄνθρωπος !

ΜΗΤΟΝ—Νὰ πέρι' ἄτεν κ' ἔν, λέγω σε...

ΣΩΤΗΡΑ—Κιὰ σοῦ ἐσουμαδέφτεν, γιὰτὶ νὰ μὴ πέρι' ἄτεν ;..

ΜΗΤΟΝ—Κιὰ... κὶ θὰ ἐβρίκι' ἄτεν...

ΣΩΤΗΡΑ—Ντὸ λές ναίπαι ;.. ἐχάσες τ' ἀχούλτς ;.. Πῶς κὶ
θὰ ἐβρίκι' ἄτεν...

ΜΗΤΟΝ—Κιὰ θὰ σύρ' ἄτεν...

ΣΩΤΗΡΑ—Ἐσὺ !.. θὰ σύρτς ἄτεν !.. Καὶ τσέν ἀτέ ;..

ΜΗΤΟΝ—Ἡ Ἀνθὴ τῇ Βαρβάρας...

ΣΩΤΗΡΑ—(Πετιέται ἄγρια): Ἡ Ἀνθὴ ;.. Καὶ θὰ σύρτς ἄτεν
ἐσὺ ὁ Μῆτον... ἐσὺ ὁ ἀνεψιό μ'... Τὴν πίστη σ', ἐπαλαλῶθες ;
Θέλτς νὰ σκοτώντς τὸν ἐξάδελφο σ', τὸ παιδί μ' ;.. Θεέ μ', ντὸ ν' ἐ-
φτάγω ἢ ἄκλερος ;.. Ντὸ στράταν νὰ πέρω ; Νὰ ἐλεᾷ σε ὁ Θεόν...
Νὰ καταροῦμαι σε κ' ἐπορῶ, ἀνεψιό μ' εἶσαι... Ὡς τ' ἀτώρα,
μηαγέρ' κ' ἔξερες ντ' ἐγάπανε ἄτεν ὁ Γιάννες ;.. Ἀρ' σκότω-
σον πρῶτα ἐμέν, κ' ἐπεκεῖ ποῖσον ντὸ θέλτς... Ἀοιλοὶ ἐμέν σὸ
παιδί μ'... Θὰ χάνω τὸν Γιάννε μ'...

ΜΗΤΟΝ—Ἐ θεία... θὰ σύρ' ἄτεν, ἄμαν γιὰ τὸν Γιάννε θὰ
σύρ' ἄτεν... γιὰ τὸν Γιάννε.

ΣΩΤΗΡΑ—(Πέφτει μ' ἀναφυλλητὰ στὴν ἀγκαλιά του): Μῆτο,
Μῆτο, ρίζα μ', πουλί μ', νὰ λελεύω τὸ στόμα σ'... Κουρπάντς
νὰ γίνουμαι... Τὴν εὐδὴ μ' νὰ ἔεις...

ΜΗΤΟΝ—(Τὴν βάζει μὲ συγκίνηση νὰ κάθεται): Ἀρ' ἐλέπς, θεία
Σωτήρα, ντὸ κακὸν πρᾶμαν ἔν ν' ἀγληγωρεῖς, καὶ νὰ μὴ ἀφίντς
με νὰ τελειώνω τὸν λόγο μ' ;..

ΣΩΤΗΡΑ—(Γελᾷ): Νὰ εἶσ' εὐλογημένος, ἄμαν οὐς νὰ λές μ'
ἀτο, τὴν ψή μ' ἐξέγκες...

ΜΗΤΟΝ—Μά τόν σταυρόν, θά ὀρκίσκουμαι κι ἄλλο χαπά-
ρια κανάν κι θά λεγῶ... Τήν Λισάφ εἶπα τα ἀναχάπαρα, ἐλι-
γοθύμεσεν, ἐσέν εἶπα τα ἀγάλια-ἀγάλια, ὀλίγον κι' ἄλλο ἐσύ
πα θά ἐροῦζνες ἄμον ξερόν ξύλον!.. Πῶς νά λέγ' ἄτα, καί νά
μὴ ἀχπαράγεται κανεῖς... ἐγὼ πα κι ξέρω... 'Εδάδεψα...

(Γελοῦν καὶ οἱ δύο).

ΣΩΤΗΡΑ—Μῆτο, ἀτὸ καλὰ ἐνοῦντσεσ ἀτο... ἄμαν ὁ Τότον
γείτονάς ἐμουν ἔν... Σ' ἓναν πόρταν ἀπάν θά ζοῦμε... καὶ κα-
κὸς ἄνθρωπος κ' ἔν...

ΜΗΤΟΝ—Γιὰ τ' ἀτὸ μὴ τυριαννίγεσαι, θεία... 'Εγὼ οὔλια
τὰ κουσούρια θά πέρω ἀπάν' ἱμ'... Κ' ἐπεκεῖ οὔλια ἀνασπάλ-
κουνταν...

ΣΩΤΗΡΑ—Ρίζα μ'... Καὶ τ' ἄλλο κ' ἐνοῦντζες;.. 'Ατὰ τὰ
συροσίματα, τὰ στεφανώματα, τὰ χαράντας, παράδες θέλνε...
κ' ἐμεῖς σὴν κεσέν τηδέν κ' ἔχομε...

ΜΗΤΟΝ—Χὰ πελιάν!.. *Ατώρα ντὸ ν' ἐφτάγω;.. Πῶς νά
λέγω τ' ἄλλα τὰ χαπέρια; Στέρια-στέρια, γιόκσαμ ἀναχάπαρα;..

ΣΩΤΗΡΑ—'Αρ' πέ ἄτα, κι' ἄμον ντὸ θέλτς πέ ἄτα...

ΜΗΤΟΝ—Πρῶτα-πρῶτα, ἐξέρτς ντὸ ἔχω τὰ στιχαριάτκα,
τὰ πέντε τὰ μανάτια...

ΣΩΤΗΡΑ—'Α ναί, ἄς εἶσαι καλά...

ΜΗΤΟΝ—Μέ τ' ἄτὰ μίαν θά στεφανών' ἄτς...

ΣΩΤΗΡΑ—Μόνον τὸ στεφάνωμαν νά ἔτον...

ΜΗΤΟΝ—'Εξέρτς ὁ Γιάννες πόσον ἐκιραλάγεψεν τ' ἄλογον;..

ΣΩΤΗΡΑ—Ντὸ ν' ἐφτάγω τὰ κираδες ντὸ θά πέρ' τὸν
μοθοπῶρ;...

ΜΗΤΟΝ—'Ε... θεία, πέραν βρέδ'... Τὸ παζαρλοῦκ ἐγὼ ἐποῖκα.

ΣΩΤΗΡΑ—Καὶ μέ τὸ νά ἐποῖκες ἐσύ τὸ παζαρλοῦκ ντ'
ἔξεβεν;..

ΜΗΤΟΝ—Ντ' ἔξεβεν;.. 'Εξέβεν ἢ παρά... Τὰ κираδες πεθί-
νια ἐπάρθαν θεία! Οὔλια... οὔλια...

ΣΩΤΗΡΑ—'Ωχ νά λελεύω τὸ στόμα σ'! Καὶ πόσα κορόδια;

ΜΗΤΟΝ—'Ολαν ντὸ κορόδια!.. Λίρας πέ... Λίρας...

ΣΩΤΗΡΑ—Γιὸκ τζάνουμ! Καὶ πόσα;..

ΜΗΤΟΝ—Λελεύω σε μὴ ἀχπαράγεσαι, ἄς ἔν για τῇ κυροῦ σ'

τὴν ψήν... (Δείχνει μὲ τὰ δυὸ χέρια, μ' ἀνοιγμένα τὰ δάκτυλα, ἀνὰ πέντε) ἀχά, ἀχά...

ΣΩΤΗΡΑ—Πέντε!.. λίρας!!!

ΜΗΤΟΝ—(Συνεχίζει τὴν παντομίμαν): Ἀχά... ἀχά...

ΣΩΤΗΡΑ—Σοὺς ἀμέτα παλαλέ! Δέκα λίρας...

ΜΗΤΟΝ—Δέκα... Δέκα... Ἡ λογαρία μ' δώδεκα ἐξέγκεν ἄτα, ἅμαν ἐγὼ ἐχάρτσα τον τὰ δύο λίρας... Ἦ ὅσον καὶ νὰ ἔν, γειτονὰς ἔν... φίλος ἰμ' ἔν...

ΣΩΤΗΡΑ—Ναίπαι, ἐσεῖν ξαΐ κ' ἐντρέπεστέν! Ἐσόγεψετεν τὸν παιδάν!.. Ἀγοῖκα παράδες ἐξούκ ἄς εἶν', κὶ θέλ' ἄτα...

ΜΗΤΟΝ—Καὶ γιατί, θεία Σωτήρα; Μηὰρ σὰ τρία μῆνας, τῇ Γιάνν' τ' ἄλογον, δέκα λίρες κὶ θὰ ἐποῖνεν;..

ΣΩΤΗΡΑ—Ναίπαι, ἄφς τὰ τολαντουρτζιλούκια! Δέκα λίρας νὰ ἐπέρνεν πά, τὰ παραπάν θὰ ἐξώδευεν. Μηὰρ ἀτὸ κὶ ξέρτς ἀτο;..

ΜΗΤΟΝ—Ἐγὼ ἐξέρ' ἀτο... ἅμαν ἐκεῖνος ἄσου κὶ μετρά τὰ παράδες ἀτ', ἐγὼ τὰ ἐξοδα μ' θὰ λογαριάζω;.. Λελεύω σε, θεία μ', ἐσὺ σ' ἀγουρίων τὰ δουλείας μὴ ταράγεςαι... Τὰ ἐξοδα ντὸ θ' ἐφτάμε ἀτὸς ὁ Τότον ἔφερεν ἄτα σὸ κιφάλν' ἐμουν... Ἦς δεῖ ἄτα κ' ἔλα...

ΣΩΤΗΡΑ—Ἰντιαν κὶ ἂν λές με... ἀτὸ ντ' ἐποῖκες σωστὸν δουλείαν κ' ἔν...

ΜΗΤΟΝ—Ἦθ θεία Σωτήρα, τ' ἀλιδ-βερίδ ἀγοῖκον ἔν... Ὁ Τότον πέρ' τ' ἄλογον τῇ Γιάννε, δεῖ ἀτον παράδες... Ὁ Γιάννες πα πέρ' τὴν νιδαλὴν τῇ Τότο, καὶ ἐξοδεύ' τὰ παράδες... τῇ Τότο... Ἰνας δεῖ, κὶ ἄλλος παίρ'... Ἀλιδβερίδ κ' ἔν μη;! Ἦμαν ἐσὺ τῇ Θεοῦ ἄνθρωπος εἶσαι, ἄς ἄτὰ ντό νὰ ἐγροικᾶς;..

(Μικρὴ παύση).

ΣΩΤΗΡΑ—Τεμέκ, ἐσὺ σῇ Γιάννε τὸ ψωμὶν βούτερον ἔλειψες, κὶ ἐκεῖνος ἐπιάστεν μὲ τ' ἐσέν...

ΜΗΤΟΝ—Πολλὰ μ' ἐλέπο' ἀτο, θεία... Ἦναν πρᾶμαν ν' ἐξέρτς. Οἱ ξενητιάντ ἓναν, κ' οἱ σεβταλῆδες δύο, ἀπ' ἓναν Παραδκευὴν ἐξούκ' εἶν'... (Ἐνῶ γελοῦν μπαίνει ὁ Γιάννης).

Σ Κ Η Ν Η 13

ΣΩΤΗΡΑ—Ναί ρίζα μ', γιὰ ἄφς τὰ φουμίσματα, κ' ἔλα

κάθκα, ἄς καλατδεύομε ἄμον ἀνθρώπ'... καὶ νιαφιλὲν μὴ τυριαν-
νίεις με...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Ντό; ἐτυριαννίγες ντό εἶδες μας νὰ λογοφέ-
ρωμε μὲ τὸν Μῆτον; Τρανὸν δουλείαν! Ἐθαρρεῖς-κι καμμίαν
κ' εἶδες μας νὰ τογουδέβομε... Νά ἀτώρα ἔπαρ' ἀγοῦτα τὰ πα-
ράδες... (Τῆς δίνει τὰ χρήματα).

ΣΩΤΗΡΑ—Ὁ Μῆτον οὐλία εἶπε με... Καὶ τὸ χατήρι σ' μ'
ἀπομέν, ἄμαν ἀτὸς ἔδ' τὸ δίκαιον... Τ' ὄρομα μ' ἐξέβεν... κ' ἡ
Παναγίτσα, λελεύ' ἀτεν, ἐποῖκεν τὸ θάμαν ἀτς...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Ποδεδίζω σε, μάνα, ἄφς τὰ θάματα... ἀρ' γιὰ
τὰ θάματα καὶ μόνον θὰ ἐσκοτοῦμες μὲ τὸν Μῆτον...

ΣΩΤΗΡΑ—Γιόκ, γιόκ ρίζα μ'. Ἄξον ντό εἶδα τ' ὄρομαν... γιὰ
νὰ ἐξέρτς ντό χρωστᾶς σὴν Παναγίαν. Εἶδα τὴν Ἀνθὴν τῇ Βαρ-
βάρας πῶς ἔτον νοσακίτσα, ἐπορπάτνεν σὸ κεπὶν ἀτουν ἀπὲς
κ' ἐκούδιζεν τὰ λάχανα. Ἀπὸ πῖσ' ἀτς, τερῶ τὸν πάρδον τῇ
Λισάφς, σουμῶν, σουμῶν, καὶ χὰ θὰ λαγκεύ' καὶ φουρκίζι' ἀτεν...
Τρέχω νὰ δέχ' ἀτον, καὶ ἴσα-ἴσα, σ' ἀτὸ ἀπάν, κατηβαίν' ἱνίας
θαῖνος κι' ἀρπάζ' τὴν νοσακίτσαν. Ὡσπου νὰ τερῶ ἀπὸ κά-
θεν κι' ἄν', ἐκεῖνος ἔφτασεν σὰ ἐπουράνια... Γυρίζω σὸ σπῖτ',
καὶ ντό ν' ἐλέπω ;.. Ἡ νοσακίτσα ἐκούδιζεν τὸ ψωμὶν ντ' ἐφῆκα
ἀπάν σὸ τραπέζν ἐμουν...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Ἀτζαῖπκον ὄρομαν! Χὰ θάμαν!

ΜΗΤΟΝ—Θάμαν ἔ;.. Ἀτώρα ἐγέντον θάμαν ;..

ΓΙΑΝΝΕΣ—Ἐγὼ γιὰ τ' ὄρομαν λέγω...

ΜΗΤΟΝ—Ἐγὼ πα γιὰ τ' ἀτὸ λέγω... Ἀλλοῦ τ' ὄρομαν κι'
ἄλλοῦ τὸ θάμαν... Ἄμαν νὰ κιφάλ! (Τὸν κτυπᾷ στὸ κεφάλι).

ΓΙΑΝΝΕΣ—(Χειρονομεῖ εὐθυμα, ψευτοπιάνοντας τὸν Μῆτον ἀπὸ
τοὺς ὤμους): Ἀμῶ τὸν νόμο σ' καὶ τὸν παιδὰ σ'.

ΣΩΤΗΡΑ—Ἀτώρα ἀφῆστέν τὰ μωρεδιακά... Ἡ Παναγία,
λελεύ' ἀτεν, ἔδειξε μας τὴν στράταν, ντό πρέπ' νὰ πέρωμε...

ΜΗΤΟΝ—Ναίπαι, ἀκόμαν ἐσέβες ἀπὲς ;..

ΓΙΑΝΝΕΣ—Ἐσὺ ἐσέβες ;..

ΜΗΤΟΝ—Ἐγὼ ἐσέβα κ' ἐξέβα πιλέ, ἄμαν ἐσὲν πουδὲν κ'
εἶδα σε... Γαβανοκέφαλε...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Λελεύω σε, ἀνοιχτομάτ'!

ΣΩΤΗΡΑ—Μῆτο, ἀρ' ἄφς' ἀτον... πολλὰ ἐριστέραν εἶσαι...

ΜΗΤΟΝ—Μέτα θεία, ἀγοῦτος ἀκομάν κ' ἐγροῖξεν ντ' ἐγέντον...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Ντ' ἐγεμ', ναι ἔξυπνε, καὶ κ' ἐγροῖξα το ;..

ΜΗΤΟΝ—Σαῖνος ἐγέντς, Γιάννε, σαῖνος... καὶ ἡ νοσάκα πα περμέν' σὸ κεπίν...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Ναὶ ἀμάν, ὁ πάρδον ἀπὸ πίο' ἀτς ἔν...

ΜΗΤΟΝ—Ναίπαι, ἀγοῖκος μαλέας πάρδος, οὔσπου νὰ προφτάν... ὁ σαῖνον, ἄν ἔν σαῖνον, ἔρπαξεν ἀτεν...κ' ἐδέβεν πλάν...

ΓΙΑΝΝΕΣ—(Γελᾷ): Ἀνάθεμά σε, πελιά...

ΜΗΤΟΝ—Ἐγέλασεν κι' ἀγέλαστον κ' ἐχάρεν κι' ὁ κλεμμένον... Ἐ ἀτώρα ντὸ λές ;..

ΓΙΑΝΝΕΣ—Ντὸ νὰ λέγω ! Σὰ λόγια, οὔλια κολάγια εὐρίξ' ἀτα, ἀμάν ἐγὼ ἐθαρρῶ ἀτὸ ἡ δουλεία πολλὰ τζετίν ἔν... Πῶς θὰ γίνεται ;..

ΜΗΤΟΝ—Ναίπαι, ἄν κ' ἔτον ἡ θεία μ' ἀδακά, θὰ ἔλεγα σε ἔναν ἄδκεμον λόγον... ἄμαν ντὸ ν' ἐφτάγω σε... Ἀμῶ τὴν ἀγουρότες σ' !.. Πῶς θὰ γίνεται... Ἀρ' ἄμον ντὸ γίνταν οὔλια τὰ συροίματα... Γιά μ' ἐφογέθες τῇ Τότο τὰ μουστάκια, γιὰ τῇ Βαρβάρας τὴν χολήν ;..

ΓΙΑΝΝΕΣ—Ἀφς ἀτώρα τὰ παλληκαρότας... Ἀν φογοῦμαι κι' ἄν κί φογοῦμαι τ' ἐμόν δουλείαν ἔν... Ἐγὼ ἄλλο νουνίζω. Ἡ Ἀνθή μωρόν ἔν ἀκόμαν... φογοῦμαι νὰ μὴ ἀχπαράγεται...

ΜΗΤΟΝ—(Γέλια): Μῶ τὴν πίστη σ' !.. Ὅλαν ἀτὸ πῶς κ' ἐνούνησας το ;.. Ἐεὶς δίκαιον... Ἀμῶ σε, σέφτελε ! Ναίπαι, τὴν ἡμέραν ἄν ἀχπαράεις ἀτεν, χαρτοδεβάεις ἀτεν ἀσὸ βράδον, κ' ἔρται ἡ ψὴ ἀπάν' ἀτ'ς... Ἐγροῖξες ;..

ΣΩΤΗΡΑ.—Κομενόχρονε !.. Ἐαί κ' ἐντρέπεις ;..

ΜΗΤΟΝ—Κιὰ ἔρθεν ἡ σειρά θε... (Ἀκούγονται τραγούδια, κεμεντζές): Ὅλαν τσ' εἶν' ἀγοῦτοι π' ἐνέσπαλαν τῇ κυροῦ ἀτουγ τὸ χρέος ;.. (Μιλώντας προχωρεῖ στὴν πόρτα).

Σ Κ Η Ν Η 14

(Μπαίνουν τραγουδώντας, ὁ Δῆμον ὁ κεμεντζετζῆς καὶ τρεῖς ἀκόμη νέοι. Ζίπκας. Μαρτίνια).

ΔΗΜΟΝ—(Ἐνῶ οἱ ἄλλοι τραγουδοῦν): Καλησπέρα... Δεξάμέντσα...

ΟΛΟΙ—Καλησπέρα θεία Σωτήρα... καλησπέρα παιδία...

ΣΩΤΗΡΑ—Καλῶς ὠρισετεν... Καθέστεν...

ΓΙΑΝΝΕΣ-ΜΗΤΟΝ—Καλῶς τὰ παιδία... Καθέστεν...

ΔΗΜΟΝ—Γιόκ, δεξαμέντσα... Ἀπὸν ποδάρ' θὰ πέρωμε ἀπ' ἑναν ρακὶν καὶ θὰ πᾶμε σὴ Τότο... προσκαλεσμέντς ἔδ' μας...

(Ὁ Γιάννης τοὺς σερβίρει ρακί).

ΜΗΤΟΝ—Ναίπαι, ἐκεῖ πα προφτάνετεν... Ἄς κουρεύουμε ἀδὰ τὸ ποδάρ' κ' ἐπεκεῖ πᾶμε καὶ σὴ Τότο...

ΓΙΑΝΝΕΣ—Καλὰ λέει ὁ Μῆτον... Ἄς κάθουμες ἕνα ξάϊ...

ΔΗΜΟΝ—Μῆτο... Τ' ἐσὸν τὸ χατήρ' νὰ χαλάνωμε κ' ἐποροῦμε... Ἄμαν θὰ λές μας ἕναν ἄσ' ἐκεῖνα τὰ τραγωδίας ις...

ΜΗΤΟΝ—Ὅλαν, ντὸ θέλτς τραγωδίαν ἄς ἔν... ὅσα θέλτς...

(Τραγουδεῖ):

—Ἀρνί μ', τὰ κάλλια σ' εἶν' πολλὰ, τὰ χρόνια σ' εἶν' ὀλίγα,
γιὰ τ' ἐσὲν ὀκυλοκούταβον πολλὰ ἐτυριαννίγα...

ΔΗΜΟΝ—ὦχ! λελεύω σ' ἐγώ, ἕναν κι' ἄλλο...

ΜΗΤΟΝ—Κρωμέτες, ὀκύλ' υἱός εἶμαι, κανίναν κι' φογοῦμαι!..
σὴ Σουμελᾶ τὴν Παναγιάν θὰ πάγω στεφανοῦμαι!

ΔΗΜΟΝ—Ἄετε παιδία. Ἀτώρα ἄς πᾶμε...

ΜΗΤΟΝ—Ναίπαι, Δῆμο, ἄντζακς ἴεψεν τὸ μουχαπέτ... καθέστεν. Ἐγὼ θὰ πάγω φέρω τὸν Τότον, κ' ἐπεκεῖ πᾶμε οὐλ' ἐντάμαν.

ΣΩΤΗΡΑ—Μῆτο, νὰ μὴ κακοφαίνετι' ἄτς;..

ΜΗΤΟΝ—Λελεύω σε, θεϊτσα μ', καὶ γιατί;.. Ἐκεῖ πα θὰ πᾶμε.

(Φεύγει).

Σ Κ Η Ν Η 15

(Τὸ γλέντι συνεχίζεται. Σηκώνονται οἱ νέοι καὶ χορεύουν «Σέρα». Ὃταν ἔρχονται ὁ Μῆτον μὲ τὸν Τότον, σταματᾷ ὁ χορὸς καὶ ὁ κεμεντζές. Ὁ Μῆτον κουβαλεῖ κ' ἕνα καλαθάκι, μὲ μεζέδες καὶ ρακί).

ΟΛΟΙ—Καλῶς τὸν Τότον... Καλῶς τὸν Ξενητέαν...

ΤΟΤΟΝ — (Μισομεθυσμένος): Θεία Σωτήρα!.. Γέγε - Μπόγου... ἀγοῦτος ὁ Μῆτον, ἀνεψιό σ', ἐκοβάλεσέ με... Εἶπεν εἶπεν, ἐπέρα με κ' ἔρθεν... Σὸ κουσοῦρι μ' μ' ἀπομέντς... Ἐφερα καὶ τὰ ζακούσкас... Ἐφερα καὶ τὸ ρακί μ'...

ΣΩΤΗΡΑ—Κιὰ ρίζα μ', καλῶς ὥρισες. Τζίπ καλὰ ἐποῖκες κ' ἔρθες... Ἐμεῖς ξένον κ' ἔχομε σε...

ΤΟΤΟΝ—Σπασίπο... Εὐχαριστῶ... Ναί, θεϊτσα μ', ἀτὸ ἀτώρα πῶς θὰ γίνεται ;.. Ὀλίγον πα ἐντροπή ἔν, ἄμαν... ἐξέρτς, ἐγὼ ἰδτὲ ἐσουμαδέφτα... κ' ἀπόψ τέαμ θ' ἐχόρευα μὲ τὴν κουτδὴν... ἐσὺ ἐγροικᾶς... ἀκόμαν σωστὰ κ' εἶδ' ἄτεν.

ΣΩΤΗΡΑ—Ἐγροίξα... ἐγροίξα... γιὰ τ' ἀτὸ μὴ τυριαννίγεσαι... Τότο. Ἀτώρα πάγω στείλω καὶ φέρν' ἄτεν... ἐσὺ τὸ κέϊφι σ' τέρεν...

(Φεύγει).

Σ Κ Η Ν Η 16

ΤΟΤΟΝ—Μῆτο... Ἐξες ἄτο ;.. Τὴν Ἀνθήν! Ἡ θεία μ' ἡ Σωτήρα θὰ φέρ' τὴν Ἀνθήν.

ΜΗΤΟΝ—Κιὰ ἔλπετε θὰ φέρι' ἄτεν !.. Χωρὶς τὴν νύφεν θὰ χόρεύομε ἀπόψ' ;..

ΤΟΤΟΝ—Ἀπόψ! Ἀρ' ἀπόψ' θὰ δεβάζομ' ἄτο κά!.. Ὅλαν δκύλ' παιδία, φατέστεν, πιγιάτεν, οὖς τὰ ξημερώματα θὰ χορεύομε... (Στὸν Γιάννεν): Γιάννε, ἀπόψ' θὰ χαλάνω τὸ σπίτι σ'... Θὰ χαλάν' ἄτο, Γέγε-Μπόγου...

ΓΙΑΝΝΕΣ — Χαλάλτς, Τότο. Ἰντιαν θέλτς ποῖσον... Τὸ σπίτι μ' τ' ἐσόν ἔν...

ΤΟΤΟΝ—Θεία Σωτήρα... ὁ Θεὸν νὰ χαρίεις ἄτον... Γιοσμὰς παιδὰς ἔν!.. Θεία... Ἀ! κ' ἔν' ἁδὰ! Ἐξέρω, ἐπῆγεν νὰ φέρ'... τὴν Ἀνθήν... Ἐ Μῆτο, ἀφορισμένε. (Τὸν ἀγκαλιάζει): Ἀνάθεμά σε... ὅλαν ἐσέναν πολλὰ ἀγαπῶ σε... σούκιν σίν... (Τὸν φιλεῖ).

ΜΗΤΟΝ—Ὅλαν σ' ἐμὲν ἀπάν' θὰ μαθάντς νὰ φιλεῖς; Ντό λές, πίνομε ἀπ' ἓναν κι' ἄλλο ;..

ΤΟΤΟΝ—Νταραγκόϊ, βάλεν νὰ πίννε οὐλ! Πιάτεν παιδία... εἰς ὑγείαν... Ἰπ, ἴπ, οὐρρά...

(Φωνάζουν ὅλοι μαζί ἴπ, ἴπ, οὐρρά καὶ πίνουν).

ΤΟΤΟΝ—Ὡχ! τ' εὐλογημένον! Ἀτόσα χρόνια πῶς ἔζησα χωρὶς ρακίν... κρῖμαν... κρῖμαν... Ναίπαι Μῆτο, ἐξάδελφο σ' γιοσμὰς παιδὰς ἔν... κ' ἡ θεία μ' ἡ Σωτήρα, ἀπὲς σὴν ψή μ' ἔχ' ἄτεν... Ἐγὼ ἀγοῦτο κι' θ' ἄνασπαλ' ἄτο... θὰ πέρω τὸν Γιάννεν τρία, τέσσερα, πέντε ἄλογα... μὰ τὸ σταυρόν...

ΜΗΤΟΝ—Τὴν πίστη σ', κερβαντζῆν θ' ἐφτάς ἄτον;..

ΤΟΤΟΝ—᾽Ας γίνεταί ἄσ' ὅλον ὁ τρανὸν ὁ κατουρτζῆς τῇ Κρωμῇ... Ἡ μαχαλά μουν ἄς ἔδ' πολλὰ ἄλογα...

ΜΗΤΟΝ—᾽Ολαν, ἀτότε ἔπαρ κ' ἐμέναν πα ἵναν γαῖδαρον... ἡ μαχαλά μουν γαῖδῖρια καμμίαν κ' εἶδεν...

ΤΟΤΟΝ—᾽Αρ' ἐπέρα σ' ἄτον κ' ἐπῆγεν...

ΟΛΟΙ—᾽Αφερουμ, Ξενητέα, ἄφερουμ... Καλορίζικος, Μῆτο.
(Γέλια).

ΤΟΤΟΝ—Παιδία! Ὁ κεμεντζετζῆς ντ' ἔγεντον... Ναί ρίζα μ' ἄδ᾽ εἶσαι;.. ᾽Αρ παῖξον ἕναν μεριακλῆν καῖτέν...

(Ἀρχίζει ὁ κεμεντζές· ὁ Τότον τρικλίζει, κολλάει ἕνα νόμισμα στοῦ μέτωπο τοῦ κεμεντζετζῆ).

ΜΗΤΟΝ—(Τραβώντας τὸν Τότον παράμερα): ᾽Αρ' ἀτὸς ἄς παίζ' κ' ἐμεῖς ἄς κάθουμες κι' ἀφουκροῦμες...

ΤΟΤΟΝ—Γιόκ... πὲ ἕναν τραγωδίαν... ἄετε χόρεψον... (Ὁ Μῆτον μπαίνει στοῦ χοροῦ «Ὁμάλ'» ποὺ οἱ ἄλλοι ἀρχισαν προηγουμένως).. Ἐγὼ θὰ περμένω τὴν...

ΜΗΤΟΝ—᾽Ας τρώγωμε καὶ πίνωμε καὶ πάντ' ἄς τραγωδοῦμε ἀγοῦτ' ὁ κόσμον ψεύτικον κι' ἐμεῖς πάντα κί ζοῦμε.
(Στὸ τέλος τοῦ τραγουδιοῦ παρουσιάζονται ὅλα τὰ κορίτσια καὶ οἱ ἄλλοι τοῦ «χοροῦ». Μπαίνουν στὸν χορὸ, χωρὶς νὰ χάνουν καιρό).

ΜΗΤΟΝ—᾽Α, ἔρθαν καὶ τὰ κορίττσια... Λελεύ' ἀτα ἐγώ... (Ὁ Μῆτον τοὺς βάζει στοῦ χοροῦ κι' ἐκεῖνος πηγαίνει πρὸς τὸν Τότον): Ναίπαι, ἀφορισμένε, ἃ ἔρθεν κ' ἡ ᾽Ανθή!!

ΤΟΤΟΝ—(Τελείως μεθυσμένος): Ἡ ᾽Ανθή... ἔρθεν... ἡ ᾽Ανθή...

ΜΗΤΟΝ—(Τὸν βοηθεῖ): ᾽Αρ' ἔλα ἔμπα σὸ δέρν ἀτς..

ΤΟΤΟΝ—Σ' ᾽Ανθῆς... σὸ δέρ'... οὐρρά... (Δὲν μπορεῖ νὰ σταθῇ στὰ πόδια).

ΜΗΤΟΝ—᾽Αγοῦτος τζῖπ ἐδέβασεν ἀτο κά!.. Σὸ ποδάρ' νὰ στέκ' κ' ἐπορεῖ... Γι' ἄς ἐξαπλὼν' ἄτον ὀλίγον... Τὸν ἀφορισμένον, ἐρχίνεσεν ν' ὁμοιάζ' Κρωμέτες... (Τὸν τραβᾷ στὰ παρασκήνια).

(Ὁ χορὸς ἔχει γυρίσει στοῦ «Λαγκευτόν»).

Σ Κ Η Ν Η 17

ΜΗΤΟΝ—(Μπαίνοντας στοῦ χοροῦ): Ὁ Τότον ἕνα ξαῖ θ' ἀναπά-

γεται... κάπως ἐπέτριαξεν ἄτον ἢ πιοτή... "Ἀς ἡσυχάζ' ὀλίγον, κ' ἐπεκεῖ ἔρται σὸν χορόν.

ΔΗΜΟΝ—Νὰ σὰν ἐμᾶς ποὺ εἶμες Κρωμέτ' καὶ σὴν Διαφούνται κираτζίηδες...

ΜΗΤΟΝ—Σὰ χαράντας ἐσουν, ἀνύπαντροι... Καλὸν ψὴν, γεροντάδες...

(Ἐνῶ ὁ χορὸς βρίσκεται στὸ φόρτε του, παρουσιάζεται, σὲ κακὰ χάλια, ὁ Τότον στὴν εἴσοδο).

Σ Κ Η Ν Η 18

ΜΗΤΟΝ—Καὶ σὴν χαρά σ', Ξενητέα...

ΤΟΤΟΝ—"Ολαν ντό Ξενητέας... ἐγὼ Κρωμέτες εἶμαι, Κρωμέτες...

ΜΗΤΟΝ—(Στὸ κοινό): "Ε μαυρον ΚΡΩΜ...

(Ὁ χορὸς συνεχίζεται, ἐνῶ κατεβαίνει σιγὰ-σιγὰ ἡ αὐλαία).

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

Στὸ σπίτι τοῦ Τότο. Δωμάτιο παραπλήσιο μὲ τὸ προηγούμενο, μὲ με-
ρικές μικρές παραλλαγές. Στὴν ἀντίθετη πλευρὰ τῆς εἰσόδου μιὰ ἄλλη
μικρὴ πόρτα. Εἶναι ἀπόγευμα.

Σ Κ Η Ν Η 1

ΤΟΤΟΝ—Ἄρ' αὖριον, ἂν θέλ' ὁ Θεόν, θὰ ἔν καὶ τ' ἐμόν ἢ
χαρά... Πόσα χρόνια ἐπερμένα ἀπὸ τὴν ἡμέραν! (Σιγή). Ἄτὲ ἡ
μᾶνα μ', λάῃ γίνεται καλὰ οὖς αὖριον... ἡ μάρσα, νὰ ἐλέπ' με
γαμπρόν καὶ νὰ πέρ' τὰ μουράτια τς... (Κοιτάζει καὶ σὰν νὰ κρυφα-
κούει ἀπὸ τῇ μισάνοιχτη πόρτα): "Ἄς τεροῦμε, ἀγοῦτε ἢ πεθερά μ'
ἄμον γιατρὸς ἔν... Πέλκι κάτ' ἐφτάει καὶ γιατρεύει ἄτεν...

Σ Κ Η Ν Η 2

(Βγαίνει μὲ ἀνασκουμπωμένα τὰ μανίκια τῆς ἡ Βαρβάρα).

ΒΑΡΒΑΡΑ—Ἐγὼ πα ἐθάρρεσα κάτ' εἶδεν!.. Ἄρ' ἀπὸ ἔτον...

ΤΟΤΟΝ—Ντὸ ἔτον;

ΒΑΡΒΑΡΑ—Ἐροῦξεν ἡ τσίπα τς... Ἐβαλα ἀπάν τὸ καπάκ' τῇ τεντζερές, ἐζούλτσα καλὰ καλὰ... ἔφερα τὴν τσίπαν σὸν τόπον ἀτς... ἔσπιγξα κ' ἔδεσά τεν...

ΤΟΤΟΝ—Ἐδεσες τὴν μάνα μ' ;..

ΒΑΡΒΑΡΑ—Γιόκ ρίζα μ'. Τὴν τσίπαν ἀτς ἔδεσα, ἐποῖκα τεν κ' ἕναν θύμπηρον, ἐδώκα τεν κ' ἕναν κονιακόπον, ἴρδωσεν... κί' ἀτώρα ἐπέρεν ἀτεν ὁ ὕπνον...

ΤΟΤΟΝ—Ὁ νοῦς ἰς ντὸ κόφτ'... Αὔριον σκοῦται ;

ΒΑΡΒΑΡΑ—Αὔριον ἀσ' ἐμέν κί' ἀσ' ἐσέν καλλίον θὰ ἔν...

ΤΟΤΟΝ—Ἐσὺ ἄμον ντὸ λές, γιαιτρὸν νὰ μὴ κουῖζω...

ΒΑΡΒΑΡΑ—Γιατρὸν ;.. Καὶ ντὸ θ' ἐφτᾶς ἀτον ;.. Ναὶ γάμπρε, ἐσὺ τὴν πεθερά σ' ἀκόμαν καλὰ-καλὰ κί ξέρτς ἀτεν... Ἀρ' ὁ γιαιτρὸν τῇ χωρὶ ἐγὼ εἶμαι...

ΤΟΤΟΝ—Νεουζέλη ;!!

ΒΑΡΒΑΡΑ—Κί' ἄμ ντ' ἔθαρρεςες ;.. Οἱ γιαιοροὶ ἀσ' ἐμέτερα τ' ἀρρώστειας ντ' ἔπορου ν' ἐξέρνε ;.. Τρανὸν λόγον νὰ μὴ λέγω ἰ ἄμαν ὥσπουτα ζῶ ἐγὼ, τὸ χωρίον ἐμου γιαιτρὸν κί θέλ'...

ΤΟΤΟΝ—Μαλατέτς...

ΒΑΡΒΑΡΑ—Σάραν, σαριλούκ, ψύχον, κόφτω· ματόπονον, γεράδες, διάρροϊαν, κοιλόπονον, γιαιτρεύω· παιδία πέρω· τσίπας σκώνω· βγαλσίματα, τσακώματα διορθώνω, δόντια ἐβγάλω, κοτσακιάζω, γητεύω, σαβανώνω πιλιά...

ΤΟΤΟΝ—(Ποὺ σὲ κάθε νέα θεραπεία τινάζεται ἐκπληκτος): Ὅλαν ἐσὺ τρανὸν θάμαν εἶσαι !..

(Μπαίνει ὁ Μῆτον κουρασμένος καὶ ἀκεφος).

Σ Κ Η Ν Η 3

ΜΗΤΟΝ—Καλησπέρα...

ΤΟΤΟΝ—Καλῶς τὸν Μῆτον ! Ναίπαι, ἄμον νεγκασμένος φαίνεσαι...

ΜΗΤΟΝ—Κιὰ ντὸ ν' ἐφτάγω ἰ Ἐσὺ ἀσ' οὔλια τὰ μαχαλάδες ἀνθρώπς ἐλάλεσες...

ΤΟΤΟΝ—Οὔλτς ἔβρες ;..

ΜΗΤΟΝ—Ἄλτς ἔβρα. Ἄλτς ἐφῆκα χαπέρ...

ΤΟΤΟΝ—Λές νὰ ἔρχουνταν οὔλ' ;..

ΜΗΤΟΝ—Τίναν ἐλάλεσαν σὴν χαράν καὶ κ' ἐπῆγεν ;.. Ἀγ-γαρείαν μὴ ἔν...

ΤΟΤΟΝ—Ποῦ καὶ ποῦ ἐπρόφτασες ;..

ΜΗΤΟΝ—'Ερχίνεσα ἀσὴ Παῖραμάντων... 'Επροσκάλεσα τὸν 'Αναστάς τὸν Μιαμῖς καὶ τὸν Κώστην τῇ Μαίλ... Σ' 'Αλχαζάντων τὸν Σαχπάζ καὶ τὸν Βασίλ' τῇ Κοτσάντων. Σὴ Σαμανάντων τοὶ Χατζηπαναγιωτάντες, τὸν Τσουπογιάννεν καὶ τὸν 'Ασιατιαν. 'Απ' ἐκεῖ ἐξέβα σὴ Μαντζάντων γιὰ τὸν Τάντον καὶ τὸν Χατζημουράτ. Σὸν γυρισμὸν σὴ Κοῖμσάντων ἐλάλεσα τοὶ Ποπαγιαννάντες καὶ τὸν Ζωγράφον.

(Παύση).

ΤΟΤΟΝ—Κ' ἐπεκεῖ ;

ΜΗΤΟΝ—'Εστά. 'Αφς με νὰ πέρω νεφές... Σὴν Γλούβεναν καὶ σὴ Νανάκ, μόνον τοὶ ποπάδες ἔβρα' ἐκεῖντες εἶπα το. Καὶ σὴ Βαρενοῦ τοὶ Χαριτάντες... 'Ατοῖν πα, εὐλογημέν', ἕναν κότ' καρύδια εἶν'...

ΒΑΡΒΑΡΑ—Μῶ σε γάμπρε... 'Εσὺ κανάν κ' ἐφέκες ;..

ΤΟΤΟΝ—Καὶ μῆαέρ' ἀτοῖν μόνον θὰ εἶν' ;.. Γιὰ τ' ἄλλες, ἐπῆγεν ὁ Γερίκας... 'Ασὸν 'Αληθινὸν θὰ ἔρται ὁ Χατζηπέτρον, κι' ὁ Χατζηλάζαρον, ἀσὴ Μόχωραν οἱ Περσοπουλάντ κι' ὁ Σαλέχς, ἀσὴ Σαράντων ὁ Χατζηλίας. 'Αναβ' ἀτουνοὺς ἔχομε τὸν Τομπούλ, ἀσὴ Γίμεραν, τὸν Φωστήρ ἀσὸ Λειβάδ', καὶ τ' 'Ακριτάντες ἀσὴ Λυκάστ...

ΒΑΡΒΑΡΑ—Τῇ Φραγκάντων, τῇ Κουτσουράντων, τῇ Στεφανάντων καὶ τῇ Γεράντων, ζατὶ θὰ ἔρχουνταν χωρὶς προσκάλεμαν. 'Αρ' πὲ ἐσύ, ὅλεν τῇ Κρώμ' μὲ τὰ ἐννέα μαχαλάδες, κι' οὐλ' π' ἐβρέθαν γειτόν' τῇ χωρί, αὐριον οὐλ' ἀδὰ θὰ εἶν'...

ΤΟΤΟΝ—Κιὰ ἀτόσσα χρόνια τὸ μουράτι μ' ἀπὸ ἔτον... Οὐλέν τῇ Κρώμ νὰ ἐβρίεται σὴν χαρά μ'... Κολάγια νὰ μὴ ἀνασπάλλκεται ἡ χαρά τῇ Τότο τῇ Ξενητέα...

ΒΑΡΒΑΡΑ—Γάμπρε... Τὰ μουράτια μουράτια, ἄμαν τὰ ἔξοδα...

ΜΗΤΟΝ—Τὰ ἔξοδα ἄλλ' θὰ φορτοῦνταν, θεία Βαρβάρα' ἐσὺ μὴ φοᾶσαι, ὁ Τότον ἄς ἔν καλά.

ΒΑΡΒΑΡΑ—Κιὰ ὁ Τότον ντὸ λές, παιδί μ' ἔν. Καὶ τὸ βίον ἀτ' τζιζ' ἀτο.

ΜΗΤΟΝ—Ναίπαι Τότο, ἄδκεμα ἐποῖκες κ' ἐνέγκασές με οὐς τῇ Βαρενοῦ χωρὶς τὴν ἄδειαν τῇ πεθερᾷ σ'. 'Ατώρα

στεῖλον κανίναν ἄλλον, νὰ μενίζῃ ἄτς, νὰ μὴ ἔρχουνταν.

TOTON—Σοὺς τζάνουμ ! Ἡ πεθερά μ' μασχαρεύ'.

BARBARA—Μέτα Μῆτο, ξάϊ σὴν μασχαρίαν κ' ἔρδεσαι ! Κομμενόχρονε...

ΜΗΤΟΝ—(Ἰδιαιτέρως): Τὸ δέρ' ντὸ κ' ἐπορεῖ νὰ δάκ' φιλεῖ ἄτο. (Δυνατά): Ἄ ἐμασχάρεψες ; κ' ἐγὼ ἐθάρρεσα...

BARBARA—Ἐγὼ ἄς πώγω. (Ἰδιαιτέρως): Ἄν κάθουμαι, ἐγροικῶ πὼς θὰ πιάσκουμαι μὲ τ' ἀγοῦτον τὸν παιδάν. (Δυνατά): Ἄρ' ἀφίνομε υἱάν. Ἐγὼ ἄς πώγω ! Σὸ σπὶτ κανίναν κ' ἐφῆκα.

TOTON—Ἡ Ἀνθὴ σὸ σπὶτ κ' ἔν ;

BARBARA—Ἐπῆγεν μὲ τὰ συγκόρτσια τς σὸ Γουρνίν, σὸ νερόν. Ἀτὸ τὸ ὑστερνὸν τὸ κορτζιακὸν ἄτς ἔν. (Γελᾷ καὶ φεύγοντας): Ἄρ' ἀφίνομε υἱάν...

TOTON—Σὸ καλόν.

(Φεύγει ἡ Βαρβάρα).

Σ Κ Η Ν Η 4

TOTON—Πολλὰ ἀγνέσα γυναῖκα ἔν ἀγοῦτε ἡ πεθερά μ'.

ΜΗΤΟΝ—Ἡ πεθερά σ' ; Τότο, τὸν Θεὸ σ' ἂν ἀγαπᾷς, γιὰ τ' ἄτεν τὴν καρὴν μὴ καλατζεύς με.

TOTON—Μῶ σε, ντ' ἔπαθες καὶ κὶ θέλτς ἄτεν ; Ντ' ἔποικε σε ;

ΜΗΤΟΝ—Ἐμέν ; Ἐμέν τηδὲν κ' ἐπορεῖ ν' ἐφτάει. Σ' ἐμέναν τὰ τζιαξιλούκια τς κὶ διαβαῖννε. Νέῖσα, ἄφς τὴν πεθερά σ' καὶ πέ με γιὰ τὴν μάνα σ'. Ντ' ἔφταιε ἡ θεία μ' ἡ Λισάφ ;

TOTON—Ἄρ' ἡ συμπεθέρα τς κάτ' γιαιτρικὰ ἐποῖκεν ἄτεν. Αὔριον λέει θὰ σκοῦται.

ΜΗΤΟΝ—Σὴ συμπεθέρας ἄτς τὰ γιαιτρικὰ ἂν ἐπέμνεν, χαῖρ νὰ ἐλέπ' κ' ἔν. Ἄμαν ὁ Θεὸν καλὸς ἔν. Μὲ τὴν βοήθειαν ἄτ περαστικὸν θὰ ἔν, καὶ αὔριον θὰ πέρ' κ' ἐκείνε τὰ μουράτια τς.

TOTON—Ἀσὸ στόμα σ' καὶ σὴ Θεοῦ τ' ὦτίν. Σ' ἓναν ἀγοῖκον ἡμέραν, Μῆτο, οὐλ' θέλω νὰ δαίρουνταν, καὶ πρῶτα πρῶτα ἡ μάνα μ'.

ΜΗΤΟΝ—Ντ' ἔξερω, Τότο ! Τζετὶν πρᾶμαν, νὰ δαίρουνταν οὐλ ! Ἄλλ' δαίρουνταν κὶ ἄλλ' κλαῖγνε ὁ κόσμον ἀγοῖκον ἔν.

TOTON—Σ' ἐμόν τὴν χαράν οὐλ' θὰ δαίρουνταν λέγω σε. Πᾶς κ' ἐλέπς !

ΜΗΤΟΝ—Ἐἵ Τότο, τρανὸν βούκαν φά' καὶ τρανὸν λόγον μὴ λές. Ἔλπετε! Ὁ χορτασμένον ὁ ποπὰς σὰν κ' ἐμὲν καὶ τὸν λαό μ'. Ἄμαν ἂν ἔξερες ντ' ἐξέρω 'γώ, ἀέτς κὶ θὰ ἐκαλάτζειες.

ΤΟΤΟΝ—Ναί, νταραγκοῖ, ντ' ἔξερτς καὶ λές ἀπὸ τὸν λόγον; Γέγε Μπόγου! Ἀτὰ τὰ λόγια σ' ἐφτάγνε με καὶ χάνω τὸ κέϊφι μ'.

ΜΗΤΟΝ—Κιὰ ντό θέλτς; Νὰ λέγω ψέματα καὶ χαρεντερίζω σε; Ἀρ τὰ ψέματα ντό εἶπαν ἄλλ' ἐφτάγνε με καὶ τουρκίζω...

ΤΟΤΟΝ—Κιὰ ἀτώρα, ἐσύ, νιὰ ψέματα λές καὶ νιὰ ἀλήθεια. Ἀρ' πὲ ντ' ἐξέρτς! Ντό ἔεις ἀφκὰ σὴ γλώσσα σ'.

ΜΗΤΟΝ—Λελεύω σε! Ἐμέναν τὸ τέρτι μ' κανεῖται με. Ἄφς με σὸ χάλι μ'.

ΤΟΤΟΝ—(Ἵστερα ἀπὸ μικρὴ σιγή): Κρῖμαν-κρῖμαν! Ἐγὼ ἐθάρνα ἀσ' ἐμὲν μυστικὰ κὶ θὰ ἐκράτνες.

ΜΗΤΟΝ—Ἐεις δίκαιον! Ἀσ' ἐσὲν πῶς νὰ κρατῶ μυστικόν. Ἄξον, Τότο. Φογοῦμαι πῶς σὴν μαχαλάν ἐμουν θὰ γίνεται τρανὸν κακόν!

ΤΟΤΟΝ—Τρανὸν κακόν! Ντό κακόν;

ΜΗΤΟΝ—Ντό νὰ λέγω σε! Αἵματα, αἵματα! Ἐσύ λές με γιὰ τὰ χαράντας, κὶ ἐγὼ φογοῦμαι γιὰ μ' θὰ ἔχομε λείμψανα! Ἀνάθεμα τὸν αἷτιον.

ΤΟΤΟΝ—Τὴν πίστη σ', ντό λές; Καὶ τσέν ὁ αἷτιον;

ΜΗΤΟΝ—Ντό νὰ κρύφτ' ἀτο; Ἡ πεθερά σ'. Ἀτὲ ἀφορισμέν-τσα ἢ τζαζή-καρή.

ΤΟΤΟΝ—Ἡ πεθερά μ'; Ἡ Βαρβάρα;

ΜΗΤΟΝ—Ναί! Ναί! Ἀτὲ ἡ παραδόπιστος. Μὲ τὸ ταμάχν ἄτς, ἔκαψεν τοὶ συγγενούς ἄτς, ἀτώρα θέλ' νὰ καίει καὶ τ' ἄλλτς.

ΤΟΤΟΝ—Ὅλαν γιὰ σοὺς.

ΜΗΤΟΝ—Ἄμαν ἀτὲ ἐνέσπαλεν τὸν Μῆτον. Ὅλαν, ὥσπουτα ζῶ ἐγὼ μυτὶν κὶ θὰ ματοῦται. Οὐλιά θ' ἐβγάλω σὸ μεῖτάν. Θεὸς ἂν ἐν', θὰ δικαιών' με. Ἐκεῖνος πά, κ' οἱ ἀνθρώπ' πά.

ΤΟΤΟΝ—ΡΙζα μ', Μῆτο! Ἀσ' ἀτὰ ντό εἶπες τηδὲν κ' ἐγροῖ-ξα. Γέγε Μπόγου. Τζαζιλούκια, αἵματα, λείμψανα! Ἐδάδεψα! Φίλος ἱμ' ἂν εἶσαι, πέ με ντό πράματα εἶν' ἀτά;

ΜΗΤΟΝ—Ἄξον, Τότο! Ἄν κάτς ἐκόμπωνέ σε μὲ τὰ ψέ-ματα, καὶ ἐμαθάν' ἀτο, ντό πρέπ' ν' ἐφτάγω;

ΤΟΤΟΝ—Κὶ ξέρω! Ντό νὰ λέγω σε...

ΜΗΤΟΝ—Τουδμάνος-ις ἄν εἶμαι θὰ ἐδαίρουμουν. ᾿Αμαν ἐσὺ τ' ἐμόν φίλος εἶσαι. Τ' ὁμμάτι μ' κὶ σκώνι' ἄτο, νὰ κομπῶννε σε.

ΤΟΤΟΝ—Καὶ το' ἐκομπῶσε με ;

ΜΗΤΟΝ—᾿Αρ' ἀτὲ ἡ Βαρβάρρα, ἡ μαυροπεθερά σ'. Γιὰ τ' ἀτό, ὄνταν εἶδ' ἀτεν ἀπέσ' σὸ σπῖτι σ', ἐζώσανε με μαῦρ' ὀφίδια.

ΤΟΤΟΝ—᾿Η πεθερά μ' ἐκόμπωσέ με !..Καὶ πῶς ἐκόμπωσέ με ;

ΜΗΤΟΝ—᾿Επιάσε σε ἀπέσ', μὲ τὰ ψέματα. Εἶπε σε ψέματα.

ΤΟΤΟΝ—Ψέματα ! Καὶ ντὸ ψέματα εἶπε με ;

ΜΗΤΟΝ—Γιὰ πέ με, Τότο, πόσα χρονῶν εἶσαι ;

ΤΟΤΟΝ—᾿Αμον ντὸ λέει ἡ μάνα μ', θὰ εἶμαι τριάντα πέντε.

ΜΗΤΟΝ—Παραπάν πα ἄν κ' εἶσαι, ἀτόσον θὰ εἶσαι ! ᾿Ατώρα, γιὰ πέ με, ἄν ἐπροξένευανε σε ἕναν κορίτς, ὁ λόγος ντὸ φέρ', δεκαῆξ, ἄς ἔτον καὶ δεκαεφτά χρονῶν, θὰ ἐπέρνεσ' ἄτο ;

ΤΟΤΟΝ—᾿Ολαν, μηαέρ ἐπαλαλώθα ;

ΜΗΤΟΝ—᾿Εἴ τὴν πίστ'ν ἀτς καὶ τὴν καρὴν ἀτς ! ᾿Ατὲ τὸν Θεὸν ντὸ ψὴν θὰ δῇ ; Γιὰ πέ με, Τότο, ἡ ᾿Ανθὴ πόσα χρονῶν λές νὰ ἔν ;

ΤΟΤΟΝ—᾿Η ᾿Ανθὴ ; Εἴκοστριῶν. ᾿Αέτς εἶπε με ἡ μάνα τς.

ΜΗΤΟΝ—Καὶ τὴν ὥραν ντὸ εἶπε σ' ἄτο, ἡ τζεγκέ ἀτς κ' ἐζάρωσεν ἡ ἀνάπαγος ; Καὶ πῶς κ' ἔκαψεν ἀτεν τὸ ψέμαν ἀτς, νὰ ψοφᾷ καὶ νὰ μὴ βάλ' τὴν μαχαλὰν σὰ πελιάδες, καὶ ν' ἐφτάει κ' ἐσέναν ρεζιλ', σ' ὅλεν τὴ Κρώμ ;

ΤΟΤΟΝ—᾿Εποῖκε με ρεζιλ' ;!! ᾿Εμέναν ; Καὶ πῶς ἐποῖκε με ρεζιλ', ἔ ; Πῶς ; Πέ με, πῶς ; Τζιόρτ παπερί !!

ΜΗΤΟΝ—Ντὸ νὰ λέγω σε ! ᾿Εγὼ σὴν χαρὰν ἀνθρώπς ἐπροσκάλνα, κ' ἐκεῖν' ἐρώτανανε με, ἄν ἐτοίμασες κουνὶν καὶ βυζορόϊ γιὰ τὴν... νύφεν !!

ΤΟΤΟΝ—Κουνὶν καὶ βυζορόϊ ! ᾿Ολαν ντὸ εἶν' ἀτὰ ντὸ λές ; ᾿Επαλαλώθες ;!!

ΜΗΤΟΝ—Κιὰ ἔλπετε ! Οὔλ' ἐξέρνε ντὸ εἶσαι ἐσὺ τριανταπέντε χρονῶν κ' ἡ ᾿Ανθὴ μόνον δεκαῆξ !!.

ΤΟΤΟΝ—Δεκαῆξ ! Δεκαῆξ χρονῶν ἔν ἡ ᾿Ανθὴ !!!

ΜΗΤΟΝ—Τὰ δεκαῆξ ἐγὼ μῶσεν τὸν Καλομηνάν κ' ἐσέβεν σὰ δεκαεφτά.

ΤΟΤΟΝ—Τεμὲκ ἀτὲ ἡ καρὴ ψέματα εἶπε με ;

ΜΗΤΟΝ—Τὴν πίστ'ν ἀτ ! Κιὰ ἐγὼ ντὸ ὑλάζω ἀτόσον ὥραν ;

ΤΟΤΟΝ—Γιά στά ! Καί γιατί εἶπε με ἀτὸ τὸ ψέμαν ;

ΜΗΤΟΝ—Γιά νὰ πέρτς τὴν θυαγατέραν ἀτς !

ΤΟΤΟΝ—Καὶ μὲ τ' ἀτὸ ντό θ' ἐκαζάνευεν ;

ΜΗΤΟΝ—Ἔϊ ντό νὰ λέγω σε ! Ἐσὺ πολλὰ ἀγαθωτὸς εἶσαι καὶ τῇ Βαρβάρας τὰ τζιαζιλούκια νὰ ἐγροικᾷς κ' ἐπορεῖς ! Ἄξον. Ἐμαθεν ντό ἔεις παράδες. Τὸ κορίτς ν' ἀτς μικρὸν ἔν. Πῶς νὰ καντουρεῦ σε καὶ ν' ἐφτάει σε γαμπρόν ! Εἶπε σε ντό ἐν εἰκοστρία χρονῶν. Ἐπίστεψες ἀτεν, ἐδῶκες τὸν λόγο σ'.

ΤΟΤΟΝ—Καλόν, ἐκόμπωσε με, καὶ θ' ἐπέρνα τὴν θυαγατέραν ἀτς, τὸ κέρδος ἀτς ποῖον ἔν ;

ΜΗΤΟΝ—Μῶ τὴν πίστ'ν ἀτ ! Τὰ παράδες ις. Τὰ καλωσύνιας ντ' ἐτοπλάεψες σ' ἀτόσα χρόνια σὴν ξενητεῖαν.

ΤΟΤΟΝ—Τὰ παράδες ἰμ' ; Κιὰ γαμπρόν θ' ἐποῖνε με ἴλι σύντροφον ;

ΜΗΤΟΝ—Γιὸκ ρίζα μ' ! Χτῆνον θ' ἐποῖνε σε, χτῆνον ! καὶ θ' ἔλμεγε σε, ἐγροῖξες ; Ὁ Τότον ζεγκίντς ἔν, ἐνοῦντσεν ἔν καὶ καλὸς ἄνθρωπος· θὰ πεσλεεύ με, θ' ἐφτάει ἴντιαν θέλω, θὰ ζῶ ἄμον ἀφέντρια μὲ τὰ πλούτη ἀτ' καὶ οὔλεν ἡ Κρώμ· θὰ ζελεύ με ! Ἄλλο ντό ἐθέλνεν ;!

ΤΟΤΟΝ—(Μικρὴ σιγὴ). Καλόν ! Κ' ἐκεῖνο τ' ἀφορισμενόπον ;

ΜΗΤΟΝ—Ἄφς τὸ μαῦρον ! Γιά μ' ἐθαρρεῖς θὰ ἐρώτανεν ἀτο ; Ἐκεῖνο ἄλλα μουράτια εἶδεν. Οὔλεν ἡ μαχαλὰ ἐξέρ' γιὰ τίναν !

ΤΟΤΟΝ—Ναίπαι, γιά μ' ἔτον καὶ σουμαδεμέντσα, κ' ἐχάλασσα καὶ τὰ σουμάδια τς ;

ΜΗΤΟΝ—Γιόκ ! Σουμαδεμέντσα κ' ἔτον, ἄμαν τζοκτάν ἔτον λογιασμέντσα. Πολλὰ καιρόν κάτς ἀγαπᾷ τεν καί, ἄμον ντό λέει ἡ γειτονία, ἐκείνε πα γιὸκ κὶ λέει.

ΤΟΤΟΝ—(Μικρὴ σιγὴ). Κρῖμαν σ' ἐσέν, Μῆτο. Κρῖμαν σὴν φιλίαν ἐμουν. Ἄτὰ οὔλια γιατί κ' ἔλεγε μ' ἀτὰ ἀσὴν ἀρχήν ;

ΜΗΤΟΝ—Ἄ ! Ἐγὼ σὰ ξένα τὰ δουλείας κὶ ταράγουμαι !. Καὶ πέλκι ἀκόμαν νὰ μὴ ἔλεγα τηδέν, ἄμαν ντό ν' ἐφτώγω ; Ὅνταν ἔμαθα πῶς ἡ Ἀνθὴ κι' ὁ παιδὰς ὠρκίσταν νὰ σκοτοῦνταν ἄλλο κι' ἐπόρνα νὰ ἔχω κλειδωμένον τὸ στόμα μ' καὶ σταυρωμένα τὰ δέρια μ'. Ἐκεινοὺς πα ἐμέντσα ἴντιαν ἔπρεπεν, καὶ ἔρθα εἶπα τα καὶ σ' ἐσέν.

ΤΟΤΟΝ—Νὰ σκοτούνταν !.. Λές νὰ σκοτούνταν ;

ΜΗΤΟΝ—Ἐάν κ' ἔμ' ἐγώ, ἀτώρα σκοτωμέντς θ' ἐφέρναν
ἀτς. Ἄμαν ἀτώρα ἀτὸ ἡ καζὰ ἐδέβεν, δόξα τὸν Θεόν.

ΤΟΤΟΝ—Ὅλαν, ντὸ μπελιὰν ἔβαλα σὸ κιφάλι μ' ! Γέγε
Μπόγου, ἐδιάδεψα ! Ντὸ ν' ἐφτάγω ἀτώρα. Πέ με ! Ντὸ ν' ἐφτάγω ;
(Παύση). Ν' ἀφίνω καὶ διαβαίνω πλὰν ξὰν σὴν Ρουσσίαν ;

ΜΗΤΟΝ—Θὰ σκοτώντς τὴν μάνα σ' ! Ἐπαλαλῶθεσ ;

ΤΟΤΟΝ—Μπόξε μοῖ, Μπόξε μοῖ, ντὸ ν' ἐφτάγω ; (Σιγή). Θὰ
γυρίζω τὰ σουμάδια μ'.

ΜΗΤΟΝ—(Τρίβει τὰ χέρια ἱκανοποιημένος, δίχως νὰ τὸν βλέπη ὁ
Τότον): Ἐστά, μὴ ἀγληγωρεῖς ! Περμέσον.

ΤΟΤΟΝ—Ντὸ νὰ περμένω ! Ἐγὼ πελιάδες κὶ θέλω ! Ἀπόψ'
κ' ἔλα θὰ γυρίζω τὰ σουμάδια μ'.

ΜΗΤΟΝ—Μὴ ἀγληγωρεῖς καὶ πᾶς ἀργῶς ! Ἄφς με πρῶτα
ἄς λέγω σε ντὸ εἶπα ἀτὸν τὸν παιδάν.

ΤΟΤΟΝ—Κ' εἶπες με, τσ' ἔν ὁ παιδὰς ;

ΜΗΤΟΝ—Τζιάνουμ, ἕναν χάταλον, ὁ Γιάννες τῇ Σωτήρας.

ΤΟΤΟΝ—Χαλάλν ἀτ'. Ἄς πέρει ἀτεν, κι' ἄς ἀπιδιαβαίν'
τὸ σκότωμαν. Νὶ νούζνο ! Ἀσὰ πελιάδες μόνον νὰ γουρταρέφ-
κουμαι ! Λιαζίμ τεῖλ !

ΜΗΤΟΝ—Τζιάνουμ, Τότο ! Ἀρ' ἄφς με ἄς λέγω σε ντὸ
εἶπα σ' ἐκεῖνα τὰ τζεχέλκα ! Τρία φορὰς τὸν λόγο μ' μὲ τὸ
μέλ' ἔκοψες.

ΤΟΤΟΝ—Ἐσὺ σὸ καπαέτι μ' μ' ἀπομέντς ! Ἐγὼ ἀπάν-ἀφκὰ
ἐγέμ ! Ντὸ λέγω κὶ ξέρω ! Ἐδιάδεψα ! Ἐναν μόνον ἐγροῖξα
ἀτοίν' νὰ σκοτούνταν κ' εἶν' καὶ τὸ ρεζιλούκ' ντ' ἔπαθα πολλὰ
τρανὸν ἔν !

ΜΗΤΟΝ—Τότο, μὴ στεναχωρεύεσαι ! Ἐγὼ ἄμον ντ' ἔκλωσα
τὴν δουλείαν, τὸ ρεζιλούκ' ἄλλτς θὰ φορτῶν' ἀτο κι' ἀσὰ πε-
λιάδες πα θ' ἐβγάλω σε.

ΤΟΤΟΝ—Ντ' ἔξερω, ἀέτς κολάγια νὰ γλυτώνω ἀσ' ἀτὰ τὰ
πελιάδες !

ΜΗΤΟΝ—Ὅλαν γλυτώντς, λέγω σε !

ΤΟΤΟΝ—Κιὰ πῶς ;

ΜΗΤΟΝ—Ναίπαι, ἀν σύρ' ὁ Γιάννες τὴν Ἀνθήν, ἡ πελιά
π' ἔπέμνεν ;

ΤΟΤΟΝ—Ἄν σύρει άτεν ! Κιά έπορεϊ καϊ σύρει άτεν ;

ΜΗΤΟΝ—Ὅλαν, τὸ σύρσιμον άσὸ σκότωμαν ἔμ κι' ἄλλο κολάϊ έν, ἔμ' κι' ἄλλο καλλίον έν. Ἄτὸ ένούντσα, καϊ εἶπα τον νά σύρει άτεν !

ΤΟΤΟΝ—Νά σύρει άτεν ! Ντὸ λές ; Θ' άκούει σε ! Λές νά σύρει άτεν, άτὸ τ' εύλογημένον τὸ παιδίν, καϊ νά γλυτώνω άσ' άτὸ τήν πελιάν, καϊ ν' εύρίκω νά κανέτς τήν ήσυχία μ' ;

ΜΗΤΟΝ—Τότο, έγὼ ήμσά δουλείας κ' έφτάγω ! Οὔμπου κι' ἄν έν, θά ἔρται τὸ χαπέρ καϊ θά ήσυχάεις. Καϊ μὰ τὸ σταυρόν, έγὼ πὰ θά ήσυχάζω, ἄν θέλτς πιστεψον άτο.

ΤΟΤΟΝ—Πιστεύ' άτο, πιστεύ' άτο, Μήτο ! Ἔ Θε' μ', μίαν νά ἔκουγα ντ' ἔσυρεν άτεν... άσήν χαρά μ' ντὸ θ' έφτάγω κι ξέρω. (Χαϊδεύοντας τὸν Μήτο) : Λελεύω σε, έσέναν ὁ Θεὸν ἔβαλε σε κ' ένούντσες άτα οὔλια.

ΜΗΤΟΝ—Κιά σά κάποια-κάποια δουλείας ὁ Θεὸν πα τὸν διάβολον άπιτάζ' !

ΤΟΤΟΝ—(Μικρὴ σιγή). Καλὸν Μήτο. Ἄτώρα άσὸ σουμάδ' έγουρταρέφτα, ἔμορφα άτὸ έτελειώσεν. Ἄμαν κ' έγροικᾶς ντὸ θά ρούζω μικρός, ὄνταν σύρνε τήν νιδαλή μ', άσοῦ κι ξέρνε ντὸ έγύρτσα τὰ σουμάδια μ' ;

ΜΗΤΟΝ—Μή φοᾶσαι ! Ἄτό πα ένούντσα το !

ΤΟΤΟΝ—Ποῖον ένούντσες ;

ΜΗΤΟΝ—Ἀρ' άτὸ ντὸ εἶπες. Ἐξέρτς ντὸ θά λέει ὁ Γιάννες, ὄνταν έρωτοῦν' άτον πῶς εἶδεν άτόσον τζεσαρέτ, νά σύρ' τήν νιδαλήν τῇ Τότο ;

ΤΟΤΟΝ—Καϊ ντό θά λέει ;

ΜΗΤΟΝ—Θά λέει πῶς έσύ εἶπες άτον νά σύρει άτεν !

ΤΟΤΟΝ—Καϊ πῶς θά λέει ἕναν άγοῖκον πράμαν ;

ΜΗΤΟΝ—Κιά έγὼ άέτς έδιαρμένεψα τον ! Ἄτὸ ἄμον ντ' άκουδέφκεται, εξέρτς ντὸ θά λέει ὄλον τὸ χωρίον ; Ἄδκολσουν σὸν Τότον, αντί νά χαλᾶν δύο ὀσπίτια, ἔχτισεν ἄλλο ἕναν. Ἄχουλῆς έρίφς έν'. Ἄδκολσουν !

ΤΟΤΟΝ—Λές νά λέγν' άτο ;

ΜΗΤΟΝ—Ἐλπετε θά λέγν' άτο ! Ἄμαν, έσύ πα, ἄμον ντ' άκουδέφκεται τὸ σύρσιμον, καϊ έρωτοῦν έσε, άέτς θά λές.

ΤΟΤΟΝ—Τεμέκ, θά λέγω ψέματα !

ΜΗΤΟΝ—(Θυμός). "Ολαν καί ντό σικίμ Κρωμέτες εἶσαι καί κί θά λες ψέματα;

ΤΟΤΟΝ—Ψέμαν, ψέμαν, ἄμαν ἀγοῖκον ψέμαν πα γίνεται; Καί τσί θά πιστεύ' με; "Ονταν ἐρωτοῦνε με, γιατί ἐποῖκα ἀγοῖκον δουλείαν, ντό θά λέγ' ἄτς; 'Ατό ξάϊ κ' ἐνοῦντσεσ ἀτο;

ΜΗΤΟΝ—'Εσύ, ρίζα μ', σ' ἕναν ποτήρ' νερόν ἀπέσ' φουρκίεσαι! "Ολαν ποῖος δκύλ' υἱός θά ἔν' ἐκεῖνος ποῦ θ' ἐρωτᾷ σε; Κι' ἂν κάποιος εὐρίεται, ναίπαι, θά λές ἄτον, καί μηαῆρ ἐγὼ ἔρθα ἀσὴν ξενητεῖαν, ἀσὰ τόσα χρόνια κ' ὕστερα γιὰ νά καίγω τήν χώραν καί νά χαλάνω καρδίας; Γιόκσαμ γιὰ τὸ ταμάχ τῇ Βαρβάρας τῇ μαμῆς, θά ἔπρεπεν νά πέρω ἕναν μωρόν;!

ΤΟΤΟΝ—Ναίπαι, ἄμον ἔεις δίκαιον. Κι' ἄτὰ ντό εἶπες με, ἂν κι' ἀνασπάλ' ἄτα, κι' ἂν λέγ' ἄτα ἀέτς ἔμορφα ἔμορφα, ἄμον ντό λές ἄτα ἐσύ, ἀτέ ἡ Βαρβάρα θά γίνεται πέντε παραδῶν κ' ἐγὼ ἄμον ἐλάδ' θά πλέω, σῇ νεροῦ τὸν πρόσωπον.

ΜΗΤΟΝ—'Εστά, ἐστά! "Αναβα ἄτὰ κάτ' κι' ἄλλο θά λές. 'Αρ' ἐκεῖνο ἔν ντό θά βοῖζνε τὰ ραδία!

ΤΟΤΟΝ—"Εἶ κι' ἄλλο; "Ολαν, ἄτὰ κανίνταν!

ΜΗΤΟΝ—Γιόκ! Γιόκ! Εἶπα σε! ἐγὼ τὰ δουλείας ἴμ ἡμσὰ κ' ἐφτώγ' ἄτα. "Αναβα ἄτὰ θά λές πῶς κάτιναν ἄλλεν θά πέρτς.

ΤΟΤΟΝ—Λελεύω σε Μῆτο, ἀτόσσα ψέματα κανεῖνταν ἄλλο κ' ἐπορῶ. "Ας ἔν γιὰ τῇ κυροῦ σ' τὴν ψῆν.

ΜΗΤΟΝ—Ψέματα; Καί τσ' εἶπε σε ντό ἔν' ψέμαν ντό θά πέρτς ἵναν ἄλλεν; "Ολαν χωρίς γαρήν θ' ἀφίνω σε;

ΤΟΤΟΝ—Γέγε Μπόγου, ἐγὼ ἄμον ἐδέβεν ὁ νοῦς ἴμ! 'Εσύ ὁ παιδάς θά παλαλώντς με, μὰ τὸ σταυρόν! "Ολαν τὴν νιδαλήμ', μικρέσα ἔτον, τρανέσα ἔτον, ἐδῶκες ἀτεν ἄλλον, χαλάλ ἴσ'! "Ατώρα ντ' ἔπαθες καί θέλτς νά καβαλκεύς τὰ πουλούλια, καί νά δῆς με ἄλλεν; Λελεύω σε, ἂν εἶσαι φίλος ἴμ, κι' ἂν τῆλεις με, ἄφς με σὸ χάλ ἴμ'. Νι νοῦζνο. Τέρεν κάτιναν ἄλλεν νά γυναικίεις.

ΜΗΤΟΝ—Φίλος ἴς εἶμαι, καί τῆλίζω σε πά, ἄμαν ἐσέναν θά γυναικίζω! Τ' ἐσόν τῇ νιδαλήν ἔσυρα! "Ολαν ἂν κ' εἶχα ἄλλο κορίτς γιὰ τ' ἐσέν, ἀγοῖκον κόπρον ἔτρωγα κ' ἐχάλανα τὰ σουμάδια σ';

ΤΟΤΟΝ—Λελεύω σε, Μῆτο! Νοῦντσον καλά! Τ' ἐμόν ἡ τύχη

στραβὸν ἔν ! Ἰντιναν θὰ ψαλαφᾶς γιὰ τ' ἐμέν, γιὰ θὰ σκοτοῦται, γιὰ θὰ σύρν' ἀτεν ! Κ' ἐγὼ σὰ σταναχωρίας πολλὰ κ' ἔρχουμαι ! Θὰ παλαλοῦμαι καὶ θὰ ἔεις τὸ κρῖμα μ'.

ΜΗΤΟΝ—Κιὰ ἐγὼ σὰ κουνία κι θ' ἀραεύω τὴν νύφεν ! Ἐγροῖξες ; Ἐγὼ τίναν ἔχω σὸν νοῦ μ', γιὰ τ' ἐσέν, νιὰ μωρόν ἔν καὶ νιὰ σὰ κανίναν ἔν λογισμέντσα.

ΤΟΤΟΝ—Καὶ τσέν ἀτέ ;

ΜΗΤΟΝ—Ἔ ! Τότο, κρούει σὸ νοῦ σ' ντὸ εἶπα σε ὄνταν ἐσουμαδεύφτες σὴν Ἀνθήν ;

ΤΟΤΟΝ—Ἐγὼ, ρίζα μ', ἄμον ντ' ἐγέμ', τὸν νοῦν ποῦ ν' εὐρίκα το ; Ἐγὼ ντὸ ἐσουμαδεύτα πιλὲ ἐνέσπαλα κ' ἐσὺ...

ΜΗΤΟΝ—Ἐγὼ ἄμαν κ' ἐνέσπαλα το, Τότο, εἶπα σε, γιὰ τ' ἐσέν ἓναν κορίτσ' μόνον ἔν' σὴν μαχαλάν ἐμουν.

ΤΟΤΟΝ—Ἄ τὴν Πηνήν, τὴν Πηνήν τὴν ὀρφανέσαν.

ΜΗΤΟΝ—Ναὶ τὴν Πηνήν. Τὰ χρόνια τς ἴσα-ἴσα σ' ἐμέν κεριὰν εἰκοστρία-εἰκοστέσσερα, σωστά, γιὸκ ψεύτικα, ἄμον τῇ Βαρβάρας ! Τὰ δέρια τς χρυσά, προκομέντσα, οἴκοκυρά, θάμαν κορίτς ! Ἀέτς κ' ἔν μη, Τότο ;

ΤΟΤΟΝ—Ναί, ναί, ἀέτς ἔν. Ἀσ' ἄλλτς πα ἔξα το.

ΜΗΤΟΝ—Ἐν καὶ δεξηματόπο μ ! Ἐγροικᾶς ; Τεμέκ ἐγὼ θὰ στεφανώνω σας ! Ἀέτς κ' ἔν μη, Τότο ;

ΤΟΤΟΝ—Ἀέτς ἔν, Μῆτο ! Μῶ σε ντὸ εἶπα ; Τζὸρτ βαζμί ! Ὅλαν χωρὶς νὰ θέλω ἐδώκα τὸν λόγο μ'. Ἄμον ντ' ὁμοιάζ' τὸ κουσμέτ ἱμ ἀτέ ἔτον. Ὁ Θεὸν βοηθός ! Εἶπα το κ' ἐπῆγεν !

ΜΗΤΟΝ—(Συγκινημένος τὸν ἀγκαλιάζει) : Ἀχ νὰ λελεύω σε, ἄγιε ἄνθρωπε ! Ἐλα ἄς φιλῶ σε ! Ἐχάρτσες με τὸν παράδεισον.

(Ἀγκαλιασμένοι φιλιοῦνται, ἐνῶ ἀκούγονται μακρινοὶ πυροβολισμοί, σύγχρονα δὲ ἀκούγεται ὀχλοβοὴ ποὺ πλησιάζει, καὶ ἀμέσως τότε μπαίνουν ὁ Δῆμον καὶ δύο ἀκόμη νέοι).

Σ Κ Η Ν Η 5

ΕΝΑΣ ΝΕΟΣ—Ὅλαν ἀγοῖκον δουλείαν πα γίνεται ;
(Ὁ Μῆτον τοὺς πλησιάζει, τὸν κυκλώνουν ἀνήσυχτοι, καὶ ἀκούγονται οἱ ἀκόλουθες φράσεις).

ΑΛΛΟΣ ΝΕΟΣ—Τὴν πίστη σ'. Σουμαδεμένον κορίτς !

ΕΝΑΣ ΝΕΟΣ—Ὁ γαμπρόν χαπάρ κ' ἔδ'. Ποῖος θὰ λέγει ἀτο κεῖ ;

ΜΗΤΟΝ—Ναίπαι, ντ' ἔπαθετεν ;

ΔΗΜΟΝ—᾽Αξον, Μῆτο. (Τοῦ μιλάει χωρὶς ν' ἀκούγεται).

ΜΗΤΟΝ—᾽Ολαν ἄμε χάθ' ἀπαδὰ κές. Μηαὲρ παλαλὸς ἔν ;
Κάτ' λάθος θὰ ἔν.

ΔΗΜΟΝ—Μὰ τὸν Σταυρὸν λέγω σε. ᾽Εσυρεν ἀτεν. Μὲ τ'
ὀμμάτια μ' εἶδα τς.

ΤΟΤΟΝ—Καλὰ παιδία, ντὸ εἶν' ἀτὰ τὰ μυστικά ; Νεουζέλη
κὶ γίνεται ν' ἀκούγ' ἀτα κ' ἐγώ ;

(Ἀκούγονται γυναικεῖες φωνές καὶ ὀρμᾶ μέσα ἑξαλλη ἡ Βαρβάρα).

Σ Κ Η Ν Η 6

ΒΑΡΒΑΡΑ—Προφτάστεν, γειτόν'. Προφτάστεν, ποδεδίζω
σας. Ντὸ κάθεστεν ! Ν' αἰοιλοὶ ἔμὲν τὴν ἄκλερον !

ΜΗΤΟΝ—Ντ' ἔπαθες, θεία Βαρβάρα ; (Τὴν πλησιάζει μ' ἐνδια-
φέρον δῆθεν) : Ντ' ἔπαθες ;

ΒΑΡΒΑΡΑ—Τὴν πίστ' ν ἔσουν ! Κανεῖς τηδὲν κ' εἶπε σας ;
(Στοὺς ἄλλους) : ᾽Αφορισμέν, μυστικὸν κρατεῖτι' ἀτο ; Οὐλ ἔσουν
τουσμάν ιμ εἴστεν ;

ΜΗΤΟΝ—(Σιγά) : Θεία Βαρβάρα, ἐστά ! ᾽Ατὸ ἀναχάπαρ
τὸν γαμπρὸν κὶ λέγν' ἀτο. Θ' ἀχπαράζομε τὸν ἐρίφ, καὶ παθὰν
κανέναν κακόν. ᾽Αγάλια-ἀγάλια.

ΒΑΡΒΑΡΑ—᾽Ανάθεμά σε, ἀφορισμένε, ἐξάδελφός ἀτ κ' εἴ-
σαι ; ᾽Ελπετε ! ᾽Αγάλια-ἀγάλια, ὥσπου νὰ προφτάν' κὶ ἄσου-
ρεύ' τὴν δουλείαν ἀτ' ὁ ἄλλον ὁ ἄκύλον Γιουλτουρούμ νὰ καίει
ἀτον ! Θέ μ' νὰ μὴ προφτάν' !! (Στὸν Τότον) : Γάμπρε, ντὸ ἔν
ἀγοῦτο ντ' ἔπαθαμε ; Ναὶ ρίζα μ', ντὸ ἔν' ἀγοῦτο τὸ κακόν ντ'
ἡῦρε μας ;

ΤΟΤΟΝ—Ντὸ κακόν ; ᾽Εγὼ τηδὲν κ' ἔπαθα, ἐσὺ ντ' ἔπαθες
καὶ γαραλαῖεις ; Κ' ἐπορῶ νὰ ἐγροικῶ !!

ΒΑΡΒΑΡΑ—Ναὶ γαμπρέ, πῶς νὰ λέγω σ' ἀτο, ἡ μαυράχα-
ρος. Τ' ἐσὸν ἡ καμονὴ κὶ ἄλλο τρανὸν θὰ ἔν... πῶς νὰ λέγ' ἀτο.
(Φωνάζει) : ᾽Ανάθεμα τῇ τσούνας τὸν γέν ! Χαῖρ νὰ μὴ ἐλέπ' καὶ
φῶς νὰ μὴ χορτάζ' !

ΤΟΤΟΝ—Ἰζάνουμ ! Κούεις, τζατεις, καὶ ντ' ἔπαθες κὶ λές !
᾽Αρ' πέ ντ' ἔπαθες, εὐλογημέντσα, κ' ἐχάλασες τὸν κόσμον !
Ντ' ἔπαθες ;

ΒΑΡΒΑΡΑ—Ντ' ἔπαθα ; Ἄλλο ντὸ ν' ἔπαθ' ἀνα ! Ἔσυραν τὴν Ἀνθήν !!!

ΤΟΤΟΝ—Ἔσυραν τὴν Ἀνθήν ; Καὶ γιατί ἔσυραν ἀτεν ;

ΜΗΤΟΝ—Θὰ βάλνε τὸ δῆρν ἀτς σὸ μελοκούτ !!!

ΒΑΡΒΑΡΑ—Γάμπρε, ποδεδίζω σε, ἀτό πα ντ' ἄγνον ἐρώ-
τεμαν ἔν ; Ἄ θὰ παλαλοῦμαι !

ΤΟΤΟΝ—Κιά γιατί ἔσυραν ἀτεν ; Καὶ τσ' ἔσυρεν ἀτεν ;

ΒΑΡΒΑΡΑ—Ἀτὸς ὁ τζιπλάξ, ὁ Γιάννες τῇ Σωτήρας ! Ἀνά-
θεμά τον, μὲ τὸ ζόρ θέλ' νὰ πέρι' ἀτεν !

ΤΟΤΟΝ—Μὲ τὸ ζόρ ; Μὲ τὸ ζόρ πα δουλείαν γίνεται ;

ΒΑΡΒΑΡΑ—Κιά ἔλπετε μὲ τὸ ζόρ ἔσυρεν ἀτεν. Ἐκεῖνε ντ'
ἔπορνε ν' ἐποῖνε ν ! Ἐκεῖνε μωρὸν παιδὶν ἔν !

ΤΟΤΟΝ—Ἄ ἀτώρα ἐγέντον μωρὸν παιδὶν. Ἄ θάμαν ! Σ'
ἐμέν ὄνταν ἐπροξένευες ἀτεν, μωρὸν κ' ἔτον, εἰκοστριῶν χρο-
νῶν οἰκοκυρά ἔτον. Ἀέτς κ' ἔν μη ;

ΒΑΡΒΑΡΑ — (Γελᾷ) : Ἀμῶ τὸν νόμο σ' καὶ τὸν ἐρίφς. Ὅλαν
ντὸ ἄγουρος εἶσαι ἐσύ ; Ἔσυραν τὴν νιδαλή σ', κ' ἐσύ κάθεσαι
καὶ κρούς ἀτο, τ' ἄλλο σὸ πέταλον καὶ τ' ἄλλο σὸ καρφίν, καὶ
περμέντς νὰ φέρν' ἀτεν ὀπίσ' ἄλλ' !

ΤΟΤΟΝ—Ἐγὼ ντ' ἐφτάγω ἐξέρω. Καὶ τὸν Γιάννε ντὸν
θέλω εὐρίκ' ἀτον, καὶ ἴντιαν θέλω ἐγώ, ἐκεῖνο θ' ἐφτάει.

ΜΗΤΟΝ—Τζιάνουμ, Τότο, ἀτό ντ' ἄγνον καλατζὶν ἔν ;

ΤΟΤΟΝ—Ἀκόμαν κ' ἐγροῖξετε ντὸ εἶπα ; Ἄς λέγ' ἀτο κι'
ἄλλο καθαρά ! Ἐγὼ εἶπα τὸν Γιάννε ντὸν νὰ σύρ' τὴν Ἀνθήν !!!

ΒΑΡΒΑΡΑ—Μῶ σας, ἀγοῦτος παλαλὸς ἔν ! Ἐξετε ντὸ εἶπεν ;

ΜΗΤΟΝ—Ἐξα το, θεία Βαρβάρα, ἔξα το. Ἀτὸς τζιπ ἔντεκα
πάει. Γιὰ χάσον ἀτον ! Ἀγοῖκον γαμπρὸν ντὸ ν' ἐφτάς ἀτον.
(Στὸν Τότον). Τὴν πίστη σ'. Ναὶ Τότο, ἀγοῖκον κορίτς κανεῖς δεῖ
ἀτο τὸν ἄλλον ;

ΤΟΤΟΝ—Ἀγοῖκον κορίτς ἐγὼ ντὸ ν' ἐφτώγ' ἀτο. Ἐγὼ ἔρθα
νὰ γυναικίζω, κ' ἔρθα νὰ ταντανίζω μωρά ! Ἐγροῖξες ;

ΒΑΡΒΑΡΑ—Ἀνάθεμά σε, σαπόγερε ! Ἀτώρα ἐγροῖξες ντ'
ἔτον τὸ παιδί μ' μικρὸν γιὰ τ' ἐσέν ;

ΤΟΤΟΝ—Κιά ἄντζακς ἔμαθα ντὸ εἶπες με ψέματα, πὼς ἔτον
εἰκοσιτρία χρονῶν. Κι' ἄμον ντ' ἔμαθά το, ηῦρα τὸν ντεληκαν-
λῆν π' ἔτον γιὰ τ' ἀτέν τὴν μικρέσσαν, καὶ εἶπα τον νὰ σύρει
ἀτεν. Ἐγὼ θὰ στεφανῶν' ἀτς. Τὸ κουσμέτ ἀτό ἔτον.

ΒΑΡΒΑΡΑ—(Μὲ παράπονο): Τεμέκ οὔλεν ἀγοῦτο τὸ κακὸν ἐσὺ ἐποῖκες μ' ἄτο! Ἄσὸν Θεὸν νὰ εὕρῃς ἄτο. Ἔκαψες τὸ παιδί μ'.

ΜΗΤΟΝ—Γιὰ στά, θεία Βαρβάρα! Γιατί ἔκαψεν τὸ παιδί σ'; Ὁ Γιάννης ντὸ κουσοῦρ ἔσ;

ΒΑΡΒΑΡΑ—Ἐγὼ τὴν θυαγατέρα μ' γιὰ τοὶ πεινασμένους κ' ἔχ' ἄτεν! Ἐγροῖξες;

ΜΗΤΟΝ—Ἄ ἄτῶρα θ' ἐφτᾶς με κι' ἀποκαλατζεύω! Ναὶ ἀνάπαγε! Ποῖος ἔν πεινασμένος, ἔ; Πόσα φορὰς ἐστάθεν σὴν πόρτα σ' κι' ἄν, ἔ;

ΒΑΡΒΑΡΑ—Ἐσέναν τζοᾶπ κι' θὰ δίγω. Ἐγὼ τὴν Ἀνθή μ' σὴ Σωτήρας τὸ σπῖτ' κι' βάλ' ἄτεν.

ΤΟΤΟΝ—(Γελᾷ): Ἐσὺ κι' βάλεις ἄτεν, ἅμαν ἐκείνε ἐσέβεν! Ἐ! θεία Βαρβάρα, τὸ πουλὶν ἐπέταξεν! Ἀκόμαν κ' ἐγροῖξες ἄτο; Ξαῖ ἄν κ' ἔν, βαρέα λόγια μὴ λές! Ἰντιαν ἐγέντον ἐγέντον. Δὸς τὴν εὐδὴ σ'.

ΟΛΟΙ—Ναί, ναί, δὸς τὴν εὐδὴ σ', θεία Βαρβάρα.

ΒΑΡΒΑΡΑ—(Πονεμένα): Ναὶ Τότο. Ναὶ Ξενητέα, πῶς ἐποῖκες με ἓναν ἀγοῖκον κακόν;!! Γιατί; Γιατί;!

ΤΟΤΟΝ—Ἐγὼ κακὸν κ' ἐποίκα· καλὸν ἐποίκα. Ἡ Ἀνθὴ τὸν Γιάννην ἐγάπανεν, κ' ἐκεῖνον ζατὶ ἔπρεπεν νὰ δεῖς ἄτεν!

ΒΑΡΒΑΡΑ—Καὶ τσ' εἶπεν ντ' ἐγάπανεν ἄτον;

ΤΟΤΟΝ—Ἐγὼ ἐγροῖξα το, ὄνταν εἶδ' ἄτς ἐντάμαν σὸν χορόν!

ΜΗΤΟΝ—Ὅτι τὴ δκύλ' τὸν γέν! Ἄσ ἐμὲν καὶ καλλίον λέγει τὰ ψέματα. Ἐλπετε, ὅσον καὶ νὰ ἔν, Κρωμέτες ἔν. Τὸ αἷμαν νερόν κι' γίνεται.

ΒΑΡΒΑΡΑ—Καὶ ναί, μαυράχαρε. Ἐδέκες τὴν νιδαλὴ σ', ἄς τεροῦμε, ποῦ θὰ εὕρῃς καλλίον!

ΜΗΤΟΝ—Τζάνουμ, κάτς δκύλ' θυαγατέρα θὰ ἐκοιλοπόνεσεν καὶ γιὰ τ' ἄτόν!

ΒΑΡΒΑΡΑ—Ἐ! Θέ μ'! Ντὸ στράταν νὰ πέρω; Τὸ σπῖτι μ' ἐκάγεν, κ' ἐγὼ κάθουμαι καὶ περμένω. (Σηκώνεται νὰ φύγῃ): Θέ μ', τζίξον τὸ πλάσμα σ'.

(Σὰν πλησιάζει στὴν ἐξοδο, ὁ Τότον κάνει νεῦμα στὸν Μῆτον νὰ τῆς μιλήσῃ):

ΜΗΤΟΝ—(Τὴν πλησιάζει καὶ τῆς πιάνει τὸ χέρι): "Ἐλα, θεία Βαρβάρα! 'Ο Τότον κάτ' θὰ λέει σε.

ΒΑΡΒΑΡΑ—Ντὸ θὰ ἔλεγεν εἶπεν ἄτο. 'Ατώρα δὲν κὶ θέλω ν' ἀκούγω.

ΜΗΤΟΝ—'Αρ' ἐστὰ ἓνα ξάϊ. Χαῖρλίδικον ἔν.

ΒΑΡΒΑΡΑ—'Ασ' ἐμὲν τὰ χαῖρλῖα ἐδέβαν. 'Απ' ἀτώρα σὰ μαῦρα θ' ἐμπαίνω.

ΜΗΤΟΝ—Μέτα! μὴ ἀγληγωρεῖς ὄνταν ἀκοῦς ντὸ θὰ λέγω σε, σὰ ἔξοδα κὶ θὰ ἐμπαίντς. Τὰ μαῦρα τὰ πασμάδες πα ἀκριβά εἶν'.

ΒΑΡΒΑΡΑ—Σὴ γούλα σ' κ' ἐροῦξεν, μὲ τ' ἐσὰ τὰ παράδες κὶ θ' ἀγοράζ' ἄτα.

ΤΟΤΟΝ—'Αρ' Μῆτο, ἄφς τὰ κεβεζελοῦκια, καὶ πὲ τὴν θείαν τὴν Βαρβάραν ντὸ εἶπα σε.

ΜΗΤΟΝ—Κιὰ ἀτὸ πολεμῶ ν' ἐφτάγω. "Ἄξον, θεία Βαρβάρα! 'Ο Ξενητέας ἐμουν τὴν 'Ανθὴν κ' ἐπέρεν, ἄμαν τὴν συγγένειαν μὲ τ' ἐσὲν κὶ θέλ' νὰ κόφτ! 'Εσὲν ἀτὸς πολλὰ ἐγάπεςεν, καὶ πολλὰ ἀγαπᾷ σε. 'Ατώρα ἐσὺ ἐγροικᾷς, ἡ συγγένεια πολλὰ λογὲν ἔν. "Αν θέλτς κ' ἐσὺ οὔλια διορθοῦνταν, καὶ ξὰν τ' ὁσπιτὶ σ' ἄνθρωπον ἐφτᾷς ἄτον! Προξενέτες ἐγὼ εἶμαι.

ΒΑΡΒΑΡΑ—Ναίπαι, κάπως ἐπεκαλάτζεψες! Ντὸ ἐτεψουζλούκια εἶν' ἄτὰ ντὸ λές. 'Αγοῖκα λόγια τὴν μάνα σ' δέβα σύρον ἄτα: κ' ἐκείνε ἄν ἐν πολλὰ γράια, προξέν' ἄτον σὴν προκομέντσαν τὴν θεία σ' τὴν Σωτήραν! 'Εμέναν ντ' ἔθαρρεςες με ἔ; Κουρπὰν ἐφτώγω σε! 'Ανέντροπε.

ΜΗΤΟΝ—(Ξεκαρδισμένος στὰ γέλια): Μῶ τὴν πίστη σ'! Ποῦ ἐπῆγεν ὁ νοῦς ἄτς! "Ολαν θὰ παλαλοῦμαι. 'Ανάθεμά σε καὶ τὴν μαμή σ'. Γιόκ, θεία Βαρβάρα, γιόκ! Γιὰ τ' ἐσὲν κ' ἔν ἡ προξενεία! Τὴν Ποινὴν, τὴν Ποινὴν τὴν ἀνεψιά σ' ψαλαφᾷ.

ΒΑΡΒΑΡΑ—Τὴν Ποινὴν;

ΤΟΤΟΝ—Ναί, ναί, θεία Βαρβάρα, τὴν ἀνεψιά σ' τὴν Ποινὴν. Γιὰ τ' ἐμὲν ἐκείνε ὕγεύ! "Αν θέλτς κ' ἐσύ, μὲ τὴν ἄδεια σ' θὰ πέρ' ἄτεν.

ΒΑΡΒΑΡΑ—Τεμέκ, τ' ἐμόν 'Ανθή, μὲ τ' οὔλια τὰ καλά τς, θὰ πέρ' ἐκείνον τὸν κομενόχρονον τὸν ἐφτωχόν, καὶ θὰ μεσοκόφκεται σὸ θέρος καὶ σὰ δουλείας, κ' ἡ ἀνεψιά μ'... θὰ πέρ'

ἀσ' ὄλεν τὸν ζεγκίν τῇ μαχαλᾶς ἐμουν. Βασίλισσα θὰ γίνεται !
Θεέ μ', ἀγοῖκον ἀδικίαν πῶς ἀφίντς νὰ γίνεται ;

ΜΗΤΟΝ—(Στὸ κοινό): 'Ο Θεὸν ἀργεὺ' ἄμαν κι' ἀνασπάλ'.
(Δυνατά): Καὶ τσ' εἶπε σε ντὸ ἔν' ἐφτωχὸς ὁ Γιάννες ;

ΒΑΡΒΑΡΑ—Γιόκ, ρίζα μ', ἄρχοντας ἔν', πολλὰ ἄρχοντας
ἔν' ! " Ἀμαν τὰ τζαρούδια τ' πάντα λωριασμένα εἶν'. 'Ομμάτια
ἔχομε.

ΜΗΤΟΝ—'Ομμάτια ἔεις, ἄμαν τ' ὠτίας βουλωμένα εἶν', θεία
Βαρβάρα ! Κ' ἔξεις ντ' ἐγέντον ζεγκίντς ὁ Γιάννες ἐμουν ;

ΒΑΡΒΑΡΑ—" Ἀν λογαριάεις τ' 'Ανθῆς τὰ καλὰ, ἀπόγραφον
ἀτο ! Μὲ τὰ λώματα ντ' ἔσυρεν ἀτεν, ἀρ' μέ τ' ἐκεῖνα θὰ ἔδει
ἀτεν. " Ὀρκον πέρω.

ΜΗΤΟΝ—" Ὀλαν τσί λογαριάζ' τ' 'Ανθῆς τὰ καλὰ καὶ τ' ἐσὰ
τὰ κορδύλια ; Ναί, μολυβοῦ ! 'Ο Τότον ἄς ἔν' καλὰ ! Κουμπάρος
ἀτ' ἔν, θὰ πέρ' τὸν Γιάννεν τέσσερα ἄλογα, κερβαντζῆν θ' ἐφτά-
γει ἀτον.

ΒΑΡΒΑΡΑ—(Μ' ἐρωτηματικὸ ὕφος, στὸν Τότο): 'Αγοῦτος ὁ παι-
δὰς πάντα ψέματα λέει. 'Αγοῖκον δουλείαν πα γίνεται ;

ΤΟΤΟΝ—Καὶ γιατί νὰ μὴ γίνεται ; Κουμπάρος ἱμ' ἔν ! Νεου-
ζέλη ἕναν ἀτόσον μικρὸν εὐκολίαν πα κι' θὰ ἐφτάγ' ἀτον ; Προ-
κομένον παιδὶν ἔν', τὰ καπιτάλια μ' νὰ χάνταν κ' εἶν'.

ΜΗΤΟΝ—Ναί, θεία Βαρβάρα ! Τέσσερα ἄλογα κ' ἵναν γαῖ-
δαρον ! " Ἄλλο ντό θέλτς. " Ὀνταν θὰ πᾶμε σὰ πανηγύρια θὰ
καθίζομε σε σὸν γαῖδαρον.

ΒΑΡΒΑΡΑ—Σὸν γαῖδαρον τὴν μάνα σ' κάτσον, ἀμῶ σε,
στραβέ.

ΜΗΤΟΝ—(Στὸ κοινό): " Ὠχ ! Εἶπα το κεῖ κι' ἐνεπάγεν ἡ ψή μ' !

ΤΟΤΟΝ—'Ατώρα ντό λές, θεία Βαρβάρα ;

ΜΗΤΟΝ—" Ὀλαν ἀτὸ ἐρώτεμαν πα σκῶν' ; " Ἐκλαιγεν κ' ἐγα-
ραλαΐζεν ντ' ἐχάσεν ἵναν γαμπρόν. 'Ατώρα ἐφτάει δύο καὶ
θ' ἀνεῖ καὶ τὸ στόμαν ἀτς ;

ΒΑΡΒΑΡΑ—(Σκεπτική): Καὶ ξάν ἄν πουδμανεύς ;

ΤΟΤΟΝ—'Ατώρα πουδμάνεμαν κ' ἔδ ! 'Α ἐρώτα καὶ τὸν
Μῆτον ! ! !

ΜΗΤΟΝ—" Ἀετε, θεία Βαρβάρα, δός τὴν εὐδὴ σ' καὶ μὴ φοᾶ-
σαι ! 'Η Πηνὴ δεξηματοπό μ' ἔν' καὶ ἀσοῦ γίνεται μὲ τὸ θέλε-

μα μ', ἐγροικᾶς πῶς νὰ χαλάν' ἀτὰ τὰ σουμάδια κανεῖς κ' ἐπο-
ρεῖ. Ἐγὼ θὰ στεφανών' ἀτς. Τὰ δύο χαράντας ἐντάμαν θ' ἐφτάμ'
ἀτα.

ΒΑΡΒΑΡΑ—Καλόν, ἄμαν τὸ σπῖτι μ' μικρόν ἔν, κι' ἀτόσα
χαζηρλούκια ποῦ ν' εὐρίκ' ἀτα;

ΜΗΤΟΝ—Ἀνάθεμά σε κορδύλ! Μὴ φοᾶσαι, θεία Βαρβάρα.
Τὰ χαράδες σ' ἐμόν τ' ὁσπῖτ' θὰ γίνταν. Καὶ γιὰ τὰ ἔξοδα, ὁ
Θεὸν τρανός ἔν' κι' ὁ Τότον ἄς ἔν' καλὰ!!!

(Ἀκούγεται θόρυβος ἔξω, καὶ ἀμέσως μπαίνουν ἀπότομα δύο νέοι μὲ
τουφέκια, πίσω τους ἡ Ἀνθή, ἀναμαλλιασμένη, μὲ 2—3 κορίτσια,
μαζύ τους σχεδὸν ὁ Γιάννης, μὲ ἄλλους 2 ὀπλοφόρους).

Σ Κ Η Ν Η 7

ΑΝΘΗ—(Πέφτοντας στὴν ἀγκαλιὰ τῆς Βαρβάρας) : Μάνα!..

ΒΑΡΒΑΡΑ—Ρίζα μ'! Πουλόπο μ'...

(Ὁ Γιάννης τρέχει στὸν Μῆτον, ποῦ τὸν ἀγκαλιάζει συγκινημένος).

ΜΗΤΟΝ—Ἀνάθεμά σε, ἀφορισμένε! Ἀρ' εἶδες πῶς ἐγέν-
τον τὸ θάμαν; Ἀσ' ἓναν τὸ μέρος ἡ Παναγία, κιὰ σ' ἄλλο
τ' ἐμὰ τὰ ψέματα, ἐδώκανέ σε τὴν Ἀνθήν.

ΤΟΤΟΝ—(Ποῦ πλησίασε τὸν Γιάννην): Ναίπαι, Γιάννε, καλο-
ρίζικος, εὐτυχισμένος!

ΓΙΑΝΝΕΣ—Εὐχαριστῶ, Τότο. Τὸ καλὸν τὴν καρδιά σ' καμ-
μίαν κι' θ' ἀνασπάλω το. Ἐσύ πα καλορίζικος καὶ σιδεροκέ-
φαλος! (Μισοαγκαλιάζονται).

ΜΗΤΟΝ—(Ποῦ τοὺς καμαρώνει, στὴν Βαρβάρα): Ἐῖ θεία Βαρ-
βάρα, τερῶ ἀτς καὶ δαίρεται ἡ ψή μ'.

ΒΑΡΒΑΡΑ.—Κιὰ πῶς νὰ μὴ δαίρεται, κομενόχρονε. Οὐλια
τ' ἐσὰ δουλείας εἶν'.

ΜΗΤΟΝ—Πῶς κι' ὀκνεῖς! Τὸ κουσμέτ ἀτὸ ἔτον! (Στούς ἄλ-
λους): Ἀξτεν κουμπάρ! Ἀτώρα ἐγὼ θὰ τρέχω σὸν Ποπαθανάς,
ν' ἐβγάλω τ' ἄδειας.

ΒΑΡΒΑΡΑ—Καὶ μηαγέρ' οὐς τ' ἀτώρα τῇ Ξενητέα τὴν
ἄδειαν κ' ἐξέγκες ἀτο;

ΜΗΤΟΝ—Καὶ πῶς ν' ἐβγάλνα το, ἀσοῦ κ' ἔξερα τ' ὄνομαν

τῇ Νύφει; Ἔϊ θεία Βαρβάρα, ἂν ἐγληγώρνα ἄμον ἐσέν, ἐξέρτις ντὸ πελιάδες θὰ εἶχα ἀτώρα; Βζύσον Ἀνθήν, γράψον Πηνήν!! Ἔβγαλ' Τότον, βάλεν Γιάννεν. Καὶ διπλὰ ἔξοδα καὶ διπλὰ τρεχάματα. Νέϊσα ἐγὼ ἀτώρα ἄς πάγω.

ΤΟΤΟΝ—(Τρέχει καὶ τὸν πιάνει, τρομαγμένος): Γιὰ στά, Μῆτο! Ἔστά! Ἐγὼ τ' ὁμμάτι μ' ἐγίλεψεν ἄσά τζετρεφιλούκια! Ποδε-
δίζω σε, τέρεν καλά, νὰ μὴ γίνεται κανέναν λάθος καὶ ταράεις τ' ὀνόματα. Τέρεν νὰ μὴ δαδουρεύς. Ἡ Ἀνθὴ τῇ Γιάννε κ' ἡ Πηνὴ τ' ἐμόν, τῇ Ξενητέα. Ἐκανέθεν ντ' ἔσυρα, ἐπουαλέφτα ἄδελφει! Τέρεν νὰ μὴ ταράεις μας.

ΜΗΤΟΝ—Ὁλαν, ἐγὼ ὥσπου νὰ χωρίζω σας, καὶ ὥσπου νὰ ἐνώνω σας, ἡ ψὴ μ' ἐξέβεν. Μηαὲρ ἐπαλαθώθα, ξὰν νὰ ταράζω σας;

(Φεύγει).

ΕΙΚΩΝ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ὑπαιθρο. Στὸ βάθος δύο λόφοι. Τοὺς κόβει ἓνα δρομάκι ποὺ ἀρχίζει ἀπὸ τὴν κορυφὴ τοῦ δεύτερου, πρὸ πρὶν, λόφου, καὶ κάνοντας στροφὴ στὴ βάση του, κατεβαίνει ἀπὸ τὴν πλαγιά τοῦ ἄλλου λόφου, γιὰ νὰ φθάσῃ στὸ ἐπίπεδο τῆς σκηνῆς. Ἡ κλίση τῆς καθόδου εἶναι τέτοια, ὥστε ὁ δρόμος τοῦ πρώτου λόφου, μαζὺ μὲ τὴν ἐπιφάνεια τῆς σκηνῆς, δημιουργοῦν ἓνα «Z», τοῦ ὁποῖου τὴν ἐνωτικὴ, τῶν δύο παραλλήλων, γραμμὴ ἀποτελεῖ ὁ δρόμος τοῦ μπροστινοῦ λόφου. Στὴ μιὰ ἄκρῃ τῆς σκηνῆς ἓνα στρογγυλὸ μικρὸ τραπεζάκι μὲ μπουκάλι οὔζο, ποτηράκια, καὶ πιάτα μὲ μεζέδες. Πρὶν ν' ἀνοίξῃ ἡ σκηνὴ ἀκούγεται ὁ «κεμεντζές» καὶ τὸ τραγοῦδι, ποὺ τὸ τραγουδοῦν ὅλοι:

—Ὡὲ Οὐρανὲ καὶ Ποιητῇ, διπλὸν καλὸν ἐποῖκες,
Διπλὸν ὁ γάμον κ' ἡ χαρά, διπλοὶ γαμπροὶ καὶ νύφες.

(Ὁ δεῦτερος στίχος λέγεται μὲ ἀνοιγμένη πλέον τὴν αὐλαία).

(Μὲ τὸ ἀνοιγμα τῆς αὐλαίας φαίνονται καθισμένοι ὁλόγυρα στὸ τραπεζάκι ὁ Μῆτον, ὁ Κεμεντζετζῆς καὶ τρεῖς ἄλλοι νέοι. Τὸ γλέντι βρίσκεται σὲ ζωηρότητα. Μὲ τὸ τέλος τοῦ τραγουδιοῦ):

ΜΗΤΟΝ—Διπλὸν ὁ γάμον κ' ἡ χαρά! Ὅλαν ἀγοῖκον διπλὸν
χαρὰν τῇ Κρῶμ' καμμίαν κ' εἶδεν. Ὅσήμερον τὰ πέτρας πα θὰ
χορεῦνε. Ἀἴλοὶ πού κ' εὐρέθεν. Ἄετε ἄς πίνωμε σὴν υἷαν ἀτουν.

ΟΛΟΙ—Εἰς ὑγείαν, καλορίζικοι, πάντα χαράντας ν' ἔχωμε!

ΜΗΤΟΝ—(Τραγουδεῖ μόνος καὶ ἐπαναλαμβάνουν οἱ ἄλλοι ἐν χορῶ):

—Χαμέληνον Καράκαπαν καὶ Ἀεζαχαρέα μ'
ν' ἐλέπω τ' ἀρνὶ μ' ντὸ περμέν' σ' ἔρημον τὴν φωλέα μ'!!

ΜΗΤΟΝ—(Μὲ τὸ τέλος τοῦ τραγουδιοῦ): Ὅλαν παιδία, ἄμιν
ἔξαψαν τὰ πλάκας ἱμ. Ἄετε ἓναν χορὸν οὐς νὰ ἔρχονται
τ' ἀλάγια.

(Χορεύουν τὸ «λαφρόν» τὴν «Σέρραν» [Τόνγιαλίδικον]. Ἄν ὑπάρχουν εἰδικοί «σέρατζηδες» [ἔταν ἢ παρέα θὰ εἶναι 7 πρόσωπα καὶ ὀχι 5]. Τότε, ἀφοῦ χορέψουν ὅλοι μαζὺ ἐπὶ δύο τὸ πολὺ λεπτὰ τῆς ὥρας, ἀποσύρονται οἱ ἄλλοι καὶ χορεύουν μόνον οἱ «σέρατζηδες» τὴν πραγματικὴν τὴν «Σέρραν» ἢ καὶ τὸ «Πιτζακοῖνιν». Στὸ τέλος τοῦ χοροῦ παρουσιάζεται τρέχοντας ὁ ἀγγελιαφόρος, φωνάζοντας, ἐνῶ ἀκούονται πυροβολισμοί).

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ—Ἐδκέρται τῇ Γιάννε τ' ἀλάϊ. (Σταματᾷ)

ὁ χορός, ἐνῶ ὁ κεμεντζετζῆς παίζει πλέον «Ὁμάλ». Ἐπιφωνήματα, καλωσορίσματα καὶ χορός: (Ὁμάλ).

ΜΗΤΟΝ—(Τραγούδι):

—Κρώμ', τὰ ραδία σ' ὕψηλὰ καὶ τὰ νερόπα σ' κρύα,
τὰ παλληκάρια σ' τ' ἔμορφα τραγωδοῦν μερακλία.

(Ἀκούγονται πυροβολισμοὶ πίσω ἀπὸ τοὺς λόφους καὶ ἀμέσως φαίνεται ἡ πρωτοπορία τῆς παρέας τοῦ Τότο, στὸ ἀψηλότερο σημεῖο τοῦ λόφου. Ὅταν φαίνεται κι' ὁ Τότον ὁ ἴδιος, ὁ Μῆτον, βγαίνοντας ἀπ' τὸ χορό, ἀποτείνεται στὸν Τότον φωνάζοντας δυνατά):

ΜΗΤΟΝ—Καλῶς ἔρθετεν. Ὅλαν κουμπάρε, ἔ Ξενητέα, ἄμουν ντ' ἐθέλνες ἐγέντον! Οὐλεν ἡ Κρώμ' ἀδὰ ἐν'!

ΤΟΤΟΝ—(Ἀπὸ τὸ ὕψωμα): Σ' ἐσὸν τὴν χαρὰν θὰ φέρω καὶ τὴν Κιριδχανάν.

ΜΗΤΟΝ—(Στὸ κοινόν): Ἀτὸς ἄμάν-ἄμάν ἐφτάει ἀτο κ' ἔλα. (Στοὺς χορευτές): Ἐσεῖν τὸν χορὸν μὴ χαλάνετεν.

(Καθὼς συνεχίζεται ὁ χορός, ὅλοι ποὺ κατεβαίνουν καὶ τοὺς ὑποδέχεται ὁ Μῆτον, παίρνουν μέρος. Στὸ τέλος χορεύουν ὅλοι).

ΔΗΜΟΝ—Ναίπαι Μῆτο, πέ κ' ἕναν τραγωδία, γιὰ τὸν Ξενητέαν ἔμουν.

ΜΗΤΟΝ—(Τραγουδεῖ):

—Ἀνάθεμα καὶ τὰ μακρὰ καὶ τ' ἀπιδεβασέας
Σὴν ἀγκάλια σ' ἐνέσπαλα ντὸ ἔμουν Ξενητέας.

ΔΗΜΟΝ—Ὅλαν ἑκατὸν χρόνια νὰ ζῆς ἐσὺ ὁ παιδὰς !!

—Ἔστραψεν καὶ ἐβρόντεσεν κ' ἐσκῶθεν χαλαρδία
κ' ἐπάτεψεν ὅλεν τὴ Κρώμ' καὶ οὐλία τὰ χωρία.

(Γυρίζει ὁ χορὸς στὸ «Λαγκευτόν», ἔπειτα στὴν «Πιλιλομάτεναν» καὶ τελειώνει μὲ τὸ «Κοτσαγγέλ», μὲ ἀρχηγὸ τὸν Τότον. Τελευταῖος χορευτὴς τοῦ «Κοτσαγγέλ» εἶναι ὁ Μῆτον, ὁ ὁποῖος σὰν φθάνει στὴν κορυφὴ τοῦ λόφου, φωνάζει)

ΜΗΤΟΝ—Ἔ Μαῦρον Κρώμ !! Πῶς ἐχάθες !!!...

Ο «ΞΕΝΗΤΕΑΣ», ΦΙΛΩΝΟΣ ΚΤΕΝΙΔΟΥ

Ν. ΣΠΑΝΙΔΗΣ

·Ολόκληρο τὸ καλλιτεχνικὸ συγκρότημα πού πρωτόπαιξε τὸν "Ξενητέα",
στὴ Θεσσαλονίκη, στίς 7-4-46, μὲ τὸ διασάρχη κ. Ν. Σπανίδη καὶ τὸ
συγγραφέα τοῦ ἔργου στὸ μέσο.

Τμήμα του Ποντιακού Ύδαίου του κ. Ν. Σπανίδη, από τούς καλλιτέχνες
πού ἔπαιξαν τούς κυριώτερους ρόλους τοῦ "Ξενητέα".

Ἀπό τὰ δεξιὰ, 2α σειρά : Γ. Τσουλφᾶς, Β. Πανίδου, Η. Κοκοζίδης, Φ. Πουλου-
λίδου, Λ. Λαζαρίδης, Τ. Μηλόπουλος· 1η σειρά : Α. Τσουλφᾶς, Μ. Τσουλ-
φᾶ, Ν. Σπανίδης, Π. Παναγιωτίδου, Φ. Καλαϊτσίδου, Ν. Καραπαναγιωτίδης.